

teuren. -----

- 16.6. Het in deze statuten omtrent het jaarverslag bepaalde kan buiten toepassing blijven indien artikel 2:403 dan wel artikel 2:396 lid 6 eerste volzin BW voor de vennootschap geldt. Het bepaalde in deze statuten omtrent de vaststelling van de jaarrekening en de bestemming van de winst blijft echter onverkort van toepassing indien artikel 2:403 dan wel artikel 2:396 lid 6 eerste volzin BW voor de vennootschap geldt. -----

Artikel 17. Winst -----

- 17.1. De algemene vergadering is bevoegd tot bestemming van de winst die door de vaststelling van de jaarrekening is bepaald, dan wel bepaling van de wijze waarop een tekort zal worden verwerkt, en tot vaststelling van uitkeringen, waaronder tevens begrepen tussentijdse uitkeringen, voor zover het eigen vermogen van de vennootschap groter is dan de reserves die krachtens de wet moeten worden aangehouden. -----
- 17.2. Een besluit dat strekt tot uitkering heeft geen gevolgen zolang de directie geen goedkeuring heeft verleend. De directie weigert slechts de goedkeuring indien zij weet of redelijkerwijs behoort te voorzien dat de vennootschap na de uitkering niet zal kunnen blijven voortgaan met het betalen van haar opeisbare schulden. -----
- 17.3. Indien de vennootschap na een uitkering niet kan voortgaan met het betalen van haar opeisbare schulden, zijn de directeuren die dat ten tijde van de uitkering wisten of redelijkerwijs behoorden te voorzien jegens de vennootschap hoofdelijk verbonden voor het tekort dat door de uitkering is ontstaan met de wettelijke rente vanaf de dag van de uitkering. Niet verbonden is de directeur die bewijst dat het niet aan hem te wijten is dat de vennootschap de uitkering heeft gedaan en dat hij niet nalatig is geweest in het treffen van maatregelen om de gevolgen daarvan af te wenden. -----
- 17.4. Degene die de uitkering ontving terwijl hij wist of redelijkerwijs behoorde te voorzien dat de vennootschap na uitkering niet zou kunnen voortgaan met het betalen van haar opeisbare schulden is gehouden tot vergoeding van het tekort dat door de uitkering is ontstaan, ieder voor ten hoogste het bedrag of de waarde van de door hem ontvangen uitkering, met de wettelijke rente vanaf de dag van de uitkering. Indien de directeuren de vordering uit hoofde van de eerste zin van artikel 17.3 hebben voldaan, geschiedt de in de vorige zin bedoelde vergoeding aan de directeuren, naar evenredigheid van het gedeelte dat door ieder van de directeuren is voldaan. Ten aanzien van een schuld uit hoofde van de eerste zin van artikel 17.3 of de eerste zin van dit artikel is de schuldenaar niet bevoegd tot verrekening. -----
- 17.5. Bij de berekening van iedere uitkering tellen de aandelen die de vennootschap in haar kapitaal houdt, niet mee. Tenzij deze aandelen belast zijn met

een vruchtgebruik of daarvan certificaten zijn uitgegeven. -----

- 17.6. Bij de berekening van het bedrag dat op ieder aandeel zal worden uitgekeerd, komt slechts het bedrag van de verplichte stortingen op het nominale bedrag van de aandelen in aanmerking. Van de vorige zin kan met instemming van alle aandeelhouders worden afgeweken. -----
- 17.7. De vordering tot uitkering verjaart door een tijdsverloop van vijf jaren te rekenen vanaf de dag van betaalbaarstelling. Dividenden, waarover binnen vijf jaar na de betaalbaarstelling niet is beschikt, vervallen aan de vennootschap.

Artikel 18. Algemene vergaderingen. Aantekeningen -----

- 18.1. Jaarlijks binnen zes maanden na afloop van het boekjaar, wordt de algemene vergadering gehouden, bestemd tot de behandeling en vaststelling van de jaarrekening. Hiertoe kan ook buiten vergadering worden besloten als bedoeld in artikel 19. -----
- 18.2. Andere algemene vergaderingen worden gehouden zo dikwijls de directie, dan wel aandeelhouders tezamen vertegenwoordigend ten minste een honderdste gedeelte van het geplaatste kapitaal, zulks nodig achten. -----
- 18.3. De algemene vergaderingen worden door de directie, dan wel een individuele directeur, dan wel aandeelhouders tezamen vertegenwoordigende een honderdste gedeelte van het geplaatste kapitaal bijengeroepen door middel van brieven aan de adressen volgens het register van aandeelhouders. De oproeping geschiedt niet later dan op de achtste dag voor die van de vergadering. -----
- 18.4. De algemene vergaderingen worden gehouden in de gemeente waar de vennootschap volgens de statuten haar zetel heeft. Algemene vergaderingen kunnen ook worden gehouden in de plaats waar de vennootschap haar adres heeft of in Rotterdam, Rijssen of Amersfoort. -----
- 18.5. In een algemene vergadering kunnen wettige besluiten worden genomen ook indien de voorschriften met betrekking tot het oproepen en houden van vergaderingen niet in acht genomen zijn, mits de directeuren voorafgaand aan de besluitvorming in de gelegenheid zijn gesteld om advies uit te brengen en alle aandeelhouders en eventuele andere vergadergerechtigden met besluitvorming hebben ingestemd. -----
- 18.6. De directie houdt van de genomen besluiten aantekening. Indien de directie niet ter vergadering is vertegenwoordigd wordt door of namens de voorzitter van de vergadering een afschrift van de genomen besluiten zo spoedig mogelijk na de vergadering aan de directie verstrekt. De aantekeningen liggen ten kantore van de vennootschap ter inzage van de aandeelhouders. Aan ieder van dezen wordt desgevraagd een afschrift of uittreksel van deze aantekeningen verstrekt tegen ten hoogste de kostprijs. -----
- 18.7. De algemene vergadering voorziet zelf in haar voorzitterschap. Tot dat ogen-

blik wordt het voorzitterschap waargenomen door een directeur of bij gebreke daarvan door de in leeftijd oudste ter vergadering aanwezige persoon. -----

- 18.8. Ieder aandeel geeft recht op één stem. -----
- 18.9. Voor zover de wet geen grotere meerderheid voorschrijft, worden alle besluiten genomen met volstreekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen. -----
- 18.10. De directeuren hebben als zodanig in de algemene vergadering een raadgevende stem. -----

Artikel 19. Besluitvorming buiten vergadering. Aantekeningen -----

- 19.1. Besluitvorming door aandeelhouders kan op andere wijze dan in een vergadering van aandeelhouders plaatsvinden mits alle aandeelhouders en eventuele andere vergadergerechtigden schriftelijk met deze wijze van besluitvorming hebben ingestemd en de directeuren voorafgaand aan de besluitvorming in de gelegenheid zijn gesteld om advies uit te brengen. De stemmen worden schriftelijk uitgebracht. Aan het vereiste van schriftelijkheid van de stemmen wordt tevens voldaan indien het besluit onder vermelding van de wijze waarop ieder van de aandeelhouders heeft gestemd schriftelijk is vastgelegd. Instemming met de bedoelde wijze van besluitvorming kan op leesbare en reproduceerbare wijze langs elektronische weg plaatsvinden. ----
- 19.2. In geval van besluitvorming buiten vergadering worden de stemmen schriftelijk uitgebracht. Stemmen kunnen ook op leesbare en reproduceerbare wijze langs elektronische weg worden uitgebracht. -----
- 19.3. De directie houdt van de aldus genomen besluiten aantekening. Ieder van de aandeelhouders is verplicht er voor zorg te dragen dat de conform lid 1 genomen besluiten zo spoedig mogelijk schriftelijk ter kennis van de directie worden gebracht. De aantekeningen liggen ten kantore van de vennootschap ter inzage van de aandeelhouders. Aan ieder van dezen wordt desgevraagd een afschrift of een uittreksel van deze aantekeningen verstrekt tegen ten hoogste de kostprijs. -----

Artikel 20. Statutenwijziging -----

- 20.1. Besluiten tot wijziging van de statuten kunnen genomen worden met volstreekte meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen in een daartoe bijeengeroepen algemene vergadering, waarin ten minste drie/vierde van het geplaatste kapitaal vertegenwoordigd is, tenzij de wet een grotere meerderheid en/of quorum voorschrijft in welk geval deze grotere meerderheid en/of quorum van toepassing zal zijn. -----
- 20.2. Indien de algemene vergadering door het ontbreken van het vastgestelde quorum niet bevoegd is over een voorstel tot statutenwijziging te beslissen, wordt binnen een maand, met inachtneming van het bepaalde bij artikel 18, een tweede vergadering bijeengeroepen, waarin voor zover de wet dat toestaat ongeacht het alsdan vertegenwoordigd kapitaal een rechtsgeldig besluit

kan worden genomen met volstrekte meerderheid van de in die vergadering rechtsgeldig uitgebrachte stemmen. -----

- 20.3. Alle oproepingen tot vergaderingen als in de vorige leden van dit artikel bedoeld, zullen de mededeling moeten behelzen dat een voorstel tot wijziging van de statuten zal worden behandeld. Tegelijkertijd met de oproeping moeten degenen die de oproeping hebben gedaan een afschrift van het voorstel tot statutenwijziging, waarin de voorgedragen wijziging woordelijk is opgenomen ten kantore van de vennootschap voor de aandeelhouders en anderen aan wie het vergaderrecht toekomt ter inzage leggen en in afschrift gratis voor hen verkrijgbaar stellen, tot de afloop van de vergadering. -----

Artikel 21. Fusie en splitsing -----

- 21.1. Besluiten tot fusie als bedoeld in artikel 2:309 BW en tot juridische splitsing als bedoeld in artikel 2:334a BW kunnen genomen worden met volstrekte meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen in een daartoe bijeengeroepen algemene vergadering, waarin ten minste drie/vierde van het geplaatste kapitaal vertegenwoordigd is. -----
Een besluit tot juridische splitsing als bedoeld in artikel 2:334cc BW kan echter slechts worden genomen in een daartoe bijeengeroepen algemene vergadering waarin ten minste vijfennegentig/eenhonderdste gedeelte van het geplaatste kapitaal aanwezig is en met een meerderheid van ten minste drie/vierde van de geldig uitgebrachte stemmen. -----
- 21.2. Het in artikel 20.2 bepaalde is ter zake van de algemene vergadering waarin tot fusie of splitsing dient te worden besloten van overeenkomstige toepassing. -----
- 21.3. Wanneer aan de algemene vergadering een voorstel tot fusie of splitsing zal worden gedaan, moet, afgezien van de overige vereisten krachtens de wet, tegelijkertijd met de oproeping tot de vergadering, een afschrift van het voorstel tot fusie respectievelijk voorstel tot splitsing tot de sluiting van de vergadering ten kantore van de vennootschap ter inzage worden gelegd voor de aandeelhouders en andere vergadergerechtigden. -----

Artikel 22. Ontbinding en vereffening -----

- 22.1. Een besluit tot ontbinding kan genomen worden met volstrekte meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen in een daartoe bijeengeroepen algemene vergadering, waarin ten minste drie/vierde van het geplaatste kapitaal vertegenwoordigd is. -----
- 22.2. Het in artikel 20.2 bepaalde is ter zake van de algemene vergadering waarin tot ontbinding dient te worden besloten van overeenkomstige toepassing. -----
- 22.3. Bij ontbinding van de vennootschap geschiedt de vereffening door de directie, of door een of meer andere door de algemene vergadering aan te wijzen personen, tenzij de rechter een andere vereffenaar of andere vereffenaars be-

noemt. -----

- 22.4. De bepalingen van deze statuten blijven tijdens de vereffening zoveel mogelijk van kracht. Het daarin bepaalde omtrent directeuren is dan van toepassing op de vereffenaars. -----
- 22.5. Een eventueel batig saldo van de liquidatierekening wordt aan de aandeelhouders uitgekeerd in de verhouding tot ieders aandelenbezit. -----
- 22.6. De vennootschap houdt op te bestaan op het tijdstip waarop geen aan de vereffenaars bekende baten meer aanwezig zijn. Door de vereffenaars wordt daarvan opgaaf gedaan aan de registers waar de vennootschap is ingeschreven. -----

SLOTVERKLARING -----

Ten slotte verklaart de comparant: -----

Geplaatst kapitaal -----

Het thans geplaatste en gestorte kapitaal bedraagt twee miljoen tweehonderd achtenzestigduizend negenhonderd een euro en acht eurocent (€ 2.268.901,08) (waarbij het oorspronkelijke bedrag van het geplaatste kapitaal van vijf miljoen vierhonderd vijfduizend gulden (NLG 5.405.000,00) wordt gelezen in euro en afgerond overeenkomstig artikel 2:178c van het Burgerlijk Wetboek), verdeeld in vijfduizend (5.000) aandelen van vierhonderd drieënvijftig euro en achtenzeventig cent (€ 453,78) (waarbij het oorspronkelijke bedrag van het geplaatste kapitaal van eenduizend gulden (NLG 1.000,00) wordt gelezen in euro en afgerond overeenkomstig artikel 2:178c van het Burgerlijk Wetboek), genummerd 1 tot en met 5.000. -----

Bij deze akte van statutenwijziging wordt het geplaatste en gestorte kapitaal omgezet in euro en wel in vijfduizend (5.000) aandelen van vierhonderd drieënvijftig euro (€ 453,00) elk, genummerd 1 tot en met 5.000, als gevolg waarvan het geplaatste en gestorte kapitaal bedraagt twee miljoen tweehonderd vijfenzestigduizend euro (€ 2.265.000,00). -----

SLOT -----

De bij deze akte betrokken comparant is mij, notaris, bekend. -----

WAARVAN AKTE -----

wordt verleden te Rotterdam op de datum als in het hoofd van deze akte is vermeld. -
Na zakelijke opgave van de inhoud van deze akte en het geven van een toelichting daarop aan de comparant, heeft deze verklaard van de inhoud van deze akte te hebben kennisgenomen en met beperkte voorlezing in te stemmen. -----
Na beperkte voorlezing overeenkomstig de wet is deze akte door de comparant en door mij, notaris, ondertekend. -----

Getekend: [REDACTED] -----

UITGEGEVEN VOOR AFSCHRIFT

Bijlage 6

Jaarverslag Izzy

IZZY PROJECTS B.V.
NIJMEGEN

RAPPORT INZAKE
DE JAARSTUKKEN 2016

Izzy Projects B.V., Nijmegen

Inhoudsopgave

	Pagina
1. ACCOUNTANTSRAPPORT	
1.1 Opdracht	3
1.2 Samenstellingsverklaring van de accountant	3
1.3 Algemeen	4
1.4 Resultaten	5
1.5 Financiële positie	7
1.6 Kengetallen	9
1.7 Fiscale positie	10
2. JAARREKENING	
2.1 Balans per 31 december 2016	13
2.2 Winst-en-verliesrekening over 2016	15
2.3 Kasstroomoverzicht over 2016	16
2.4 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	17
2.5 Toelichting op de balans	22
2.6 Toelichting op de winst-en-verliesrekening	28

Izzy Projects B.V., Nijmegen

1. ACCOUNTANTSRAPPORT

Europark 11
4904 SX Oosterhout
Postbus 508
4900 AM Oosterhout

T 0162 470 470
F 0162 456 642
E info@brggroep.nl
I www.brggroep.nl

Aan de directie en aandeelhouders van
Izzy Projects B.V.
Fransestraat 2
6524 JA NIJMEGEN

Oosterhout, 24 augustus 2017
2991/GvE/sc

Geachte heren,

1.1 OPDRACHT

In het kader van de ons verstrekte opdracht tot het samenstellen van de jaarrekening 2016 van Izzy Projects B.V. brengen wij hiermee verslag uit omtrent de door ons verrichte werkzaamheden.

1.2 SAMENSTELLINGSVERKLARING VAN DE ACCOUNTANT

De jaarrekening van Izzy Projects B.V. is door ons samengesteld op basis van de van u gekregen informatie. De jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2016 en de winst-en-verliesrekening over 2016 met de daarbij horende toelichting. In deze toelichting is onder andere een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving opgenomen.

Deze samenstellingsopdracht is door ons uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de voor accountants geldende Standaard 4410, 'Samenstellingsopdrachten'. Op grond van deze standaard wordt van ons verwacht dat wij u ondersteunen bij het opstellen en presenteren van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW). Wij hebben daarbij onze deskundigheid op het gebied van administratieve verwerking en financiële verslaggeving toegepast.

Bij een samenstellingsopdracht bent u er verantwoordelijk voor dat de informatie klopt en dat u ons alle relevante informatie aanlevert. Wij hebben onze werkzaamheden, in overeenstemming met de daarvoor geldende regelgeving, dan ook uitgevoerd vanuit de veronderstelling dat u aan deze verantwoordelijkheid heeft voldaan. Als slotstuk van onze werkzaamheden zijn wij door het lezen van de jaarrekening globaal nagegaan dat het beeld van de jaarrekening overeenkwam met onze kennis van Izzy Projects B.V. Wij hebben geen controle- of beoordelingswerkzaamheden uitgevoerd die ons in staat stellen om een oordeel te geven of een conclusie te trekken met betrekking tot de getrouwheid van de jaarrekening.

Bij het uitvoeren van deze opdracht hebben wij ons gehouden aan de voor ons geldende relevante ethische voorschriften in de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA). U en andere gebruikers van deze jaarrekening mogen er dan ook vanuit gaan dat wij de opdracht professioneel, vakbekwaam en zorgvuldig, integer en objectief hebben uitgevoerd en dat wij vertrouwelijk omgaan met de door u verstrekte gegevens.

Izzy Projects B.V., Nijmegen

1.3 ALGEMEEN

Vaststelling jaarrekening

De Algemene Vergadering heeft de jaarrekening 2015 op 26 oktober 2016 vastgesteld. Het resultaat na belastingen over het boekjaar 2015 bedraagt € 18.985. Dit bedrag werd overeenkomstig het door de directie gedane voorstel toegevoegd aan de overige reserves.

Izzy Projects B.V., Nijmegen

1.4 RESULTATEN

Bespreking van de resultaten

Over het boekjaar 2016 werd een resultaat behaald van € (55.903), tegenover een resultaat over het boekjaar 2015 van € 18.985. Ten opzichte van 2015 betekent dit een afname van € 74.888.

De ontwikkeling van het resultaat gedurende 2016 wordt hierna besproken aan de hand van een samenvatting van de winst-en-verliesrekening over 2016 en 2015.

	2016		2015		Muta- tie
	€	%	€	%	%
Netto-omzet	207.737	100,0	225.225	100,0	(7,8)
Overige bedrijfsopbrengsten	-	-	(6.000)	(2,7)	100,0
Som der bedrijfsopbrengsten	<u>207.737</u>	<u>100,0</u>	<u>219.225</u>	<u>97,3</u>	<u>(5,2)</u>
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	30.484	14,7	52.373	23,3	(41,8)
Lonen en salarissen	-	-	60.000	26,6	(100,0)
Afschrijvingen immateriële vaste activa	30.000	14,4	30.000	13,3	-
Afschrijvingen op materiële vaste activa	1.926	0,9	616	0,3	212,7
Overige bedrijfskosten	<u>205.477</u>	<u>99,0</u>	<u>39.161</u>	<u>17,4</u>	<u>424,7</u>
Som der bedrijfslasten	<u>267.887</u>	<u>129,0</u>	<u>182.150</u>	<u>80,9</u>	<u>47,1</u>
Bedrijfsresultaat	(60.150)	(29,0)	37.075	16,4	(262,2)
Financiële baten en lasten	<u>(1.496)</u>	<u>(0,7)</u>	<u>(4.782)</u>	<u>(2,1)</u>	<u>68,7</u>
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen	(61.646)	(29,7)	32.293	14,3	(290,9)
Belastingen	<u>5.926</u>	<u>2,9</u>	<u>(13.135)</u>	<u>(5,8)</u>	<u>145,1</u>
	<u>(55.720)</u>	<u>(26,8)</u>	<u>19.158</u>	<u>8,5</u>	<u>(390,8)</u>
Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen	<u>(183)</u>	<u>(0,1)</u>	<u>(173)</u>	<u>(0,1)</u>	<u>(5,8)</u>
Resultaat na belastingen	<u>(55.903)</u>	<u>(26,9)</u>	<u>18.985</u>	<u>8,4</u>	<u>(394,5)</u>

Izzy Projects B.V., Nijmegen

Resultaatanalyse

De afname van het resultaat met € 74.888 ten opzichte van 2015 kan als volgt nader worden geanalyseerd:

		2016
	€	€
Resultaatverhogend		
Hogere overige bedrijfsopbrengsten	6.000	
Lagere kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	21.889	
Lagere lonen en salarissen	60.000	
Hogere financiële baten en lasten	3.286	
Lagere belastingen	<u>19.061</u>	
		110.236
Resultaatverlagend		
Lagere bruto-omzetresultaat	17.488	
Hogere afschrijvingen op materiële vaste activa	1.310	
Hogere overige bedrijfskosten	166.316	
Lager aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen	<u>10</u>	
		<u>185.124</u>
Afname resultaat		<u><u>74.888</u></u>

Izzy Projects B.V., Nijmegen

1.5 FINANCIËLE POSITIE

Ter verkrijging van een inzicht in de financiële positie van de vennootschap volgt hierna een opstelling van de balans per 31 december 2016 en per 31 december 2015 in verkorte vorm.

Financiële structuur

	31-12-2016		31-12-2015	
	€	%	€	%
Activa				
Immateriële vaste activa	89.999	43,4	119.999	44,2
Materiële vaste activa	8.000	3,9	4.445	1,6
Financiële vaste activa	3.602	1,7	3.785	1,4
Vorderingen	48.110	23,2	47.060	17,4
Liquide middelen	57.624	27,8	96.055	35,4
	<u>207.335</u>	<u>100,0</u>	<u>271.344</u>	<u>100,0</u>
Passiva				
Eigen vermogen	154.315	74,4	210.218	77,5
Kortlopende schulden	53.020	25,6	61.126	22,5
	<u>207.335</u>	<u>100,0</u>	<u>271.344</u>	<u>100,0</u>

Izzy Projects B.V., Nijmegen

Analyse van de financiële positie

Ter analyse van de financiële positie dient de navolgende opstelling:

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
	€	€
Op korte termijn beschikbaar		
Vorderingen	48.110	47.060
Liquide middelen	<u>57.624</u>	<u>96.055</u>
	105.734	143.115
Kortlopende schulden	<u>(53.020)</u>	<u>(61.126)</u>
Liquiditeitssaldo = werkkapitaal	<u>52.714</u>	<u>81.989</u>
Vastgelegd op lange termijn		
Immateriële vaste activa	89.999	119.999
Materiële vaste activa	8.000	4.445
Financiële vaste activa	<u>3.602</u>	<u>3.785</u>
	<u>101.601</u>	<u>128.229</u>
Gefinancierd met op lange termijn beschikbare middelen	<u>154.315</u>	<u>210.218</u>
Financiering		
Eigen vermogen	<u>154.315</u>	<u>210.218</u>

Blijkens de vorenstaande opstelling is het werkkapitaal van Izzy Projects B.V. per 31 december 2016 ten opzichte van 31 december 2015 met € 29.275 gedaald, te weten van € 81.989 ultimo boekjaar 2015 tot € 52.714 ultimo boekjaar 2016.

Izzy Projects B.V., Nijmegen

1.6 KENGETALLEN

Liquiditeit

Current ratio

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
<u>Vlottende activa</u>		
Kortlopende schulden	2,0	2,3

De liquiditeitsratio's zijn indicaties voor het vermogen van een organisatie om aan haar verplichtingen op korte termijn te voldoen.

De current ratio is in 2016 gedaald ten opzichte van 2015.

Solvabiliteit

		<u>2016</u>	<u>2015</u>
		%	%
<u>Eigen vermogen</u>			
Totaal vermogen	x 100	74,4	77,5

De solvabiliteitsratio's zijn indicaties voor het vermogen van een organisatie om aan haar verplichtingen op lange termijn te voldoen.

De solvabiliteit EV / TV is ten opzichte van 2015 gedaald.

Izzy Projects B.V., Nijmegen

1.7 FISCALE POSITIE

Stand aanslagregeling

De aanslagen vennootschapsbelasting zijn definitief geregeld tot en met het jaar 2015.

Berekening belastbaar bedrag

Het belastbaar bedrag voor de vennootschapsbelasting over 2016 is als volgt becijferd:

	2016
	€
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen	(61.646)
Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen	(183)
Resultaat voor belastingen	(61.829)
Bij	
Fiscaal lagere afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	30.000
	(31.829)
Niet aftrekbare bedragen	
Van aftrek uitgesloten boeten	823
Gedeeltelijk aftrekbare bedragen	2.730
	(28.276)
Investeringsregelingen	(1.535)
	(29.811)
Deelnemingsvrijstelling	183
Afgerond belastbaar bedrag	(29.628)

Het belastbaar bedrag over 2016 kan middels carry-back worden verrekend met de winst over 2015. Hierdoor ontstaat een vordering vennootschapsbelasting ad € 5.926.

Izzy Projects B.V., Nijmegen

Situatie per balansdatum

Jaar	Schuld/(vor- dering) per	Vennoot- schapsbelas- ting last of (Betaald)/ont- (bate) in	vangen in	Correcties in	Schuld/(vor- dering) per
	01-01-2016	2016	2016	2016	31-12-2016
	€	€	€	€	€
2013	(427)	-	427	-	-
2015	13.135	(5.926)	(13.135)	-	(5.926)
	<u>12.708</u>	<u>(5.926)</u>	<u>(12.708)</u>	<u>-</u>	<u>(5.926)</u>

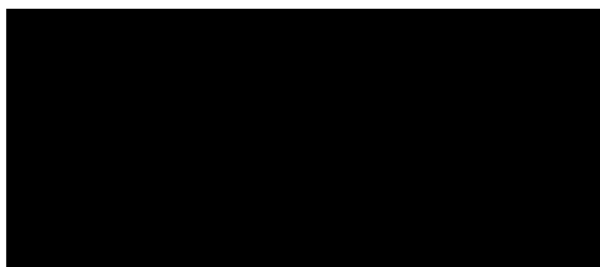
Winst-en-verliesrekening

In de winst-en-verliesrekening is de vennootschapsbelastingpost als volgt verwerkt:

	<u>2016</u>
	€
Vennootschapsbelasting carry-back	<u>(5.926)</u>

Tot het geven van nadere toelichtingen zijn wij graag bereid.

Hoogachtend,
BRG Accountants & Belastingadviseurs B.V.
namens deze

Izzy Projects B.V., Nijmegen

2. JAARREKENING

Izzy Projects B.V., Nijmegen

2.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2016

(na voorstel resultaatbestemming)

		<u>31 december 2016</u>		<u>31 december 2015</u>	
		€	€	€	€
ACTIEF					
VASTE ACTIVA					
Immateriële vaste activa	<i>1</i>				
Goodwill			89.999		119.999
Materiële vaste activa	<i>2</i>				
Andere vaste bedrijfsmiddelen			8.000		4.445
Financiële vaste activa					
Andere deelnemingen	<i>3</i>	602		785	
Overige vorderingen	<i>4</i>	<u>3.000</u>		<u>3.000</u>	
			3.602		3.785
VLOTTENDE ACTIVA					
Vorderingen					
Op handelsdebiteuren	<i>5</i>	19.638		-	
Op participanten en op maatschappijen	<i>6</i>				
waarin wordt deelgenomen		-		38.292	
Belastingen en premies sociale	<i>7</i>				
verzekeringen		22.836		-	
Overige vorderingen en overlopende	<i>8</i>				
activa		<u>5.636</u>		<u>8.768</u>	
			48.110		47.060
Liquide middelen	<i>9</i>		57.624		96.055
			<u>207.335</u>		<u>271.344</u>

Izzy Projects B.V., Nijmegen

		<u>31 december 2016</u>		<u>31 december 2015</u>	
		€	€	€	€
PASSIEF					
Eigen vermogen					
Geplaatst kapitaal	10	2.000		2.000	
Agioreserve	11	191.000		191.000	
Overige reserves	12	<u>(38.685)</u>		<u>17.218</u>	
			154.315		210.218
Kortlopende schulden					
Schulden aan leveranciers en handelskredieten		15.548		194	
Schulden aan participanten en aan maatschappijen waarin wordt deelgenomen	13	8.211		-	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	14	-		45.031	
Overige schulden en overlopende passiva	15	<u>29.261</u>		<u>15.901</u>	
			53.020		61.126
		<u>207.335</u>		<u>271.344</u>	

Izzy Projects B.V., Nijmegen

2.2 WINST-EN-VERLIESREKENING OVER 2016

		2016		2015	
		€	€	€	€
Netto-omzet	16	207.737		225.225	
Overige bedrijfsopbrengsten	17	-		(6.000)	
Som der bedrijfsopbrengsten		207.737		219.225	
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	18	30.484		52.373	
Lonen en salarissen	19	-		60.000	
Afschrijvingen immateriële vaste activa	20	30.000		30.000	
Afschrijvingen op materiële vaste activa	21	1.926		616	
Overige bedrijfskosten	22	205.477		39.161	
Som der bedrijfslasten		267.887		182.150	
Bedrijfsresultaat		(60.150)		37.075	
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	23	662		1.038	
Rentelasten en soortgelijke kosten	24	(2.158)		(5.820)	
Financiële baten en lasten		(1.496)		(4.782)	
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen		(61.646)		32.293	
Belastingen	25	5.926		(13.135)	
		(55.720)		19.158	
Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen	26	(183)		(173)	
Resultaat na belastingen		(55.903)		18.985	

Izzy Projects B.V., Nijmegen

	2016		2015	
	€	€	€	€
2.3 KASSTROOMOVERZICHT OVER 2016				
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Bedrijfsresultaat		(60.150)		37.075
Aanpassingen voor:				
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa		31.926		30.616
Verandering in werkkapitaal:				
Mutatie vorderingen	(1.050)		(32.529)	
Kortlopende schulden (exclusief banken)	(8.106)		37.474	
		(9.156)		4.945
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		(37.380)		72.636
Ontvangen interest	662		1.038	
Betaalde interest	(2.158)		(5.820)	
Belastingen	5.926		(13.135)	
		4.430		(17.917)
Kasstroom uit operationele activiteiten		(32.950)		54.719
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings materiële vaste activa		(5.481)		(3.368)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Agio in boekjaar		-		42.000
Mutatie geldmiddelen		(38.431)		93.351
Mutatie geldmiddelen				
Stand per begin boekjaar		96.055		2.704
Mutaties in boekjaar		(38.431)		93.351
Stand per eind boekjaar		<u>57.624</u>		<u>96.055</u>

Izzy Projects B.V., Nijmegen

2.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

INFORMATIE OVER DE RECHTSPERSOON

Vestigingsadres en inschrijfnummer handelsregister

Izzy Projects B.V. is feitelijk en statutair gevestigd op Fransestraat 2, 6524 JA te Nijmegen en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 09202422.

ALGEMENE TOELICHTING

De activiteiten van Izzy Projects B.V. bestaan voornamelijk uit het adviseren op het gebied van energiebesparing en duurzame energie, inkoop en het beheer van energie(installaties), alsmede het voeren van beheer over en deelnemen in andere vennootschappen.

Groepsverhoudingen

Een overzicht van de gegevens vereist op grond van artikel 2:379 en 2:414 BW is onderstaand opgenomen:

- Windpark Breda-Hazeldonk B.V., Breda, 49%;
- Wind in Wijchen B.V., Wijchen, 20%;
- Premier Renewable Energy Limited, Cashel, Canada, 33%.

Schattingen

Bij toepassing van de grondbeginselen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Izzy Projects B.V. zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 362 lid 1, Boek 2 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR VERSLAGGEVING

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans en de winst-en-verliesrekening zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan. Voor de grondbeginselen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost. De vennootschap maakt geen gebruik van derivaten.

Izzy Projects B.V., Nijmegen

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen; dit is het geval als de boekwaarde van het actief hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

Om vast te stellen of er voor een immaterieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering, wordt verwezen naar de desbetreffende paragraaf.

Positieve goodwill voortkomend uit acquisities, wordt geactiveerd en lineair afgeschreven gedurende de verwachte economische gebruiksduur.

Negatieve goodwill valt vrij in de winst-en-verliesrekening voor zover lasten en verliezen zich voordoen, indien hier bij de verwerking van de overname rekening mee is gehouden en deze lasten en verliezen betrouwbaar zijn te meten. Indien geen rekening is gehouden met verwachte lasten of verliezen, dan valt de negatieve goodwill vrij in overeenstemming met het gewogen gemiddelde van de resterende levensduur van de verworven afschrijfbaar activa. Voor zover de negatieve goodwill uitkomt boven de reële waarde van de geïdentificeerde niet-monetaire activa wordt het meerdere direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Materiële vaste activa

Overige materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Izzy Projects B.V., Nijmegen

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode (nettovermogenswaarde). Wanneer 20% of meer van de stemrechten uitgebracht kan worden, wordt ervan uitgegaan dat er invloed van betekenis is.

De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming.

Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Indien en voor zover Izzy Projects B.V. in deze situatie geheel of gedeeltelijk instaat voor de schulden van de deelneming, dan wel het stellige voornemen heeft de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt hiervoor een voorziening getroffen.

De eerste waardering van gekochte deelnemingen is gebaseerd op de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva op het moment van acquisitie. Voor de vervolgwaardering worden de grondslagen toegepast die gelden voor deze jaarrekening, uitgaande van de waarden bij eerste waardering.

Als resultaat wordt verantwoord het bedrag waarmee de boekwaarde van de deelneming sinds de voorafgaande jaarrekening is gewijzigd als gevolg van het door de deelneming behaalde resultaat.

Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Als resultaat wordt in aanmerking genomen het in het verslagjaar gedeclareerde dividend van de deelneming, waarbij niet in contanten uitgekeerde dividenden worden gewaardeerd tegen reële waarde.

Indien sprake is van een bijzondere waardevermindering vindt waardering plaats tegen de realiseerbare waarde; afwaardering vindt plaats ten laste van de winst-en-verliesrekening.

De onder financiële vaste activa opgenomen vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde onder aftrek van transactiekosten. Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, welke in het algemeen gelijk is aan de nominale waarde. Bij de waardering wordt rekening gehouden met eventuele waardeverminderingen.

Izzy Projects B.V., Nijmegen

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Izzy Projects B.V. beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzondere waardevermindering verlies wordt direct als een last verwerkt in de winst-en-verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

De opbrengstwaarde wordt in eerste instantie ontleend aan een bindende verkoopovereenkomst; als die er niet is wordt de opbrengstwaarde bepaald met behulp van de actieve markt waarbij normaliter de gangbare biedprijs geldt als marktprijs. Voor de bepaling van de bedrijfswaarde wordt een inschatting gemaakt van de toekomstige netto kasstromen bij voortgezet gebruik van het actief / de kasstroomgenererende eenheid; vervolgens worden deze kasstromen contant gemaakt.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord. Een bijzondere waardevermindering van goodwill wordt niet teruggenomen.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie, inclusief de transactiekosten indien materieel. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering. Indien geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen.

GRONDSLAGEN VOOR DE BEPALING VAN HET RESULTAAT

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Omzetverantwoording

Netto-omzet omvat de opbrengsten uit levering van goederen en diensten en gerealiseerde projectopbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen.

Izzy Projects B.V., Nijmegen

Belastingen over de winst of het verlies

De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst-en-verliesrekening, rekening houdend met beschikbare, fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-aftrekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingsschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief.

Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

Het resultaat is het bedrag waarmee de boekwaarde van de deelneming sinds de voorafgaande jaarrekening is gewijzigd als gevolg van het door de deelneming behaalde resultaat voor zover dit aan Izzy Projects B.V. wordt toegerekend.

GRONDSLAGEN VOOR HET KASSTROOMOVERZICHT**Kasstroomoverzicht**

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen en het saldo in rekening-courant bij de bankier. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Winstbelastingen, ontvangen en betaalde interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Izzy Projects B.V., Nijmegen

2.5 TOELICHTING OP DE BALANS

VASTE ACTIVA

1 Immateriële vaste activa

Dit betreft de in 2014 betaalde goodwill bij aankoop van het 49%-belang in Windpark Breda-Hazeldonk B.V.

	Goodwill
	€
Stand per 1 januari 2016	
Aanschaffingswaarde	149.999
Cumulatieve afschrijvingen	<u>(30.000)</u>
Boekwaarde per 1 januari 2016	<u>119.999</u>
Mutaties	
Afschrijvingen	<u>(30.000)</u>
Saldo mutaties	<u>(30.000)</u>
Stand per 31 december 2016	
Aanschaffingswaarde	149.999
Cumulatieve afschrijvingen	<u>(60.000)</u>
Boekwaarde per 31 december 2016	<u>89.999</u>
Afschrijvingspercentages	<u>20</u>

Izzy Projects B.V., Nijmegen

2 Materiële vaste activa

	Andere vaste bedrijfs- middelen
	€
Stand per 1 januari 2016	
Aanschaffingswaarde	5.845
Cumulatieve afschrijvingen	<u>(1.400)</u>
Boekwaarde per 1 januari 2016	<u>4.445</u>
Mutaties	
Investerings	5.481
Afschrijvingen	<u>(1.926)</u>
Saldo mutaties	<u>3.555</u>
Stand per 31 december 2016	
Aanschaffingswaarde	11.326
Cumulatieve afschrijvingen	<u>(3.326)</u>
Boekwaarde per 31 december 2016	<u>8.000</u>
Afschrijvingspercentages	<u>20</u>

Financiële vaste activa

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
	€	€
3 Andere deelnemingen		
Windpark Breda-Hazeldonk B.V.	-	-
Premier Renewable Energy Limited	210	210
Wind in Wijchen B.V.	<u>392</u>	<u>575</u>
	<u>602</u>	<u>785</u>

Izzy Projects B.V., Nijmegen

Windpark Breda-Hazeldonk B.V.

Betreft de 49%-deelneming in Windpark Breda-Hazeldonk B.V. De deelneming wordt gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde, doch niet lager dan nihil. Het aandeel in het negatieve eigen vermogen van Windpark Breda-Hazeldonk B.V. bedraagt per 31 december 2016 € 203.137. In verband met het negatieve eigen vermogen van Windpark Breda-Hazeldonk B.V. is de deelneming op nihil gewaardeerd.

Premier Renewable Energy Limited

Betreft de 33%-deelneming in Premier Renewable Energy Limited, Cashel, Canada. De deelneming wordt gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Het aandeel in het negatieve eigen vermogen van Premier Renewable Energy Limited bedraagt per 30 september 2010 CAD 1.458.707 (€ 963.224). Recentere cijfers zijn niet voorhanden.

Wind in Wijchen B.V.

Betreft de 20%-deelneming in Wind in Wijchen B.V. De deelneming wordt gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde. Het verloop van de deelneming is als volgt:

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Stand per 1 januari	575	748
Resultaat	<u>(183)</u>	<u>(173)</u>
Stand per 31 december	<u>392</u>	<u>575</u>
	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
	€	€
4 Overige vorderingen		
Opstartkrediet Novio Volta	<u>3.000</u>	<u>3.000</u>

Dit betreft een aan Novio Volta, gevestigd te Nijmegen, verstrekt opstartkrediet. Er wordt over het opstartkrediet geen rente berekend. Aflossing vindt plaats door terugbetaling ad € 10 per nieuw lid bij werving van leden door Novio Volta. Omtrent zekerheden zijn geen afspraken gemaakt.

VLOTTENDE ACTIVA

Vorderingen

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
	€	€
5 Op handelsdebiteuren		
Nominaal bedrag	<u>19.638</u>	<u>-</u>

Een voorziening voor dubieuze debiteuren werd niet noodzakelijk geacht.

Izzy Projects B.V., Nijmegen

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
	€	€
6 Op participanten en op maatschappijen waarin wordt deelgenomen		
Rekening-courant Izzy Holding B.V.	-	38.292

Over het saldo in rekening-courant directie met Izzy Holding B.V. wordt een rente berekend van 4,5% op jaarbasis. Omtrent aflossing en zekerheden zijn (nog) geen afspraken gemaakt.

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
	€	€
7 Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	16.910	-
Vennootschapsbelasting	5.926	-
	<u>22.836</u>	<u>-</u>

8 Overige vorderingen en overlopende activa		
Vooruitbetaalde huur kantoorruimte	2.380	1.682
Waarborgsom	1.750	1.750
Te vorderen subsidies	957	747
Vooruitbetaalde kosten netwerkevent	549	-
Door te belasten kosten	-	2.860
Nog te factureren omzet	-	1.329
Vooruitbetaalde huur dakruimte sv Terheijden	-	400
	<u>5.636</u>	<u>8.768</u>

Van het totaal van de vorderingen en de overlopende activa heeft een bedrag van € 1.750 een resterende looptijd langer dan 1 jaar.

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
	€	€
9 Liquide middelen		
Rabobank Rijk van Nijmegen, rekening-courant	52.348	90.787
Rabobank Rijk van Nijmegen, bedrijfsspaarrekening	5.276	5.268
	<u>57.624</u>	<u>96.055</u>

EIGEN VERMOGEN

10 Geplaatst kapitaal

Het kapitaal van Izzy Projects B.V. bestaat uit een of meer aandelen van € 1 elk. Het geplaatst en volgestort kapitaal bedraagt € 2.000. Dit betreft 2.000 aandelen van nominaal € 1. In het boekjaar hebben geen mutaties plaats gevonden.

Izzy Projects B.V., Nijmegen

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
11 Agioreserve		
Stand per 1 januari	191.000	149.000
Agio in boekjaar	-	42.000
Stand per 31 december	<u>191.000</u>	<u>191.000</u>
12 Overige reserves		
Stand per 1 januari	17.218	(1.767)
Uit de resultaatbestemming	<u>(55.903)</u>	<u>18.985</u>
Stand per 31 december	<u>(38.685)</u>	<u>17.218</u>

KORTLOPENDE SCHULDEN

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
	€	€
13 Schulden aan participanten en aan maatschappijen waarin wordt deelgenomen		
Rekening-courant Izzy Holding B.V.	<u>8.211</u>	<u>-</u>

Over het saldo in rekening-courant met Izzy Holding B.V. wordt een rente berekend van 4,5% op jaarbasis. Omtrent aflossing en zekerheden zijn (nog) geen afspraken gemaakt.

	<u>31-12-2016</u>	<u>31-12-2015</u>
	€	€
14 Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	-	30.333
Vennootschapsbelasting	-	12.708
Loonheffingen	<u>-</u>	<u>1.990</u>
	<u>-</u>	<u>45.031</u>
15 Overige schulden en overlopende passiva		
Nog te betalen managementvergoeding Izzy Holding B.V.	15.276	-
Teveel ontvangen bedragen	9.445	9.445
Accountants- en belastingadvieskosten	4.540	4.156
Werk derden	<u>-</u>	<u>2.300</u>
	<u>29.261</u>	<u>15.901</u>

Izzy Projects B.V., Nijmegen

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN, VERPLICHTINGEN EN REGELINGEN

Huurverplichtingen

Het jaarlijks bedrag van met derden aangegane huurverplichtingen van onroerende zaken is circa € 9.000. De resterende looptijd van de huurcontracten is 1 tot 19 jaar.

Izzy Projects B.V., Nijmegen

2.6 TOELICHTING OP DE WINST-EN-VERLIESREKENING

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
16 NETTO-OMZET		
Omzet hoog	203.832	220.935
SDE-subsidie Agentschap NL	<u>3.905</u>	<u>4.290</u>
	<u>207.737</u>	<u>225.225</u>
17 OVERIGE BEDRIJFSOPBRENGSTEN		
Bijdrage in ontwikkelkosten	<u>-</u>	<u>(6.000)</u>
18 KOSTEN UITBESTEED WERK EN ANDERE EXTERNE KOSTEN		
Werk derden	<u>30.484</u>	<u>52.373</u>
19 LONEN EN SALARISSEN		
Brutosalaris	<u>-</u>	<u>60.000</u>

Gemiddeld aantal werknemers

Gedurende het jaar 2016 waren geen werknemers in dienst op basis van een volledig dienstverband (2015: 1). De vennootschap had gedurende het boekjaar geen werknemers buiten Nederland werkzaam (2015: idem).

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
20 AFSCHRIJVINGEN IMMATERIËLE VASTE ACTIVA		
Afschrijvingskosten goodwill	<u>30.000</u>	<u>30.000</u>
21 AFSCHRIJVINGEN OP MATERIËLE VASTE ACTIVA		
Andere vaste bedrijfsmiddelen	<u>1.926</u>	<u>616</u>

Izzy Projects B.V., Nijmegen

	2016	2015
	€	€
22 OVERIGE BEDRIJFSKOSTEN		
Overige personeelskosten	3.219	1.262
Huisvestingskosten	9.098	9.668
Exploitatie- en machinekosten	2.200	2.417
Verkoopkosten	12.817	8.201
Autokosten	3.691	4.057
Kantoorkosten	7.173	4.088
Algemene kosten	7.279	9.468
Managementfee	160.000	-
	<u>205.477</u>	<u>39.161</u>
Overige personeelskosten		
Studie- en opleidingskosten	2.900	-
Reiskostenvergoedingen	276	-
Kantinekosten	43	218
Onkostenvergoedingen	-	1.044
	<u>3.219</u>	<u>1.262</u>
Huisvestingskosten		
Huur kantoorruimte	<u>9.098</u>	<u>9.668</u>
Exploitatie- en machinekosten		
Huur dakruimte sv Terheijden	2.200	2.400
Kleine aanschaf inventaris	-	17
	<u>2.200</u>	<u>2.417</u>
Verkoopkosten		
Representatiekosten	4.192	-
Relatiegeschenken	3.081	1.025
Reclame- en advertentiekosten	2.070	3.680
Verteerkosten	1.734	2.348
Reis- en verblijfkosten	1.256	596
Beurskosten	495	461
Betalingsverschillen	(11)	91
	<u>12.817</u>	<u>8.201</u>

Izzy Projects B.V., Nijmegen

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
Autokosten		
Brandstofkosten	1.439	1.438
Openbaar vervoer en taxi	1.186	1.509
Overige	<u>1.066</u>	<u>1.110</u>
	<u>3.691</u>	<u>4.057</u>
Kantoorkosten		
Administratiekosten	3.303	-
Automatiseringskosten	1.731	1.571
Telefoon- en faxkosten	1.489	2.118
Kantoorbenodigdheden	628	102
Vakliteratuur	22	214
Porti en kopieerkosten	-	5
Drukwerk	<u>-</u>	<u>78</u>
	<u>7.173</u>	<u>4.088</u>
Algemene kosten		
Accountants- en belastingadvieskosten	4.710	7.149
Advieskosten	1.802	1.364
Contributies en abonnementen	500	780
Overige	<u>267</u>	<u>175</u>
	<u>7.279</u>	<u>9.468</u>
Managementfee		
Managementfee Izzy Holding B.V.	110.000	-
Managementfee Hezelaer Energy B.V.	<u>50.000</u>	<u>-</u>
	<u>160.000</u>	<u>-</u>
FINANCIËLE BATEN EN LASTEN		
23 RENTEBATEN EN SOORTGELIJKE OPBRENGSTEN		
Rente vorderingen participanten en overige deelnemingen	<u>662</u>	<u>1.038</u>
Rente vorderingen participanten en overige deelnemingen		
Rente rekening-courant Izzy Holding B.V.	<u>662</u>	<u>1.038</u>

Izzy Projects B.V., Nijmegen

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	€	€
24 RENTELASTEN EN SOORTGELIJKE KOSTEN		
Rente en kosten Belastingdienst	1.933	5.605
Bankrente en -kosten	<u>225</u>	<u>215</u>
	<u>2.158</u>	<u>5.820</u>
25 BELASTINGEN		
Vennootschapsbelasting carry-back	5.926	-
Acute vennootschapsbelasting	<u>-</u>	<u>(13.135)</u>
	<u>5.926</u>	<u>(13.135)</u>
26 AANDEEL IN RESULTAAT VAN ONDERNEMINGEN WAARIN WORDT DEELGENOMEN		
Wind in Wijchen B.V.	<u>(183)</u>	<u>(173)</u>

Resultaatverwerking

De directie stelt aan de Algemene Vergadering voor het verlies over het boekjaar 2016 ten bedrage van € 55.903 in mindering te brengen op de overige reserves. Dit voorstel is reeds in de jaarrekening verwerkt.

ONDERTEKENING VAN DE JAARREKENING

Nijmegen, 24 augustus 2017

Izzy Projects B.V.

Holding Hezelaer B.V.
Bestuurder

Izzy Holding B.V.
Bestuurder

Bijlage 7

Jaarverslag Hezelaer

Naam van de rechtspersoon: Holding Hezelaer B.V.
 KvK-nummer: 17167921
 Datum deponering: 19-10-2017
 Balans voor of na resultaatbestemming: Na

Begin boekjaar: 01-01-2016
 Einde boekjaar: 31-12-2016

Inhoud

Informatie over de rechtspersoon.....	1
Informatie over de rapportage.....	1
Balans.....	2
Toelichting op de jaarrekening - Algemene toelichting.....	2
Toelichting op de jaarrekening - Algemene toelichting: Schattingen.....	2
Toelichting op de jaarrekening - Algemene toelichting: Consolidatie.....	2
Toelichting op de jaarrekening - Algemene grondslagen voor verslaggeving.....	3
Toelichting op de jaarrekening - Grondslagen voor de waardering van activa en passiva.....	3
Toelichting op de jaarrekening - Grondslagen voor de bepaling van het resultaat.....	5
Toelichting op de jaarrekening - Eigen vermogen.....	5
Toelichting op de jaarrekening - Wettelijke reserves: Uitsplitsing.....	5
Toelichting op de jaarrekening - Wettelijke reserves.....	5
Toelichting op de jaarrekening - Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen.....	6
Ondertekening van de jaarrekening.....	6

Informatie over de rechtspersoon

		01-01-2016 - 31-12-2016
Naam	Holding Hezelaer B V	
Rechtsvorm	Besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid	
Zetel	Breda	
KvK nummer	17167921	
Handelsnamen	Holding Hezelaer B V	
Classificatie van de rechtspersoon op basis van de wettelijke groottecriteria	Klein	
SBI-code	Financiële holdings	
Adres van de rechtspersoon		
Straatnaam	Ulvenhoutselaan	
Huisnummer	12	
Postcode	4835MC	
Vestigingsplaats	Breda	

Informatie over de rapportage

		01-01-2016 - 31-12-2016
Type grondslag	Commercieel	
Titel van het document	Publicatiestukken 2016 Holding Hezelaer B V	
Startdatum van de huidige financiële rapportageperiode	01-01-2016	
Einddatum van de huidige financiële rapportageperiode	31-12-2016	
Startdatum van de voorgaande financiële rapportageperiode	01-01-2015	
Einddatum van de voorgaande financiële rapportageperiode	31-12-2015	
Rapportageperiode afwijkend van een jaar	Nee	
Rapporteringsvaluta	Euro	
Datum van opmaak	24-08-2017	
Vastgesteld (J/N)	Ja	
Datum van vaststelling	21-09-2017	
Heraanlevering van het document in verband met onoverkomelijke onjuistheden (J/N)	Nee	
Contactpersoon voor deze rapportage		

Naam van de rechtspersoon: Holding Hezelaer B.V.
 KvK-nummer: 17167921
 Datum deponering: 19-10-2017
 Balans voor of na resultaatbestemming: Na

Begin boekjaar: 01-01-2016
 Einde boekjaar: 31-12-2016

Balans

	Commercieel Enkelvoudig Huidig	Commercieel Enkelvoudig Voorgaand
Activa		
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	€188 843	€70 772
Materiële vaste activa	€18 761	€23 588
Financiële vaste activa	€681 770	€208 751
Vaste activa	€889 374	€303 111
Vlottende activa		
Vorderingen	€327 878	€1 162 619
Liquide middelen	€715	€1 936
Vlottende activa	€328 593	€1 164 555
Activa	€1 217 967	€1 467 666
Passiva		
Eigen vermogen		
Aandelenkapitaal	€18 000	€18 000
Wettelijke reserves	€0	€9 490
Overige reserves	€101 078	€88 951
Eigen vermogen	€119 078	€116 441
Kortlopende schulden	€1 098 889	€1 351 225
Passiva	€1 217 967	€1 467 666

Beschrijving van belangrijkste activiteiten van rechtspersoon

	Commercieel Enkelvoudig 01-01-2016 - 31-12-2016
Beschrijving van belangrijkste activiteiten van rechtspersoon	De activiteiten van Holding Hezelaer B V bestaan voornamelijk uit het oprichten en verwerven van, het deelnemen in, het samenwerken met en het voeren van de directie over andere ondernemingen, alsmede het (doen) financieren, ook door middel van het stellen van zekerheden, van andere ondernemingen, met name van die waarmee de vennootschap in een groep is verbonden

Schattingen

	Commercieel Enkelvoudig 01-01-2016 - 31-12-2016
Schattingen	Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Holding Hezelaer B V zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 362 lid 1, Boek 2 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Beschrijving van vrijstelling

Naam van de rechtspersoon: Holding Hezelaer B.V.
 KvK-nummer: 17167921
 Datum deponering: 19-10-2017
 Balans voor of na resultaatbestemming: Na

Begin boekjaar: 01-01-2016
 Einde boekjaar: 31-12-2016

Commercieel
 Enkelvoudig
 01-01-2016 - 31-12-2016

Beschrijving van vrijstelling

De vennootschap maakt gebruik van de consolidatievrijstelling zoals bedoeld in artikel 407 lid 2a Titel 9 BW 2

Beschrijving van de standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

Commercieel
 Enkelvoudig
 01-01-2016 - 31-12-2016

Beschrijving van de standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans en de winst-en-verliesrekening zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Toelichting op de jaarrekening - Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Commercieel
 Enkelvoudig
 01-01-2016 - 31-12-2016

Grondslag van immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen; dit is het geval als de boekwaarde van het actief hoger is dan de realiseerbare waarde ervan. Om vast te stellen of er voor een immaterieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering, wordt verwezen naar de desbetreffende paragraaf. Onderzoekskosten worden verwerkt in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening. Uitgaven voor ontwikkelingsprojecten worden geactiveerd als onderdeel van de vervaardigingsprijs als het waarschijnlijk is dat het project commercieel en technisch succesvol zal zijn en de kosten betrouwbaar kunnen worden vastgesteld. Voor de geactiveerde ontwikkelingskosten is een wettelijke reserve onder het eigen vermogen gevormd ter hoogte van het geactiveerde bedrag. De afschrijving van de geactiveerde ontwikkelingskosten vangt aan zodra de commerciële productie is gestart en vindt plaats over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Positieve goodwill voortkomend uit acquisities en berekend in overeenstemming met paragraaf Deelnemingen, wordt geactiveerd en lineair afgeschreven gedurende de verwachte economische gebruiksduur. Negatieve goodwill valt vrij in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening voor zover lasten en verliezen zich voordoen, indien hier bij de verwerking van de overname rekening mee is gehouden en deze lasten en verliezen betrouwbaar zijn te meten. Indien geen rekening is gehouden met verwachte lasten of verliezen, dan valt de negatieve goodwill vrij in overeenstemming met het gewogen gemiddelde van de resterende levensduur van de verworven afschrijfbaar activa. Voor zover de negatieve goodwill uitkomt boven de reële waarde van de geïdentificeerde niet-monetaire activa wordt het meerdere direct in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening verwerkt.

Grondslag van materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en -terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Overige materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Grondslag van financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode (nettovermogenswaarde). Wanneer 20% of meer van de stemrechten uitgebracht kan worden, wordt ervan uitgegaan dat er invloed van betekenis is. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor

Naam van de rechtspersoon: Holding Hezelaer B.V.
 KvK-nummer: 17167921
 Datum deponering: 19-10-2017
 Balans voor of na resultaatbestemming: Na

Begin boekjaar: 01-01-2016
 Einde boekjaar: 31-12-2016

Commercieel
 Enkelvoudig
 01-01-2016 - 31-12-2016

aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Indien en voor zover Holding Hezelaer B.V. in deze situatie geheel of gedeeltelijk instaat voor de schulden van de deelneming, dan wel het stellige voornemen heeft de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt hiervoor een voorziening getroffen. De eerste waardering van gekochte deelnemingen is gebaseerd op de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva op het moment van acquisitie. Voor de vervolgwaaarding worden de grondslagen toegepast die gelden voor deze jaarrekening, uitgaande van de waarden bij eerste waardering. Als resultaat wordt verantwoord het bedrag waarmee de boekwaarde van de deelneming sinds de voorafgaande jaarrekening is gewijzigd als gevolg van het door de deelneming behaalde resultaat. Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Als resultaat wordt in aanmerking genomen het in het verslagjaar gedeclareerde dividend van de deelneming, waarbij niet in contanten uitgekeerde dividenden worden gewaardeerd tegen reële waarde. Indien sprake is van een bijzondere waardevermindering vindt waardering plaats tegen de realiseerbare waarde; afwaardering vindt plaats ten laste van de winst-en-verliesrekening. De onder financiële vaste activa opgenomen vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde onder aftrek van transactiekosten. Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, welke in het algemeen gelijk is aan de nominale waarde. Bij de waardering wordt rekening gehouden met eventuele waardeverminderingen.

Grondslag van bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Holding Hezelaer B.V. beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzondere-waardeverminderingverlies wordt direct als een last verwerkt in de winst-en-verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief. De opbrengstwaarde wordt in eerste instantie ontleend aan een bindende verkoopovereenkomst; als die er niet is wordt de opbrengstwaarde bepaald met behulp van de actieve markt waarbij normaliter de gangbare biedprijs geldt als marktprijs. Voor de bepaling van de bedrijfswaarde wordt een inschatting gemaakt van de toekomstige netto kasstromen bij voortgezet gebruik van het actief / de kasstroomgenererende eenheid; vervolgens worden deze kasstromen contant gemaakt. Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord. Een bijzondere waardevermindering van goodwill wordt niet teruggenomen.

Naam van de rechtspersoon: Holding Hezelaar B.V.
 KvK-nummer: 17167921
 Datum deponering: 19-10-2017
 Balans voor of na resultaatbestemming: Na

Begin boekjaar: 01-01-2016
 Einde boekjaar: 31-12-2016

Commercieel
 Enkelvoudig
 01-01-2016 - 31-12-2016

Grondslag van vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie, inclusief de transactiekosten indien materieel. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering. Indien geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen.

Toelichting op de jaarrekening - Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Commercieel
 Enkelvoudig
 01-01-2016 - 31-12-2016

Grondslag van belastingen over het resultaat

De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst-en-verliesrekening, rekening houdend met beschikbare, fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-afrekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief.

Grondslag van resultaat uit deelnemingen

Het resultaat is het bedrag waarmee de boekwaarde van de deelneming sinds de voorafgaande jaarrekening is gewijzigd als gevolg van het door de deelneming behaalde resultaat voor zover dit aan Holding Hezelaar B.V. wordt toegerekend.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Grondslag van omzetverantwoording

Netto-omzet omvat de opbrengsten uit levering van goederen en diensten en gerealiseerde projectopbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen. Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden verwerkt zodra alle belangrijke rechten en risico's met betrekking tot de eigendom van de goederen zijn overgedragen aan de koper. Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Beschrijving van het ingehouden deel van de jaarwinst

Commercieel
 Enkelvoudig
 01-01-2016 - 31-12-2016

Beschrijving van het ingehouden deel van de jaarwinst

€ 2.637

Wettelijke reserves

	Commercieel Enkelvoudig Huidig	Commercieel Enkelvoudig Voorgaand	
Wettelijke reserves			
Wettelijke reserve voor deelnemingen	€0	€9.490	
Wettelijke reserves		€0	€9.490

Informatieverschaffing over wettelijke reserves

Naam van de rechtspersoon: Holding Hezelaer B.V.
 KvK-nummer: 17167921
 Datum deponering: 19-10-2017
 Balans voor of na resultaatbestemming: Na

Begin boekjaar: 01-01-2016
 Einde boekjaar: 31-12-2016

Commercieel
 Enkelvoudig
 01-01-2016 - 31-12-2016

Informatieverschaffing over wettelijke reserves

Voor deelnemingen gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde, waarvan dividenduitkeringen niet zelfstandig kunnen worden bewerkstelligd, moet een wettelijke reserve aangehouden worden voor het (indirecte) aandeel in het positieve resultaat van die deelneming (en in de rechtsstreekse vermogensmutaties) sedert de eerste waardering

Toelichting op de jaarrekening - Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Commercieel
 Enkelvoudig
 01-01-2016 - 31-12-2016

Aansprakelijkheidsstelling

Holding Hezelaer B V heeft zich ten behoeve van de bankier hoofdelijk medeschuldenaar gesteld voor de voldoening van vorderingen van de bank ten laste van Holding Hezelaer B V, Hezelaer Energy B V en Hezelaer Trading B V (kredietnemer), voortvloeiende uit of verband houdend met de door de bankier aan kredietnemer verleende faciliteiten

Fiscale eenheid

De vennootschap maakt onderdeel uit van een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting en voor de omzetbelasting en is uit dien hoofde hoofdelijk aansprakelijk voor vennootschapsbelasting- en omzetbelastingsschulden van de fiscale eenheid als geheel

01-01-2016 - 31-12-2016

	Soort bestuurder of commissaris	Naam van de vertegenwoordiger	Locatie van ondertekening	Datum van ondertekening	Ondertekend (J/N)
01-01-2016 - 31-12-2016					
Happen B V	Bestuurder (huidig)		Breda	24-08-2017	Ja
Herlaer Holding B V	Bestuurder (huidig)		Breda	24-08-2017	Ja
Interleder B V	Bestuurder (huidig)		Breda	24-08-2017	Ja

Bijlage 8

Jaarverslag VSH

Annual Report
VWS Verbindingen & Netwerken B.V.
2016

Table of contents

Directors' report	3
Consolidated income statement	4
Consolidated statement of comprehensive income	5
Consolidated statement of financial position	6
Consolidated statement of cash flows	8
Consolidated statement of changes in equity	10
Notes to the consolidated financial statements	11
Notes to the consolidated income statement	19
Notes to the consolidated statement of financial position	22
Company statement of financial position	46
Company income statement	47
Notes to the company financial statements	48
Other information	52

Directors' report

Based on Article 2:394 part 4 of the Dutch Civil Code the directors' report is not filed at the Chamber of Commerce.
The directors' report is available at the office of the Company.

Consolidated income statement

Amounts in thousands of euros

	Note	2016	2015
Continuing operations			
Revenue	7	644,485	592,946
Operating expenses			
Costs of raw materials and consumables		-93,183	-77,632
Costs of outsourced work and other external costs		-324,914	-291,945
Personnel expenses	8	-171,634	-165,579
Depreciation and impairment of tangible fixed assets	10	-2,855	-3,512
Amortisation and impairment of intangible assets	10	-268	-193
Other operating costs	9	-22,968	-23,033
		-615,822	-561,894
Result from the sale of participating interest(s)		-	-455
Share of result from associates and joint ventures	15	-179	-177
Share in results of associates and joint ventures (after income tax)		-179	-632
Operating result		28,484	30,420
Financial income		4,875	5,612
Financial expenses		-1,915	-1,630
Financial income and expenses	11	2,960	3,982
Result before tax		31,444	34,402
Income tax	12	-11,041	-9,614
Result for the financial year		20,403	24,788
Attributable to:			
Shareholders of the Company		20,403	24,776
Minority interests		-	12
Result for the financial year		20,403	24,788

Consolidated statement of comprehensive income

Amounts in thousands of euros

	Note	2016	2015
Result for the financial year		20,403	24,788
Other comprehensive income			
Items which will never be transferred to the income statement	-	-	-
Items which have been or may be transferred to the income statement	-	-	-
Other comprehensive income after income tax		-	-
Total comprehensive income for the financial year		20,403	24,788
Attributable to:			
Shareholders of the Company		20,403	24,776
Minority interests		-	12
Total comprehensive income for the financial year		20,403	24,788
Total comprehensive income attributable to shareholders of the Company arises from:			
Continuing operations		20,403	24,776
Discontinued operations		-	-
Total comprehensive income attributable to shareholders of the Company		20,403	24,776

Consolidated statement of financial position

Amounts in thousands of euros

	Note	31 December 2016	31 December 2015	1 January 2015
Land and buildings		-	-	-
Machinery and equipment		3,966	5,660	8,119
Other fixed operating assets		1,311	1,536	1,765
Property, plant and equipment under construction		-	-	100
Tangible fixed assets	13	5,277	7,196	9,984
Goodwill		1,177	693	693
Other intangible assets		800	923	495
Intangible assets	14	1,977	1,616	1,188
Investments in associates and joint ventures	15	13	278	618
Other non-current assets	16	438	409	394
Deferred tax assets	17	744	733	560
Total non-current assets		8,449	10,232	12,744
Inventories	18	7,620	5,776	6,407
Work in progress	19	88,063	58,051	70,026
Trade and other receivables	20	235,514	230,382	273,770
Income tax receivable		314	266	-
Cash and cash equivalents	21	24,082	23,804	15,561
Total current assets		355,593	318,279	365,764
Total assets		364,042	328,511	378,508

Consolidated statement of financial position

Amounts in thousands of euros

	Note	31 December 2016	31 December 2015	1 January 2015
Equity attributable to shareholders of the Company		97,219	100,519	106,657
Minority interests		-40	-105	-110
Total group equity	22	97,179	100,414	106,547
Loans and other financing obligations	23	1,619	2,289	3,755
Employee benefits	25	3,796	3,712	4,159
Provisions	26	13,770	15,986	14,353
Deferred tax liabilities	17	611	1,035	1,187
Total non-current liabilities		19,796	23,022	23,454
Loans and other financing obligations	23	1,050	1,325	1,362
Derivatives	24	256	-	-
Work in progress	19	59,646	33,853	81,611
Trade and other payables	27	163,603	153,668	152,023
Employee benefits	25	632	815	758
Provisions	26	6,723	5,026	4,468
Income tax payable		15,157	10,388	8,285
Total current liabilities		247,067	205,075	248,507
Total equity and liabilities		364,042	328,511	378,508

Consolidated Statement of Cash flows

Amounts in thousands of euros

	Note	2016	2015
Cash flow from operating activities			
Profit after tax for the financial year		20,403	24,776
Adjustments for:			
- Depreciation and impairment of tangible fixed assets	10	2,855	3,512
- Amortisation and impairment of intangible assets	10	268	193
- Proceeds from sale of tangible fixed assets		68	(40)
- Result from the sale of participating interests		-	455
- Share of result, less dividend paid, from associates and joint ventures	15	196	-
- Finance income	11	-4,875	-5,612
- Finance expense	11	1,915	1,630
- Income tax		11,041	9,384
Operating cash flow before changes in working capital and provisions		31,871	34,298
Changes in land, property classified as held for sale, inventories and work in progress		-6,063	-35,152
Changes in trade and other receivables		-5,132	43,388
Changes in trade and other payables		10,301	2,770
Changes in provisions and employee benefits		-628	1,632
		-1,522	12,638
Cash flow from operating activities		30,349	46,936
Interest paid		-1,586	4,353
Interest received		4,841	32
Income tax paid		-6,792	-9,621
Income tax received		-	-
Net cash flow from continuing operating activities		26,812	41,700
Net cash flow from discontinued operating activities		-	-
Net cash flow from operating activities		26,812	41,700
Cash flow from investment activities			
Investment in tangible fixed assets		-848	-756
Investment in intangible assets	14	-727	-621
Proceeds from the sale of tangible fixed assets		-49	126
Proceeds from the sale of other intangible assets		97	-
Investments in other financial assets		-29	-15
Other changes in financial fixed assets		-202	86
Net cash flow from continuing investment activities		-1,758	-1,180
Net cash flow from discontinued investment activities		-	-
Net cash flow from investment activities		-1,758	-1,180

Consolidated Statement of Cash flows

Amounts in thousands of euros

	Note	2016	2015
Cash flow from financing activities			
Repayment of non-current loans and borrowings		-	-38
Payment arising from finance lease liabilities		-1,050	-1,325
Dividends paid to shareholders of the Company	22	-23,726	-30,914
Net cash flow from continuing financing activities		-24,776	-32,277
Net cash flow from discontinued financing activities		-	-
Net cash flow from financing activities		-24,776	-32,277
A. Vos	Note	2016	2015
Change in cash and cash equivalents			
Cash and cash equivalents as at 1 January	21	23,804	15,561
Net cash flow from operating activities		26,812	41,700
Net cash flow from investment activities		-1,758	-1,180
Net cash flow from financing activities		-24,776	-32,277
Cash and cash equivalents as at 31 December		24,082	23,804
Composition of cash position as at 31 December			
Cash and cash equivalents	21	24,082	23,804
Bank overdrafts		-	-
Total cash and cash equivalents as at 31 December		24,082	23,804

Consolidated statement of changes in equity

Amounts in thousands of euros

	Issued share capital	Share premium reserve	Participating interests reserve	Other reserves	Result for the year	Total equity	Minority interests	Total group equity
Balance as at 1 January 2016	18	72,300	170	3,255	24,776	100,519	-105	100,414
Total comprehensive income for the financial year								
Other comprehensive income for the financial year					-	-	-	-
Result for the financial year					20,403	20,403	-	20,403
Total comprehensive income for the financial year	-	-	-	-	20,403	20,403	-	20,403
Transactions with shareholders, recognised directly in equity								
Contributions from and payments to shareholders of the Company								
Dividend		-		-23,726		-23,726	-	-23,726
Appropriation of profit for 2015				24,776	-24,776	-		-
Other movements				23	0	23	65	88
Total transactions with shareholders of the Company	-	-	-	1,073	-24,776	-23,703	65	-23,638
Balance as at 31 December 2016	18	72,300	170	4,328	20,403	97,219	-40	97,179

	Issued share capital	Share premium reserve	Participating interests reserve	Other reserves	Result for the year	Total equity	Minority interests	Total group equity
Balance as at 1 January 2015	18	72,300	170	763	33,406	106,657	-110	106,547
Total comprehensive income for the financial year								
Other comprehensive income for the financial year					-	-	-	-
Result for the financial year					24,776	24,776	12	24,788
Total comprehensive income for the financial year	-	-	-	-	24,776	24,776	12	24,788
Transactions with shareholders, recognised directly in equity								
Contributions from and payments to shareholders of the Company								
Dividend		-		-30,914	-	-30,914	-	-30,914
Appropriation of profit for 2014				33,406	-33,406	-		-
Other movements				0		0	-7	-7
Total transactions with shareholders of the Company	-	-	-	2,492	-33,406	-30,914	-7	-30,921
Balance as at 31 December 2015	18	72,300	170	3,255	24,776	100,519	-105	100,414

Notes to the consolidated financial statements

(1) General

Reporting entity

VWS Verbindingen & Netwerken BV has its registered office in Rotterdam, the Netherlands with its head office located at Podium 9, Amersfoort, the Netherlands. The consolidated financial statements of the Company for the 2016 financial year comprise the Company and its subsidiaries (collectively referred to as 'VWS V&N' or 'the Company' or 'the Group'). The shares of VWS Verbindingen & Netwerken BV (Chamber of Commerce number 14059855) are directly held by VolkerWessels Nederland BV (formerly Koninklijke Volker Wessels Stevin NV, and referred to as VWNL) and indirectly by Koninklijke VolkerWessels NV (formerly known as VolkerWessels BV and therefor as Storm Investments BV), the ultimate parent company (hereafter referred to as 'KVV').

VWS V&N is the preferred partner for its stakeholders to shape a sustainable society in terms of construction, transport, energy and communications.

Basis of preparation

The financial statements for 2015 and 2016 have been prepared in accordance with International Financial Reporting Standards (IFRS) as adopted by the European Union as applicable for financial years commencing on 1 January 2016.

The Company filed financial statements under NL GAAP as at and for the fiscal years ended 31 December 2014, and 31 December 2015 with the Chamber of Commerce of Rotterdam. Note 3 shows the reconciliation between the statutory financial statements and these financial statements of capital and reserves as at 31 December 2015 and of net result for the year then ended.

For the company income statement, the option of preparing a summarised income statement has been used, as allowed by Article 2:402 Dutch Civil Code.

Due to rounding differences the disclosure notes might not reconcile to the Primary Statements in full.

Group relationships

The Group consists of a closely related group of operating companies located in the Netherlands and abroad, of which VWS Verbindingen & Netwerken BV, based in Amersfoort, acts as head of the Group.

For an overview of the Group and its subsidiaries we refer to the company financial statement. Entities that are of negligible significance to the Group, individually and in the aggregate, are not included in the consolidation, which is similar to the treatment of joint ventures and associates.

Affiliated companies are those companies within the Koninklijke VolkerWessels NV Group of which VWS Verbindingen & Netwerken BV is a part.

Use of estimates and judgements

The preparation of the financial statements in accordance with EU-IFRS requires management to make judgements, estimates and assumptions that affect the application of principles and reported values of assets and liabilities, and of income and expenses. Based on past experience the Group makes estimates and assumptions with regard to the future, that could reasonably be expected to occur. The outcome may differ from these estimates. The estimates and underlying assumptions are constantly re-evaluated. Revisions of accounting estimates are recognised in the period in which the estimate is revised if the revision affects only that period, or the period of revision and future periods if the revision affects both current and future periods.

Information about significant areas of estimation uncertainty and critical assessments in the application of the accounting principles are particularly important if they have a significant impact on the amounts included in the financial statements.

The Group acknowledges the following areas:

- the valuation of trade receivables;
- the percentage of completion of work in progress and the expected costs and revenue to complete the work in progress;
- the height of potential liabilities arising from guarantees, claims, legal cases, and environmental and remediation costs;
- the useful life estimate of assets;
- fair value measurements and valuation processes.

The nature of the judgements and estimates including the assumptions are included in the notes of the related accounts if they contribute to the presentation requirements of IAS 1.122 and IAS 1.125.

(2) Principles for consolidation

Subsidiaries

The consolidated financial statements of the Group include the financial data of companies belonging to the Group and other legal entities over which control can predominantly be exercised. The Group has control over an entity if the Group is exposed to, or has the rights to variable returns from its involvement with the entity and is able to use its power to affect the amount of the investor's returns. Subsidiaries and other entities over which the Group has control, are fully consolidated from the date on which control is transferred to the Group.

The non-controlling interest in equity and comprehensive income is presented separately.

The financial data of the subsidiaries and other entities included in the consolidation have been included in full, to the exclusion of intercompany relationships, intercompany profit and intercompany receivables and liabilities between subsidiaries and other entities included in the consolidation, to the extent that the results are not realised by a third party outside the Group. Unrealised losses on intercompany transactions are eliminated unless they concern impairments.

Acquisitions and disposals of subsidiaries

The acquisition of subsidiaries by the Group is accounted for using the acquisition method. Goodwill arises on the acquisition of subsidiaries and represents the excess of the consideration transferred over the Group's interest in net fair value of the net identifiable assets, liabilities and contingent liabilities of the acquiree and the fair value of the non-controlling interest in the acquiree. Negative goodwill arising from an acquisition is recognised directly in the income statement.

The consideration transferred for the acquisition of a subsidiary is the fair values of the assets transferred and the liabilities incurred to the former shareholders of the acquiree. The consideration transferred includes the fair value of any asset or liability resulting from a contingent consideration arrangement. Subsequent changes to the fair value of the contingent consideration that is deemed to be an asset or liability are recognised in the income statement.

The Group recognises any non-controlling interest in the acquiree on an acquisition-by-acquisition basis, either at fair value or at the non-controlling interest's proportionate share of the recognised amounts of acquiree's identifiable net assets. Transaction costs are directly recognised in the income statement. Non-controlling interests that are acquired are accounted for as transactions with shareholders in their capacity as shareholders and for such transactions no goodwill is recognised.

If the business combination is achieved in stages, the acquisition date carrying value of the acquirer's previously held equity interest in the acquiree is remeasured to fair value at the acquisition date. Any gains or losses arising from such remeasurement are recognised in the income statement.

Joint arrangements

Investments in joint arrangements are classified as either joint ventures or joint operations depending on the contractual rights and obligations.

Joint ventures are joint arrangements whereby the Group and other parties that have joint control of the arrangement have rights to the net assets of the joint venture. The parties to the arrangement have contractually agreed that control is shared and decisions regarding relevant activities require unanimous consent of the parties which have joint control of the joint venture. Joint ventures are accounted for using the equity method. This method is explained in the paragraph related to associates.

Joint operations are joint arrangements whereby the Group and other parties that have joint control of the arrangement have rights to the assets and obligations for the liabilities, relating to the joint operation. The Group recognises its share in the joint operations' individual revenues and expenses, assets and liabilities and combines it on a line-by-line basis with corresponding items in the Group's financial statements.

Associates

Associates are those entities over which the Group exerts significant influence on, but no control over the financial and operating policy. Investments in associates are accounted for using the equity method of accounting. Under the equity method, the investment is initially recognised at cost and the carrying amount is increased or decreased to recognise the

investors share of the profit or loss of the investee after the date of acquisition.

The Group's investment in associates includes goodwill identified on acquisition.

If the ownership interest in an associate is reduced but significant influence is retained, only a proportionate share of the amounts previously recognised in other comprehensive income is reclassified to the income statement, where appropriate.

The Group's share of post-acquisition profit or loss is recognised in the income statement and its share of post-acquisition movements in other comprehensive income is recognised in other comprehensive income with a corresponding adjustment to the carrying amount of the investment. When the Group's share of losses in an associate equals or exceeds its interest in the associate, including any other unsecured receivables, the Group does not recognise further losses, unless it has incurred legal or constructive obligations or made payments on behalf of the associate.

The Group determines at each reporting date whether there is any objective evidence that the investment in the associate is impaired. If this is the case, the Group calculates the amount of impairment as the difference between the recoverable amount of the associate and its carrying value and recognises the amount in the income statement.

Profits and losses resulting from transactions between the Group and its associate are recognised in the Group's financial statements only to the extent of unrelated investor interests in the associates. Unrealised losses are eliminated unless the transaction provides evidence of an impairment on the asset transferred.

Changes in ownership interests in subsidiaries without change of control

Transactions with non-controlling interests that do not result in loss of control are accounted for as equity transactions, that is, as transactions with the shareholders in their capacity as shareholders. The difference between fair value of any consideration paid and the relevant share acquired of the carrying value of net assets of the subsidiary is recorded in equity. Gains or losses on disposals to non-controlling interests are also recorded in equity.

Disposal of subsidiaries

If the Group ceases to have control of an entity, any retained interest in the entity is remeasured to fair value at the date when control is lost with the change in carrying amount recognised in the income statement. The fair value is the initial carrying amount for the purpose of subsequently accounting for the retained interest as an associate, joint venture or other financial asset. Amounts previously recognised in other comprehensive income are reclassified to profit or loss. Deconsolidation occurs when the Group no longer controls a subsidiary.

(3) First-time adoption of IFRS

VWS V&N has prepared the consolidated financial statements for the year ending 31 December 2016 in accordance with International Financial Reporting Standards and the interpretations published by the FRS Interpretations Committee ('FRIC'), as adopted by the European Union (EU-IFRS). In 2015 VWS V&N prepared the consolidated financial statements in accordance with Part 9, Book 2 of the Dutch Civil Code.

For comparison reasons, the financial statements for the years ending 31 December 2015 has also been prepared in accordance with IFRS. The transition date to IFRS is 1 January 2015.

In general, a company is required to determine its IFRS accounting policies and to apply these retrospectively to determine its opening balance sheet under IFRS. However, FRS 1, First-time Adoption of International Financial Reporting Standards, allows a number of exemptions to this general principle upon adoption of IFRS. VWS V&N applied the following of these exemptions and exceptions:

Business combinations

VWS V&N applied the accounting principles of IFRS 3, Business Combinations, for business combinations as per 1 January 2015.

Estimates

Estimates previously made under NL GAAP are consistently applied under IFRS at the transition date. This means that valuations that impact the opening balance sheet of VWS V&N are not based on the knowledge that balances have been adjusted retrospectively.

Reconciliation of equity according to Part 9, Book 2 of the Dutch Civil Code and IFRS

The following tables represent the effect of the transition to FRS for total equity and comprehensive income. The nature of significant differences is explained below the tables.

Amounts in thousands of euros	31 Dec 2015	1 Jan 2015
Shareholders' equity NL GAAP	98,777	104,999
Reversal amortisation goodwill	416	-
Present value provisions	2,970	2,493
Restructuring expenses	1,031	942
Valuation of participating interests	-	3
Other differences	-1,675	-921
Total differences	2,742	2,517
Income tax	-1,000	-859
Total impact IFRS conversion	1,742	1,658
Shareholders' equity IFRS	100,519	106,657

Amounts in thousands of euros	2015
Result after tax NL GAAP	23,736
Reversal amortisation goodwill	416
Present value provisions	311
Restructuring expenses	1,031
Other differences	-
Total differences	1,758
Income tax	-706
Total impact IFRS conversion	1,052
Result after tax IFRS	24,788

The items affected by the change in accounting principles are:

Reversal amortisation goodwill

Under NL GAAP, goodwill was amortised using the straight-line method over expected useful life. Under FRS goodwill is not amortised but tested annually for impairment.

Present value provisions

Under NL GAAP, provisions were reported at nominal value. Under IFRS, provisions are recorded at fair value.

Restructuring expenses

FRS is strict on the timing of the recognition of the provision. A provision can only be recognised at the end of each reporting period if the criteria are met at the balance sheet date. NL GAAP is less strict than FRS on the timing of the recognition of the provision. Under NL GAAP a provision can still be recognised at the end of the reporting period if a detailed plan is in place at the balance sheet date and the valid expectation criterion is met after the balance sheet date but prior to the approval of the financial statements.

Income tax

Income tax effect on the changes in accounting principles.

Impact IFRS

The impact of the change in accounting principles on the result after tax was approximately +€ 1,282 thousands for 2015. The impact on equity was approximately +€ 3,304 thousand at the end of 2015.

(4) Notes to the consolidated financial statements

General

The consolidated financial statements of the Group have been prepared in accordance with International Financial Reporting Standards (IFRS) and the relevant interpretations that were issued by the IFRS Interpretations Committee ('IFRIC') as endorsed by the European Union (EU-IFRS).

The consolidated financial statements are prepared on the basis of historical cost, with the exception of the following material assets and liabilities:

- derivative financial instruments are shown at their fair value;
- plan assets related to defined benefit obligations are valued at their fair value.

If deemed necessary, the accounting policies of consolidated subsidiaries and other entities are revised in accordance with the Group accounting policies.

The result of associates and joint ventures after tax constitute part of the operating result. This affords a greater insight into the Group's result and is in line with common practice in the industry.

Foreign currency translation

Functional and presentation currency
Items included in the financial statements of each of the Group's entities are measured using the currency of the primary economic environment in which the entity operates ('the functional currency'). The consolidated financial statements are presented in euros (€), which is the Group's presentation currency.

Transactions in foreign currency

Transactions in foreign currency are translated into euros at the exchange rate on the transaction date. Monetary assets and liabilities denominated in foreign currency are translated into euros as at the reporting date at the exchange rate prevailing on that date. The differences that arise from the translation are recognised in the income statement. Non-monetary assets and liabilities that are denominated in a foreign currency and valued on the basis of historical cost are translated at the exchange rate on the transaction date.

Financial instruments

Financial instruments include both primary financial instruments, such as receivables and payables, and financial derivatives. For the accounting principles for primary financial instruments, reference is made to the recognition per balance sheet item. The Group uses derivative financial instruments to hedge interest rate risks and foreign exchange risks arising from its operating, financing and investment activities. In accordance with its treasury policy the Group does not hold or issue derivatives for trading purposes. However, derivatives that do not qualify for hedge accounting are accounted for as trading instruments.

Derivative financial instruments are measured at fair value. The gain or loss from revaluation to fair value is recognised immediately in the income statement. However, if derivatives qualify for hedge accounting, the recognition of any result, gain or loss, depends on the nature of the item being hedged.

Cash flow hedges

Where a derivative financial instrument is designated as a hedge of the exposure to the variability of cash flows of a recognised asset or liability or a highly probable forecast transaction, the effective portion of any gain or loss on the derivative financial instrument is recognised directly in other comprehensive

income and shown in the hedging reserve in equity.

Any ineffective portion of changes in the fair value of the derivative instrument is incorporated directly in the income statement. If the expected transaction subsequently results in the recognition of a non-financial asset or non-financial liability, the related cumulative gain or loss is removed from equity and included in the initial cost of the non-financial asset or liability. If a hedge of an expected transaction results in the recognition of a financial asset or liability, then the associated gains or losses, which were recognised directly in equity, are transferred to the income statement in the same period or periods in which the asset acquired or the liability assumed affects the income statement.

If a hedge instrument no longer satisfies the conditions for hedge accounting or is sold, terminated or exercised, hedge accounting is prospectively terminated. If the hedged transaction is no longer expected to occur, the cumulative unrealised gain or loss that is recognised in equity is immediately transferred to the income statement.

Hedging of monetary assets and liabilities

Where a derivative financial instrument is used as an economic hedge for the currency exposure of a recognised monetary asset or liability, no hedge accounting is applied and any gain or loss on the hedging instrument is accounted for in the income statement.

New standards and interpretations

A number of new standards and interpretations are effective for annual periods beginning after 1 January 2017. These standards and interpretations have not been applied in preparing these consolidated statements.

Nature of change	Impact	Mandatory application date
IFRS 9 Financial Instruments		
FRS 9 addresses the classification, valuation and initial recognition of financial instruments. IFRS 9 replaces IAS 39. IFRS 9 applies the concept of business models to determine the classification of a financial instrument. In addition, a new model is introduced for the calculation of impairments. The assumptions are based on expected credit losses. FRS 9 introduces more flexible requirements for hedge effectiveness tests.	The Group is currently assessing the impact of FRS 9.	The standard is effective for accounting periods beginning on or after 1 January 2018. Early adoption is permitted.
	The Group expects to adopt the standard as from 1 January 2018.	(Endorsed by the EU)
Nature of change	Impact	Mandatory application date
IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers		
FRS 15 deals with revenue recognition. The standard replaces IAS 18, Revenue, and IAS 11, Construction contracts and related interpretations. IFRS 15 includes a five-step approach for determining revenue recognition. Revenue is recognised when a customer obtains control over a good or service and has the ability to direct the use of and obtain the economic benefits from the good or service. FRS 15 contains additional disclosure requirements for the assumptions applied and estimates made.	The Group is currently assessing the impact of FRS 15.	The standard is effective for accounting periods beginning on or after 1 January 2018. Early adoption is permitted.
	The Group expects to adopt the standard as from 1 January 2018.	(Endorsed by the EU)

Nature of change	Impact	Mandatory application date
IFRS 16 Leasing		
IFRS 16 is effective for accounting periods beginning on or after 1 January 2019. Under the new standard nearly all liabilities resulting from lease, rental and leasehold agreements shall be recognised on the balance sheet. The current accounting standard for leases allows entities to present some of the lease agreements off balance sheet. The new standard allows exemptions for on-balance sheet recognition of short-term contracts and products with a low value.	The Group is currently assessing the impact of FRS 16 and expects an increase in assets and liabilities and EBITDA. The effect on the net result is expected to be limited.	The standard is effective for accounting periods beginning on or after 1 January 2019. Early adoption is permitted in combination with IFRS 15 only.
	The Group expects to adopt the standard as from 1 January 2019.	(Subject to EU endorsement)

(5) Accounting principles

(a) Accounting principles for assets and liabilities

Intangible fixed assets

Intangible fixed assets are valued at historical cost after deduction of accumulated depreciation and any impairments.

Depreciation is calculated on a straight-line basis as a percentage of the purchase cost. The expected useful life and the depreciation method are reviewed each reporting period.

Goodwill

Goodwill arises on the acquisition of subsidiaries and represents the excess of the consideration transferred over the Group's interest in net fair value of the net identifiable assets, liabilities and contingent liabilities of the acquiree and the fair value of the non-controlling interest in the acquiree. For associates and joint ventures, the book value of goodwill is included in the book value of the investment.

Goodwill is valued at cost less accumulated impairment losses. Goodwill is allocated to cash-generating units and not systematically amortised.

Other intangible assets

Acquired intangible assets with a finite useful life, are valued at cost less cumulative amortisation and cumulative impairment losses.

Expenditure after initial recognition

Expenditure on intangible assets, excluding goodwill, is capitalised after initial recognition only if it is expected that this will increase future economic benefits. These benefits are embodied in the specific asset to which the expenditure relates. All other expenditure is recognised in the income statement when it is incurred.

Amortisation

Amortisation is recognised in the income statement on a straight-line basis over the estimated useful economic life of the intangible assets, unless this life is indefinite.

Amortisation commences as soon as the assets are ready for use. The estimated useful economic life is as follows:

Software	3 – 10 years
Customer files/contracts	5 – 10 years
Capitalised development costs	5 – 10 years
Brands	10 years

Goodwill and intangible assets with an indefinite useful life are tested systematically each year on the reporting date to ascertain whether an impairment has arisen.

Tangible fixed assets

Owned assets

Tangible fixed assets are valued at cost less accumulated depreciation and any impairment losses. The cost includes costs directly attributable to the acquisition of the asset.

The cost of self-constructed assets includes material costs, direct labour costs, financing costs and any other costs that are directly attributable to ensuring that the asset can be used. When tangible fixed assets consist of components with differing useful lives, the component approach is used.

Subsequent costs are included in the asset's carrying amount or recognised as a separate asset, as appropriate, only if it is probable that future economic benefits associated with the item will flow to the Group and the cost of the item can be measured reliably. Other costs are charged to the income statement during the financial period in which they are incurred.

In the book value of an item of tangible fixed assets, the Group recognises the cost of replacing a portion of the asset where such costs are incurred. This happens when it is probable that future economic benefits associated with the asset will flow to the Group and the cost of the asset can be reliably determined. All other costs are recognised in the income statement when they are incurred.

Land is not depreciated. Depreciation on other assets is calculated using the straight-line method to allocate their cost to their residual values over their estimated useful lives, as follows:

Buildings	20 – 30 years
Machinery and equipment	5 – 20 years
Other fixed operating assets	3 – 5 years

The tangible fixed assets acquired under a financial lease agreement are capitalised. Commitments arising from the financial lease agreement are accounted for as a liability. The interest in future lease instalments is charged over the result over the term of the financial lease agreement.

The costs of future replacement are capitalised based on the component approach. Under this approach the total costs are allocated to the 'component assets'.

Government grants on investments are deducted from the purchase price or manufacturing price of the assets to which the government grants relate.

A provision is taken into account for obligations to recover or remove assets after usage (demolition costs) for the expected amount at the moment of capitalisation. This amount is included in the carrying amount of the asset to which the provision relates.

The assets' residual values and useful lives are reviewed and adjusted if appropriate at the end of each reporting period. An asset's carrying amount is written down immediately to its recoverable amount if the asset's carrying amount is greater than its estimated recoverable amount.

Gains and losses on disposals are determined by comparing the proceeds with the carrying amount and are recognised within 'other operating expenses' in the income statement.

Impairments on non-financial assets

Intangible assets that have an indefinite useful life are not subject to amortisation and are tested annually for impairment. A test for impairment will also take place if there is an indication for impairment.

An impairment loss is the difference between the asset's carrying amount and its recoverable amount. An impairment loss is directly recognised as an expense.

The recoverable amount is the highest of an asset's fair value less costs of disposal and value in use. For the purpose of impairment testing, assets are grouped at the lowest levels for which there are largely independent cash inflows. Prior impairments of non-financial assets (other than goodwill) are reviewed for possible reversal at each reporting date.

Financial fixed assets

The Group classifies financial assets in the following categories: loans and receivables and financial fixed assets carried at fair value with changes in fair value recognised in other comprehensive income.

Loans and receivables

Receivables and loans to subsidiaries and other receivables are recognised initially at fair value and subsequently at amortised cost after deduction of provisions deemed necessary.

Other non-current assets (other investments)

Other investments comprise equity interests in entities where the Group has no control or significant influence. These investments are accounted for as securities available for sale and are recognised at fair value with changes in the fair value through other comprehensive income. Upon disposal the accumulated fair-value adjustments on the investments concerned are eliminated from equity and included in the income statement. If no reliable fair value can be determined, the

remaining investment is valued at cost.

Dividends, as well as the book profit or book loss made on the sale of these other investments, are accounted for in the income statement.

The deferred tax assets are stated under financial fixed assets if and to the extent it is probable that the tax claim can be realised in due course. These deferred tax assets are valued at nominal value and are long term by nature.

Inventories

Inventories are valued at the lower of cost and net realisable value. The net realisable value is the estimated selling price in the ordinary course of business less the estimated costs of completion and sale. The cost of inventories is based on the first-in, first-out principle (FIFO) and includes expenses incurred in acquiring the inventories and related purchase costs.

The cost of inventories of finished products includes a reasonable share of the indirect overhead based on normal production capacity.

Work in progress

Work in progress on construction contracts is valued at cost plus the profit recognised to date less a provision for foreseeable losses and less progress billings. The cost includes all expenses directly related to specific projects and an allocation of fixed costs and variable indirect costs made in relation to the contract activities based on normal operating capacity.

The progress percentage applied consists of the proportion of recognised costs against the total expected costs for each individual project. When the outcome of a construction contract cannot be estimated reliably, contract revenue is recognised only to the extent of the contract cost incurred that is likely to be recoverable.

Pre-contract costs for major projects are capitalised as work in progress when the project is awarded or if the Group is designated as preferred bidder.

If the amount of progress billings on a project is smaller than the costs incurred plus recognised profit, the balance is recognised in the statement of financial position under the current assets as work in progress. If the amount of progress billings on a project is greater than the costs incurred plus recognised profit, the balance will be recognised in the statement of financial position under the current liabilities as work in progress.

Trade and other receivables

Trade and other receivables are initially recognised at fair value and subsequently at amortised cost. At initial recognition the fair value and amortised cost price are equal to the nominal value.

If bad debts are certain, the impairment is deducted directly from the original receivable. The impairment is determined based on an individual assessment of each receivable.

Cash and cash equivalents

Cash and cash equivalents are recognised at nominal value. Cash and cash equivalents include cash at banks, cash in hand and bank deposits. The deposits have a residual term of no more than one month and are callable at any time. In the cash flow statement cash and cash equivalents comprises cash at banks, cash in hand and bank deposits.

Impairments of financial assets

At the end of each reporting period the Group assesses whether there is objective evidence that a financial asset or group of assets is impaired. A financial asset or group of financial assets is impaired and impairment losses are incurred only if there is objective evidence of impairment as a result of one or

more events that occurred after the initial recognition of the asset and the effect of the event on the estimated future cash flows can be estimated reliably.

For loans and receivables the amount of the loss is measured as the difference between the asset's carrying amount and the present value of estimated future cash flows discounted at the financial asset's original effective interest rate. The amount of the loss is recognised in the income statements.

If in a subsequent period the amount of the impairment loss decreases, a reversal of a previously recognised impairment loss is recognised in the income statement.

Equity

Share capital

Ordinary shares and cumulative preferential shares are classified as equity. The cumulative preferential shares are valued at nominal value increased with additional paid-in capital relating to these shares and unpaid dividends.

Reserves

The reserves consist of a share premium reserve and a statutory reserve for participating interests.

Other reserves

These include the cumulative results from prior financial years net of the dividend set and changes in the statutory reserves.

Non-controlling interest

The share of third parties concerns the non-controlling interest of third parties in total equity from consolidated entities. The non-controlling interest in the result of consolidated entities is presented separately in the balance sheet and income statement. The entity shall attribute the total comprehensive income to the shareholders of the parent and to the non-controlling interests even if this results in the non-controlling interests having a deficit balance.

Dividend

Dividends are recognised as a liability in the period in which they are declared.

Non-current and current liabilities

Loans and liabilities are initially recognised at fair value and subsequently at amortised cost. Transaction costs that are directly attributable to the acquisition of long-term liabilities are included in the initial valuation. Non-current liabilities are valued at amortised cost after initial recognition, which is equivalent to the amount that includes any discount or premium, less transaction costs. The difference between the carrying value and redemption value is recognised as interest expense in the income statement over the period of the borrowings using the effective interest method.

Provisions

General

A provision is recognised in the statement of financial position if the Group has a legal or constructive obligation as a result of a past event, if it is likely that the settlement of such an obligation will require an outflow of resources, and if such obligation can be reliably estimated. If the effect of this is material, provisions are calculated by discounting the expected future cash flows using a discount rate before tax that reflects current market assessments of the time value of money and, where appropriate, the specific risks related to the liability. Interest accruals on the provision is recognised as a financial expense.

Provision for deferred tax liabilities

If the carrying amount of the asset exceeds the tax base, the amount of taxable economic benefits exceeds the amount that will be allowed as a deduction for tax purposes. The difference is recognised as a deferred tax liability based on the total of the differences multiplied by the applicable tax rate. The deferred tax liability is deducted with

carry forward losses to the extent that it is likely that fiscal profits will be available in the future for compensation.

Deferred taxes are recognised at nominal value.

Guarantee provisions

Provisions for warranties are recognised for the expected outflow of resources (costs) that will be required to settle the present obligation (i.e. warranty obligations based on delivered goods and/or services) at balance sheet date. Granted warranty claims are paid out of the warranty provision.

Restructuring provision

Restructuring provisions are recognised if the Group has a detailed and formal restructuring plan and the restructuring has commenced or has been publicly announced. No provision has been made for future operating expenses.

Environmental and remediation costs

The provision for environmental and remediation costs is intended to cover possible expenditure on environmental modifications.

Provision for associates and joint ventures

If the Group's share in losses exceeds the carrying amount of the investment (including separately presented goodwill and other uninsured receivables), further losses will not be recognised, unless the Group has provided securities to the associate or joint venture, committed to liabilities or payment on behalf of the associate and joint venture. In that case, the excess will be provided for.

Other provisions

Onerous contracts

A provision for onerous contracts is included in the statement of financial position if the economic benefits the Group expects to derive from a contract are lower than the unavoidable costs meeting its obligations under the contract.

Other provisions

Other provisions are recognised for the expected outflow of resources (costs) that will be required to settle the present obligation at balance sheet date

Employee benefits

Defined contribution plans

For defined contribution plans, the Group pays contributions on a mandatory, contractual or voluntary basis to pension funds or insurance companies. Apart from the payment of premiums, the Group has no obligations. Obligations concerning contributions to pension schemes based on defined contributions are recognised as an expense in the income statement when the contributions are due.

Defined benefit plans

Defined benefit plans are all post-employment benefit plans other than defined contribution plans. The Group's net obligation in respect of defined benefit plans is calculated separately for each plan by estimating the amount of future benefits that employees have accrued in return for their service in current and prior periods. The present value of these benefits is determined and the fair value of the plan assets is deducted from this. The discount rate is the yield, at the reporting date, of high-quality corporate bonds where the maturity date is approaching that of the Group's obligations. The calculation is performed by a qualified actuary using the projected unit credit method. This method takes into account future salary increases as a result of career opportunities for employees and general wage developments including adjustments for inflation. If the pension entitlement under a plan improves, the portion of the increased pension entitlement that relates to past service by employees is recognised directly as an expense in the income statement.

The Group recognises all remeasurements related to defined benefit plans in other comprehensive income.

These remeasurements comprise: actuarial gains and losses, the return on plan assets (excluding amounts included in net interest) and any change in the effect of the asset ceiling (excluding amounts included in net interest).

Other non-current employee benefits

The Group's net liability in respect of non-current employee benefits, other than pension schemes, is the amount of future entitlements, such as long-service awards, bonuses and ex gratia payments that employees have earned in exchange for their service during the reporting period and previous periods. The liabilities are calculated using the projected unit credit method and are discounted to net present value. The discount rate is the yield at the reporting date of high quality corporate bonds where the maturity date is approaching that of the Group's obligations. Any actuarial gains or losses are recognised in the income statement in the period in which they occur.

Trade and other payables

Trade and other payables are valued at amortised cost. The initial recognition is at fair value less attributable transaction costs.

(b) Accounting principles for the determination of the result

Revenue recognition

Construction contracts

If the outcome of a construction contract can be estimated reliably and if it is probable that the contract will be profitable, contract revenue and costs are recognised in the income statement in proportion to the stage of completion of the project using the percentage of completion method. The stage of completion is determined on the basis of the costs incurred compared with the

expected total costs. Costs incurred in the year in connection with future activity on a contract are excluded from contract costs in determining the stage of completion.

When the outcome of a construction contract cannot be estimated reliably, contract revenue is recognised only to the extent of contract cost incurred that is likely to be recoverable. When it is probable that total contract costs will exceed total contract revenue, the expected loss is recognised as an expense immediately.

Variations in contract work, claims and incentive payments are included in contract revenue to the extent that may have been agreed with the customer and are capable of being measured reliably.

Service and maintenance

Revenue in connection with service and maintenance comprises construction and/or upgrade activities as well as operating, maintenance and exploitation activities. Revenue from construction contracts and/or upgrade activities is recognised in accordance with the revenue recognition principles of construction contracts. Revenue from operating, maintenance and exploitation activities is recognised in the period in which the related services are rendered.

Government grants

Grants to offset costs incurred by the Group are systematically recognised as revenue in the income statement in the same period in which the costs are incurred. Subsidies to compensate the Group for the costs of an asset are systematically recognised as revenue in the income statement over the useful life of the asset.

Lease agreements

At the inception of an agreement, the Group assesses if the agreement contains a lease. Leases in which a significant portion of the risks and rewards of ownership are retained by the lessor are classified as operating leases. Payments made under operating leases are charged to the income statement on a straight-line basis over the period of lease.

The Group leases certain property, plant and/or equipment. Leases of property, plant and/or equipment where the Group has substantially all the risks and rewards of ownership are classified as finance leases. Finance leases are capitalised at the lease's commencement at the lower of the fair value of the leased property and the present value of the minimum lease payments.

Each lease payment is allocated between the liability and finance charge. The interest element of the finance cost is charged to the income statement over the lease period so as to produce a constant periodic rate of interest on the remaining balance of the liability for each period. The property, plant and/or equipment acquired under finance leases is depreciated over the shorter of the useful life of the asset and the lease term.

Financial income and expenses

The net financial result is the balance of financial expenses and income. Financial income includes interest income on invested funds, foreign currency gains, and the expected return on plan assets and results on hedging instruments that are recognised in the income statement. Financial expenses include interest incurred on borrowings calculated using the effective interest method, interest accruals for provisions, foreign currency losses and losses on hedging instruments that are recognised in the income statement.

Financing expenses that are directly attributable to the acquisition, construction or production of a qualifying asset must be attributed to all qualifying assets such as work in progress.

Currency translation differences

Exchange differences arising on the settlement of monetary items shall be recognised in the income statement in the period in which they arise, unless hedge-accounting is applied.

Dividends

Dividends to be received from associates and other interests that are not accounted for based on the equity method are recognised when the Group grants the rights to the dividends.

Taxes

The charge for current tax is calculated based on the income reported by the Group, as adjusted for items that are non-taxable or disallowed and using rates that have been enacted or substantively enacted by the balance sheet date. Using the liability method, deferred tax is determined on temporary differences arising between the tax bases of assets and liabilities and their carrying amounts in the Consolidated Financial Statement of Financial Position and on unused tax losses. Deferred tax assets are recognised to the extent that it is probable that future taxable profits will be available against which the deductible temporary differences and unused tax losses can be utilised.

Share in the results of associated companies

The Group's share of post-acquisition profit or loss is recognised in the income statement and its share of post-acquisition movements in other comprehensive income is recognised in other comprehensive income with a corresponding adjustment to the carrying amount of the investment.

Dividends from associates of which the Group has no significant influence over the financial and operating policy are recognised as result. These dividends are included in the results within financial income and expenses.

(c) Accounting principles for the statement of cash flows

The statement of cash flows is prepared using the indirect method.

The net cash position in the statement of cash flows consists of cash and cash equivalents and deposits. The deposits have a remaining maximum duration of one month and are available at all times.

Cash flows in foreign currencies are converted using the average exchange rate. Exchange rate differences on the net cash position are presented separately in the statement of cash flow.

Income tax, interest received and paid, and dividends received are included in the cash flow from operations.

The purchase price of acquisitions of subsidiaries are included in the cash flow from investing activities insofar as payments have taken place. Cash and cash equivalents in the subsidiaries are deducted from the purchase price.

Non-cash transactions are not included in the statement of cash flows.

Notes to the consolidated income statement

Amounts in thousands of euros

(7) Revenue

	2016	2015
Construction contracts	566,534	528,304
Service and maintenance	77,951	64,642
Total	644,485	592,946

(8) Personnel expenses

	2016	2015
Wages and salaries	-130,882	-127,478
Social security costs	-27,801	-25,687
Pension costs - defined contribution plans	-12,951	-12,414
Pension costs - defined benefit plans	-	-
Total	-171,634	-165,579

At the end of 2016 the Group had 2797 employees expressed in FTE (2015: 2794 fte), of wic 2340 work in The Netherlands (2015: 2381).
The average number of employees was 2797 fte (2015: 2870 fte).

(9) Other operating costs

Restructuring and closure costs

A sum of € 5,0 million (2015: € 5,3 million) is included in personnel expenses and other operating costs for restructuring and closure costs.

(10) Depreciation/amortisation and impairment on tangible fixed assets and intangible assets

	2016	2015
Depreciation of tangible fixed assets	-2,855	-3,512
Impairment of tangible fixed assets	-	-
Total depreciation and impairment of tangible fixed assets	-2,855	-3,512
Impairment of goodwill and other intangible assets	-	-
Amortisation of other intangible assets	-268	-193
Total amortisation and impairment of intangible assets	-268	-193
Total	-3,123	-3,705

(11) Financial income and expenses

	2016	2015
Financial income		
Interest income from non-current receivables	5	5
Interest income from current receivables	<u>4,836</u>	<u>5,528</u>
Total interest income for assets not valued at fair value	4,841	5,533
Exchange differences (positive)	<u>34</u>	<u>79</u>
	<u>34</u>	<u>79</u>
Total financial income	4,875	5,612
Financial expense		
Interest expense for non-current liabilities	-107	-145
Interest expense for current liabilities	<u>-1,167</u>	<u>-884</u>
Total interest expenses in relation to obligations that are not valued at fair value	-1,274	-1,029
Interest accrual on provisions	-281	-244
Interest on employee benefits obligations	-14	-21
Other financial results	<u>-346</u>	<u>-336</u>
	<u>-641</u>	<u>-601</u>
Total financial expense	-1,915	-1,630
Total financial income and expense	2,960	3,982

An average interest rate of 2% was used during the financial year (2015: 2%) to calculate the interest to be recognised on work in progress.

(12) Income tax

	2016	2015
Current income tax liabilities		
Financial year	-9,357	-10,009
Adjustments for previous years	-1,684	395
	-11,041	-9,614
Deferred income tax		
Income tax on continuing operations	-11,041	-9,614
Income tax on discontinued operations (excluding book profit on sale)	-	-
Income tax gain on sale of discontinued operation	-	-
Total income tax	-11,041	-9,614
The effective tax rate is 35,1% (2015: 27,9%). The difference compared to the nominal tax rate in the Netherlands of 25% is caused by the following items:		
	2016	2015
Result from continuing operations	20,403	24,788
Total income tax	11,041	9,614
Result (excluding income tax)	31,444	34,402
Tax calculated based on Dutch tax rate	7,861	8,601
Tax effects of:		
- Participation exemption	40	181
- Impairment of goodwill	-	-
- Adjustments for previous years	1,684	-395
- Investment schemes	-	-22
- Other differences	1,456	1,249
Effective tax rate	11,041	9,614
Effective tax rate (%)	35.1	27.9

Notes to the consolidated statement of financial position

Amounts in thousands of euros

(13) Tangible fixed assets

	2016				
	Land and buildings	Machinery and equipment	Other fixed operating assets	Property, plant and equipment under construction	Total tangible fixed assets
Balance as at 1 January 2016					
Cost	1,705	43,757	8,634	-	54,096
Accumulated depreciation and impairments	-1,705	-38,097	-7,098	-	-46,900
Book value	-	5,660	1,536	-	7,196
Changes					
Investments	-	1,333	439	-	1,772
Disposals	-	-820	-17	-	-837
Depreciation	-	-2,206	-649	-	-2,855
Impairments	-	-	-	-	-
Total changes	-	-1,693	-227	-	-1,920
Balance as at 31 December 2016					
Cost	1,705	42,042	8,560	-	52,307
Accumulated depreciation and impairments	-1,705	-38,076	-7,249	-	-47,030
Book value	-	3,966	1,311	-	5,277

The fair value of machinery and equipment was estimated using price lists etc., and is in line with the bookvalue.

No impairments were reversed in financial year 2016, nor in 2015.

For contractual obligations in respect of tangible fixed assets, refer to note 28.

	2015				
	Land and buildings	Machinery and equipment	Other fixed operating assets	Property, plant and equipment under construction	Total tangible fixed assets
Balance as at 1 January 2015					
Cost	1,705	43,901	8,201	100	53,907
Accumulated depreciation and impairments	-1,705	-35,782	-6,436	-	-43,923
Book value	-	8,119	1,765	100	9,984
Changes					
Investments	-	410	400	-	810
Disposals	-	-17	-2	-67	-86
Taken into use	-	-	33	-33	-
Depreciation	-	-2,852	-660	-	-3,512
Impairments	-	-	-	-	-
Total changes	-	-2,459	-229	-100	-2,788
Balance as at 31 December 2015					
Cost	1,705	43,757	8,634	-	54,096
Accumulated depreciation and impairments	-1,705	-38,097	-7,098	-	-46,900
Book value	-	5,660	1,536	-	7,196

Tangible fixed assets includes assets which are financed by means of financial leases. Legal title of these assets is vested with third parties. The related liabilities are included in current and non-current liabilities.

Below is a summary by category of assets that are financed by financial leases:

	31 Dec 2016	31 Dec 2015	1 Jan 2015
Land and buildings	-	-	-
Machinery and equipment	2,669	3,614	4,932
Other fixed operating assets	-	-	-
Total	2,669	3,614	4,932

(14) Intangible assets

	2016		
	Total		
	Goodwill	Software	intangible assets
Balance as at 1 January 2016			
Cost	1,891	2,523	4,414
Accumulated depreciation and impairments	-1,198	-1,600	-2,798
Book value	693	923	1,616
Changes			
Investment	484	243	727
Disposals	-	-97	-97
Amortisation	-	-268	-268
Impairments	-	-	-
Total changes	484	-122	362
Balance as at 31 December 2016			
Cost	2,374	2,172	4,546
Accumulated amortisation and impairments	-1,197	-1,372	-2,569
Book value	1,177	800	1,977

No impairments were reversed in financial year 2016, nor in 2015.

The costs of research and development recognised in the income statement during the 2016 financial year amounted to € 303 thousand (2015: € 0 thousand).

	2015		
	Total		
	Goodwill	Software	intangible assets
Balance as at 1 January 2015			
Cost	1,891	1,829	3,720
Accumulated amortisation and impairments	-1,198	-1,334	-2,532
Book value	693	495	1,188
Changes			
Investment	-	621	621
Disposals	-	-	-
Amortisation	-	-193	-193
Impairments	-	-	-
Total changes	-	428	428
Balance as at 31 December 2015			
Cost	1,891	2,523	4,414
Accumulated amortisation and impairments	-1,198	-1,600	-2,798
Book value	693	923	1,616

(15) Investments in associates and joint ventures

Investments in associates and joint ventures recognised in the balance sheet are as follows:

	31 Dec 2016	31 Dec 2015	1 Jan 2015
Associates	-	-	443
Joint ventures	13	278	174
Total	13	278	617

Associates and joint ventures

No associate or joint venture is individually material to the Group, therefore no financial information is disclosed separately.

The associates and joint ventures include participating interests in which the Group holds less than 20% of the potential voting rights, but in which the Group exercises significant influence through its seats on the Boards of Management and/or Supervisory Boards.
For a number of participating interests there are substantial restrictions on the transfer of funds. These mainly relates to general restrictions (i.e. negative equity; no majority of the voting rights). In addition this concerns provisions requiring repayment of external debt to take precedence over dividends.

To recognise the financial results of associates and joint ventures in a timely manner in the Group's financial reports, the cooperating entities adapt the financial year of these partnerships. The financial year of such partnerships often runs from 1 December to 30 November.

The share in the assets, liabilities, revenues and results of associates and joint ventures are as follows:

	31 December 2016							
	Current assets	Fixed assets	Equity	Non-current liabilities	Current liabilities	Revenue	Costs	Profit/(loss)
Associates	-	-	-	-	-	-	-	-
Joint ventures	2,698	-	13	-	2,685	2,636	-2,815	-179
	2,698	-	13	-	2,685	2,636	-2,815	-179
Goodwill of associates and joint ventures			-					
Total net investment in associates and joint ventures			13					
To assets held for sale			-					
To provision for negative participating interests			-					
			13					-179
Result of associates and joint ventures on discontinued operations								-
Result excluding discontinued operations								-179

	31 December 2015							
	Current assets	Fixed assets	Equity	Non-current liabilities	Current liabilities	Revenue	Costs	Profit/(loss)
Associates	-	-	-	-	-	-	-	-
Joint ventures	282	8	7	-	283	-	-177	-177
	282	8	7	-	283	-	-177	-177
Goodwill of associates and joint ventures			-					
Total net investment in associates and joint ventures			7					
To assets held for sale			-					
To provision for negative participating interests			271					
			278					-177
Result of associates and joint ventures on discontinued operations								-
Result excluding discontinued operations								-177

(16) Other non-current assets

	31 Dec 2016	31 Dec 2015	1 Jan 2015
Investments	438	409	394
Total	438	409	394

Investments mainly relate to unlisted participating interests in which the Group does not have a significant influence.

(17) Deferred tax assets and liabilities**Deferred tax assets and liabilities recognised in the statement of financial position**

The net amount in deferred tax assets and liabilities resulting from temporary differences between the tax and commercial valuation of items in the statement of financial position and from the measurement of tax losses carried forward is comprised as follows:

	Assets			Liabilities			Net		
	31 Dec 2016	31 Dec 2015	1 Jan 2015	31 Dec 2016	31 Dec 2015	1 Jan 2015	31 Dec 2016	31 Dec 2015	1 Jan 2015
Tangible fixed assets	26	12	-	-	-63	-145	26	-51	-145
Intangible assets	1	-	-	-	-141	-	1	-141	-
Work in progress	-	-	-	-	-199	-199	-	-199	-199
Derivatives	64	-	-	-	-	-	64	-	-
Employee benefits	112	133	150	-	-	-	112	133	150
Provisions	744	733	559	-814	-778	-992	-70	-45	-433
Other items	-	1	-	-	-	-	-	1	-
Tax losses carried forward	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tax (assets) liabilities	947	879	709	-814	-1,181	-1,336	133	-302	-627
Netting of tax assets and liabilities	-203	-146	-149	203	146	149	-	-	-
Net tax (assets) liabilities	744	733	560	-611	-1,035	-1,187	133	-302	-627

	31 Dec 2016	31 Dec 2015	1 Jan 2015
Deferred tax assets:			
- Maturity longer than 1 year	-2,327	-264	373
- Maturity less than 1 year	3,071	997	187
	744	733	560
Deferred tax liabilities:			
- Maturity longer than 1 year	-448	-835	-952
- Maturity less than 1 year	-163	-200	-235
	-611	-1,035	-1,187
Net deferred tax assets and liabilities	133	-302	-627

The recognition of deferred tax assets and liabilities are as follows:

	2016	2015
As at 1 January	-302	-627
Recognized in the profit and loss account	435	325
Recognized in other comprehensive income	-	-
Changes income tax rate	-	-
As at 31 December	133	-302

(18) Inventories

	31 Dec 2016	31 Dec 2015	1 Jan 2015
Raw materials and consumables	9,784	8,522	9,504
Provision for obsolescence	-2,164	-2,746	-3,097
Total	7,620	5,776	6,407

In 2016 no reversal of the provision for obsolescence was recognised, nor in 2015.

(19) Work in progress

	31 Dec 2016	31 Dec 2015	1 Jan 2015
Cost, including result realised in proportion to progress, less provisions formed	424,698	408,115	594,766
Progress billings	-396,281	-383,917	-606,351
Total	28,417	24,198	-11,585
Balance of work in progress with a debit balance after deduction of progress billings	88,063	58,051	70,026
Balance of work in progress with a credit balance after deduction of progress billings	-59,646	-33,853	-81,611
Total	28,417	24,198	-11,585

A portion of the credit balance of work in progress is advance finance provided by clients.

The split between work performed in respect of construction contracts and service and maintenance is as follows:

	31 Dec 2016	31 Dec 2015	1 Jan 2015
Work in progress on construction contracts			
Cost, including result realised in proportion to progress, less provisions formed	419,648	403,610	591,732
Progress billings	-391,536	-379,596	-603,704
Total	28,112	24,014	-11,972
Service and maintenance			
Cost, including result realised in proportion to progress, less provisions formed	5,050	4,505	3,034
Progress billings	-4,745	-4,321	-2,647
Total	305	184	387

The composition of the progress billings is as follows:

	31 Dec 2016	31 Dec 2015	1 Jan 2015
Composition of progress billings			
Instalments received	-340,935	-355,356	-543,285
Outstanding instalments	-55,346	-28,561	-63,066
Retained on instalments	-	-	-
Total	-396,281	-383,917	-606,351

Advances received on projects, as recognised under other liabilities, amount to € 915 thousand (2015: € 12 thousand).

A degree of uncertainty about the estimates relating to the valuation of work in progress is inherent in the Company's operations, particularly with respect to the expected costs to complete the work and, consequently, the recognised profit or expected loss, respectively, in relation to the progress.

(20) Trade and other receivables

	31 Dec 2016	31 Dec 2015	1 Jan 2015
Trade receivables	71,796	64,946	88,519
Less: allowance for doubtful debts	-1,120	-1,336	-1,430
Net trade receivables	70,676	63,610	87,089
Amounts to be billed for completed works	12,230	11,726	13,195
Receivables from affiliated companies	147,048	148,849	167,635
Other receivables	2,452	4,519	3,634
Prepayments and accruals	3,108	1,678	2,217
Total	235,514	230,382	273,770

Trade and other receivables are due within one year.

Interest is calculated on receivables from affiliated companies at 4% (2015: 4%).

Credit risks as well as the write downs associated with trade and other receivables (excluding construction projects in progress) are discussed in note 30.

The age structure of trade receivables as at the reporting date is as follows:

	31 Dec 2016		31 Dec 2015		1 Jan 2015	
	Gross	Provision	Gross	Provision	Gross	Provision
Not yet due	58,442	-	47,214	-	70,907	-
Overdue 1 to 60 days	9,218	-134	14,452	-211	8,892	-29
Overdue 61 to 180 days	2,598	-188	1,299	-152	3,075	-408
Overdue 181 days to one year	379	-	716	-28	470	-197
More than one year	1,159	-798	1,266	-945	5,175	-796
	71,796	-1,120	64,946	-1,336	88,519	-1,430
Less: allowance for doubtful debts	-1,120		-1,336		-1,430	
Net trade receivables	70,676		63,610		87,089	

(21) Cash and cash equivalents

	31 Dec 2016	31 Dec 2015	1 Jan 2015
Deposits	-	15	-
Cash and bank balances	24,082	23,789	15,561
Total	24,082	23,804	15,561

The deposits have a residual term of no more than one month and are callable at any time.

The availability of an amount of € 8,4 million is subject to a restriction (2015: € 07 million).

The full amounts relate to restricted bank accounts.

(22) Group equity

For a numerical explanation of equity movements, refer to the consolidated statement of changes in equity.

Capital management

The policy of the Board of Management is aimed at maintaining a strong equity position to uphold the confidence of shareholders, creditors, credit providers and the market and safeguard the future development of the Company's operations. The Board of Management is increasingly focused on the return on the total invested capital in our Company (i.e. equity and net debt) and not merely on the return on equity. It is the balance between the return on equity and the return on net debt which is important. This is considered when deciding on the payment of dividends.

There were no changes to the policy in 2016 and 2015.

Share capital

As at 31 December 2016, the fully subscribed and paid up share capital consists of 18,151 ordinary shares (2015: 18,151) each of a nominal value of € 1.00.

No changes occurred in share capital during the financial year.

Share premium reserve

The share premium reserve comprises the excess received on shares issued above their nominal value.

Statutory reserve for participating interests

The statutory reserve for participating interests consists of unappropriated results from participating interests, the distribution of which is subject to restrictions.

Dividend

A dividend of € 23,7 million was paid in the reporting year (2015: € 30,9 million).

The 2016 result attributable to shareholders of the Company amounts to € 20,4 million (2015: € 25 million).

The proposal to the General Meeting of Shareholders is that no dividends will be paid. The result shall be recognised in other reserves.

(23) Loans and other financing obligations

This note contains information on the contractual provisions of the interest-bearing loans and other financing obligations of the Group, which are recognised at amortised cost. For more information on the risk incurred by the Group on interest refer to note 30.

	31 Dec 2016	31 Dec 2015	1 Jan 2015
Other financing	-	-	230
Finance lease obligations	2,669	3,614	4,887
	2,669	3,614	5,117
Repayment in coming year	-1,050	-1,325	-1,362
Total	1,619	2,289	3,755

Financial lease obligations

Financial lease agreements for a total sum of € 924 thousand (2015: € 54 thousand) were concluded during the reporting year. These agreements are mainly for financing the purchase, replacement or expansion of equipment.

The term of the financial leases are as follows:

	31 Dec 2016	31 Dec 2015	1 Jan 2015
Less than 1 year	1,050	1,325	1,325
Later than 1 year and less than or equal to 5 years	1,619	2,289	3,562
More than 5 years	-	-	-
Future finance charges on financial leases	2,669	3,614	4,887

The present value of financial lease liabilities is as follows:

	31 Dec 2016	31 Dec 2015	1 Jan 2015
Less than 1 year	1,050	1,325	1,325
Later than 1 year and less than or equal to 5 years	1,556	2,200	3,424
More than 5 years	-	-	-
Present value of financial lease liabilities	2,606	3,525	4,749

(24) Derivatives

	31 December 2016		
	Assets	Liabilities	Fair value
Interest rate swaps – non-current	-	-	-
Interest rate swaps – current	-	-256	-256
Total	-	-256	-256

	31 December 2015		
	Assets	Liabilities	Fair value
Interest rate swaps – non-current	-	-	-
Interest rate swaps – current	-	-	-
Total	-	-	-

(25) Employee benefits

Employee benefits relate to defined benefit plans, long-service awards and other employee-related obligations.

Their composition is as follows:

	31 Dec 2016	31 Dec 2015	1 Jan 2015
Present value of net pension obligations	-618	-679	-1,029
Other employee benefit obligations	-97	-145	-328
Long-service award obligations	-3,713	-3,703	-3,560
Total	-4,428	-4,527	-4,917
Non-current portion	-3,796	-3,712	-4,159
Current portion	-632	-815	-758
Total	-4,428	-4,527	-4,917

Commitments for defined benefit plans in The Netherlands

Pension schemes apply to a number of group companies in The Netherlands with a commitment being included in the statement of financial position. Most of these schemes have now been closed to new entrants.

Defined contribution plans in The Netherlands

The vast majority of workers in The Netherlands participate in an industry-wide pension scheme or an insured scheme with an insurance company.

Below is a summary of the most significant industry-wide schemes within the Group:

Pensioenfonds voor de Bouwnijverheid and Pensioenfonds Metaal en Techniek (Pension fund for the construction industry and the Pension fund for the metal and engineering industry)

Both funds carry an indexed career average pension scheme. These defined benefit plans are recognised as defined contribution plans because the funds accounts are not designed to be able to identify the part of the pension liabilities and assets belonging to the Group.

The Group is obliged to pay a pre-agreed contribution for these plans. The Group is not entitled to any surplus and is not liable for any deficit, except for future adjustments to the contribution rates.

The coverage ratio of the Pensioenfonds voor de Bouwnijverheid at 31 December 2016 was 105,4%, a decrease of 5,5% compared to 31 December 2015.

The coverage ratio of the Pensioenfonds Metaal en Techniek at 31 December 2016 was 97,2%, a decrease of 0,2% compared to 31 December 2015.

Below is a summary of the changes in the obligations arising from defined benefit plans:

	The Netherlands	Total
Pension obligation		
Pension obligation as at 1 January 2016	-679	-679
Service costs	-	-
Interest expenses	-14	-14
Employee contribution	-50	-50
Curtailment	-	-
Pension benefits paid	125	125
Actuarial result	-	-
Pension obligation as at 31 December 2016	-618	-618

	The Netherlands	Total
Status of pension fund		
Net pension obligation as at 1 January 2016	-679	-679
Recognised actuarial result (including exchange effect on actuarial reserve)	-	-
Paid pension contributions and disbursed pensions	75	75
Pension expense accounted for in income statement	-14	-14
Net pension obligation as at 31 December 2016	-618	-618

	The Netherlands	Total
Pension obligation		
Pension obligation as at 1 January 2015	-1,029	-1,029
Service costs	-	-
Interest expenses	-21	-21
Employee contribution	-	-
Curtailment	-	-
Pension benefits paid	371	371
Actuarial results	-	-
Pension obligation as at 31 December 2015	-679	-679

	The Netherlands	Total
Status of pension fund		
Gross pension obligation as at 1 January 2015	-1,029	-1,029
Unrecognised assets	-	-
Net pension obligation as at 1 January 2015	-1,029	-1,029
Recognised actuarial result (including exchange effect on actuarial reserve)	-	-
Paid pension contributions and disbursed pensions	371	371
Pension expense accounted for in income statement	-21	-21
Net pension obligation as at 31 December 2015	-679	-679

Expenses recognised in the income statement for defined benefit plans

	The Netherlands	Total
2016		
Service costs	-	-
Interest expenses	-14	-14
Return on plan assets	-	-
Curtailments	-	-
Total	-14	-14

	The Netherlands	Total
2015		
Service costs	-	-
Interest expenses	-21	-21
Return on plan assets	-	-
Curtailments	-	-
Total	-21	-21

These costs were included in the following items in the income statement

	The Netherlands	Total
2016		
Personnel expenses	-	-
Net financial result	-14	-14
	-14	-14

	The Netherlands	Total
2015		
Personnel expenses	-	-
Net financial result	-21	-21
	-21	-21

(26) Provisions

	Guarantees	Restruc- turing	Associates and joint ventures	Other	Total
As at 1 January 2016	14,203	3,188	271	3,350	21,012
Addition	1,102	5,929	-	2,475	9,506
Withdrawal	-355	-4,502	-271	-1,200	-6,328
Release	-2,752	-970	-	-256	-3,978
Interest accrual	281	-	-	-	281
As at 31 December 2016	12,479	3,645	-	4,369	20,493
Non-current portion	11,552	64	-	2,154	13,770
Current portion	927	3,581	-	2,215	6,723
Total	12,479	3,645	-	4,369	20,493

	Guarantees	Restruc- turing	Associates and joint ventures	Other	Total
As at 1 January 2015	12,241	2,584	346	3,650	18,821
Addition	2,624	6,767	-	443	9,834
Withdrawal	-412	-5,919	-75	-	-6,406
Release	-494	-538	-	-449	-1,481
Interest accrual	244	-	-	-	244
As at 31 December 2015	14,203	2,894	271	3,644	21,012
Non-current portion	13,467	-	-	2,519	15,986
Current portion	736	3,188	271	831	5,026
Total	14,203	3,188	271	3,350	21,012

The purpose of the provision for guarantees is to cover potential liabilities in respect of completed works within the guarantee periods.

The restructuring provision relates to expenditure in respect of changes to the operational structure that are deemed necessary in order to continue to respond to changing market demands.

A provision for restructuring is recognised only when the Group has approved a detailed and formal restructuring plan and the restructuring has commenced or been publicly announced.

The provisions for other risks are varied and are meant to cover potential liabilities arising from claims, legal cases, additional disability and sickness benefits, and old competition fines, etc.

The non-current part of the provisions (excluding the provision for associates and joint ventures) has been discounted at a rate of 2% (2015: 2%).

(27) Trade and other payables

	31 Dec 2016	31 Dec 2015	1 Jan 2015
Advances received on projects	915	12	-
Trade payables	95,215	79,803	79,830
Other creditors and accrued expenses	16,618	15,149	16,027
Amounts owed to associates	-	-	950
Amounts owed to joint ventures	790	-	-
Amounts owed to affiliated companies	24	5,930	1,322
Taxes and social charges	9,212	5,125	7,159
Expected accrual on delivered projects	4,760	10,357	13,558
Holiday accrual	11,435	11,920	12,697
Accruals and deferred income	24,634	25,372	20,480
Total	163,603	153,668	152,023

(28) Contingent liabilities

	31 Dec 2016	31 Dec 2015	1 Jan 2015
Guarantees			
Guarantees relating to performance	21,100	23,531	32,660
Guarantees relating to credit facilities	-	-	-
Guarantees relating to prepayments received	6,500	11,236	6,038
Total bank guarantees	27,600	34,767	38,698
Guarantees relating to performance	8,376	18,338	14,241
Guarantees relating to credit facilities	-	-	-
Guarantees relating to prepayments received	-	639	-
Total parent company guarantees	8,376	18,977	14,241

Bank guarantees

At the request of a project company or subsidiary of the Company, the Group may request a financial institution to provide a guarantee or bond (bank guarantee) to its clients.

A bank guarantee typically guarantees the (performance and/or warranty) obligations of such project company or subsidiary under a (construction and/or maintenance) agreement. Each bank guarantee is issued under a bank guarantee or bonding facility and the borrower of such facility is a holding and/or operating company of the Group. As the obligations of each borrower are also counter-indemnified by one or more (other) holding companies within the Group, a provider of a bank guarantee or bonding facility has recourse against the Group. The Group strives to provide the counter-indemnities for a bank guarantee or bonding facility at the lowest possible (holding company) level to avoid cross-links between its various segments.

The Group has entered into bank guarantee or bonding facilities with various financial institutions. Bank guarantees typically guarantee a part of the contract price. Bank guarantees are provided by both banks and insurance companies. The wording of each bank guarantee is tested on compliance with our internal guarantee policy guidelines. Bank guarantees relating to credit facilities are issued typically as security for project financings which have been granted in connection with a construction project or as security for a bank guarantee or bonding facility. Bank guarantees relating to prepayments received reflect prepayments received in connection with construction projects.

Parent company guarantees

At the request of a project company or subsidiary of the Company, certain holding companies within the VolkerWessels group may provide a parent company guarantee (a "PCG"). A PCG mainly guarantees the performance and/or warranty obligations of such project company or subsidiary under a construction and/or maintenance agreement. Providing a PCG is carefully considered and the text of a PCG is tested on compliance with our internal guarantee policy guidelines. The VolkerWessels group aims to provide a PCG at the lowest possible holding company level to avoid cross links between its various segments.

Other contingent liabilities

	Within 1 year	2 years	3-5 years	After 5 years	Total 31 Dec 2016
Lease agreements	6,547	4,308	3,485	65	14,405
Rental agreements	4,847	4,441	10,371	2,704	22,363
Other	1,998	1,457	576	-	4,031
Total	13,392	10,206	14,432	2,769	40,799

	Within 1 year	2 years	3-5 years	After 5 years	Total 31 Dec 2015
Lease agreements	6,820	3,745	3,175	47	13,787
Rental agreements	5,248	5,088	12,189	5,569	28,094
Other	2,016	1,895	1,912	-	5,823
Total	14,084	10,728	17,276	5,616	47,704

The obligations arising from lease agreements relate mainly to vehicles. In the 2016 financial year an expense from operational lease of € 3,8 million (2015: € 4,3 million) was recognised in the income statement.

The obligations under rental agreements relate mainly to property.

Off-balance sheet assets and liabilities

The Group has contingent assets in respect of current proceedings and disputes with clients. It is impossible to determine with sufficient certainty the amount and the timing of receipt of any economic benefits. Accordingly, these contingent assets are not recognised.

(29) Related party transactions

The Group identifies the shareholders, subsidiaries, associates, joint arrangements and key management as related parties.

The transactions with the shareholders and key management can be specified as follows:

- VWS V&N ultimate shareholders, including close family members of the VWS V&N ultimate shareholders and entities (in)directly controlled by VWS V&N' ultimate shareholders (together called: Reggeborgh entities);
- joint ventures between VWS V&N companies and Reggeborgh entities (Joint ventures between VWS V&N and Reggeborgh);
- entities where Reggeborgh entities have the ability to exercise significant influence (Reggeborgh associates);
- VWS V&N (in)direct shareholders (Koninklijke VolkerWessels NV) including entities directly controlled by the (in)direct shareholders including joint ventures between VWS V&N and the (in)direct shareholders and the associates of the (in)direct shareholders (together called: KVV group entities);
- VWS V&N' Management Board (to the extent they are not a Reggeborgh entity), including legal entities controlled by individual Executive Board members (Management Board).

Related party transactions with the shareholders and key management can be categorized as follows:

- sales transactions to related parties in the ordinary course of business;
- purchase transactions from related parties in the ordinary course of business;
- other related party transactions;
- key management compensation.

We refer to note 15 for the relation between the Group and the associates and joint ventures.

All related party transactions have been concluded at arm's length.

Sales transactions to related parties in the ordinary course of business

Sales transactions to related parties in the ordinary course of business can be specified as follows:

	Transaction value		Outstanding balance as at		Commitments as at	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Sales by:						
- VWS V&N consolidated entities	29,485	26,509	916	1,275	-	-
Total	29,485	26,509	916	1,275	-	-
Sales to:						
- Reggeborgh entities	313	414	-	-	-	-
- Joint ventures between VWS V&N and Reggeborgh	70	68	-	27	-	-
- Reggeborgh associates	9,337	2,527	547	1,247	-	-
- KVV group entities	19,765	23,500	369	1	-	-
Total	29,485	26,509	916	1,275	-	-

Sales to Reggeborgh associates primarily consist of:

- revenue related to maintenance of oil terminals of a Reggeborgh associate of € 9,3 million (2015: € 2,1 million);

Sales to KVV group entities primarily consist of:

- revenue relating to the core activities of VWS V&N for construction contracts to various other KVV group entities.

Purchase transactions from related parties in the ordinary course of business

Purchase transactions from related parties in the ordinary course of business can be specified as follows:

	Transaction value		Outstanding balance as at		Commitments as at	
	2016	2015	31 December 2016	31 December 2015	31 December 2016	31 December 2015
Purchases by:						
- VWS V&N consolidated entities	3,532	3,583	25	743	12,274	14,457
Total	3,532	3,583	25	743	12,274	14,457
Purchases from:						
- Reggeborgh entities	537	533	1	1	2,240	2,757
- KVV group entities	2,995	3,050	24	742	10,034	11,700
Total	3,532	3,583	25	743	12,274	14,457

Purchases from Reggeborgh entities primarily consist of:

- rent of property in two locations from Reggeborgh entities of € 537 thousand (2015: € 533 thousand);

The total commitment at year-end 2016 amounts to € 2.2 million (2015: € 2.8 million) and relates to the contractually agreed rent period.

Purchases from KVV group entities primarily consist of:

- rental contracts for the rental of buildings with real estate companies (Matex Vastgoed I BV and Matex Vastgoed III BV) of which the shares are held by Koninklijke VolkerWessels NV (the ultimate parent company of VWS V&N). The rental costs amounted in 2016 to € 1.7 million (2015: 1.7 million). The total commitment at year-end 2016 amounts to € 10.0 million (2015: € 11.7 million) and relates to the contractually agreed rent period. The maturities of these rental contracts are various. The contingent liabilities relating these agreements are included in note 28.
- various types of purchases, mostly project-related, of individual minor amounts at various KVV group entities which totally amounts to € 1.3 million (2015: € 1.4 million).

Other related party transactions

Monitoring fees to subsidiaries of VWS V&N

Volker Wessels Nederland BV charged a monitoring fee of € 355 thousand (2015: € 215 thousand) to subsidiaries of VWS V&N.

Other related party financing arrangements

VWS V&N provided internal financing to VolkerWessels Financial Services BV, amounting to € 147 million (2015: € 148.8 million).

Key management compensation

Key management includes members of the Management Board.

Management Board remuneration

The remuneration of the Board of Management consists of the following components:

- annual base pay;
- post employment benefits;
- short-term incentive.

The remuneration of the members of the Board of Management can be specified as follows:

<i>Amounts in millions of euros</i>	2016	2015	2014
Remuneration of Board of Management			
Annual base pay	1.9	1.8	1.8
Post employment benefits	0.6	0.3	0.4
Short-term incentive	1.5	1.4	1.1
Total	4.0	3.5	3.3

The amounts presented in the table above regarding the Remuneration of the Board of Management concerns the total remuneration of the Board of Management for their work of the VolkerWessels group in total and, therefore, not only relates to the activities performed for VWS V&N.

The amount paid in the financial year as short-term incentive relates to the previous performance year.

In addition, the members of the Management Board of VWS Verbindingen & Netwerken BV receive remuneration at Koninklijke VolkerWessels NV in connection with long-term management participation plan. For more details please refer to the annual report 2016 of Koninklijke VolkerWessels NV, which has been filed at the Chamber of Commerce (number 34270985).

The Company has not provided any personal loans, advances or guarantees to the Board of Management.

Subsequent events

Reggeborgh Holding BV, the Company's (indirect) shareholder, will grant a one-off share incentive to Managing Directors and certain key managers to ensure a smooth transition from a privately held company to a publicly held company. The share incentive, whereby the financial cost of these incentive shares – including any taxes – will be born by Reggeborgh Holding BV, is 1.2% of the issued share capital of the ultimate parent Company. These shares are granted to Managing Directors and certain key managers under the condition that they stay with the ultimate parent Company for a certain period, this period is the service period. The service period varies from 2017 until 2020.

(30) Financial instruments

The Group recognises financial risk factors with respect to interest rates, credit and liquidity. These financial risks are neither unusual in their nature nor at variance with industry practice. The Group has a strict policy aimed at minimising and controlling these risks to the fullest extent possible, for which end it employs general controls such as internal procedures and instructions, specific measures and/or financial instruments. These measures are accompanied by adequate reporting systems and short communication lines. The Group's financial risk factors, controls and the remaining risks are explained in more detail below.

Credit risks

Credit risk is the risk of a financial loss for the account of the Group stemming from failure of a third party to meet its contractual obligations. As a significant percentage of the Group's clients are public organisations (i.e. government bodies), the credit risk for this portion of the Group's revenue is limited.

Other than our exposure to public organisations, there were no significant concentrations of credit risk as at 31 December 2016. The credit risk is under constant review. The Group limits its credit risk by doing business exclusively with clients, subcontractors or suppliers whose creditworthiness is acceptable. If there are any doubts about their underlying creditworthiness, the policy is to have all or part of the underlying obligations to the Group guaranteed by a bank or other financial institution. Prepayments are used to further limit the credit risk where possible. Credit insurance is also used to hedge the credit risk. The Group further limits its credit risk on financial institutions by spreading the credit and guarantee limits and its surplus liquidity among several financial institutions with a good credit rating.

Assets subject to credit risk

	31 Dec 2016	31 Dec 2015	1 Jan 2015
Trade receivables	70,676	63,610	87,089
Other receivables	164,838	166,772	186,681
Cash and cash equivalents	24,082	23,804	15,561
Total	259,596	254,186	289,331

The age structure of trade receivables as at the reporting date is as follows:

	31 Dec 2016		31 Dec 2015		1 Jan 2015	
	Gross	Provision	Gross	Provision	Gross	Provision
Not yet due	58,442	-	47,214	-	70,907	-
Overdue 1 to 60 days	9,218	-134	14,452	-211	8,892	-29
Overdue 61 to 180 days	2,598	-188	1,299	-152	3,075	-408
Overdue 181 days to one year	379	-	716	-28	470	-197
More than one year	1,159	-798	1,266	-945	5,175	-796
	71,796	-1,120	64,946	-1,336	88,519	-1,430

The changes in the provision for doubtful debts relating to receivables during the year were as follows:

	2016	2015
As at 1 January	1,336	1,430
Provisions made during the financial year	113	684
Provisions used during the financial year	-159	-167
Release of provisions during the financial year	-171	-611
As at 31 December	1,120	1,336

Liquidity risk

Liquidity risk is the risk that the Group is unable to meet its financial obligations in the short term. Liquidity management of the Group is aimed at maintaining the credit profile of the Group and, where possible, improving it to ensure that the Group retains access to the banking / financial markets on terms acceptable to the Group.

In the past few years, the Group's focus on cash flow and working capital has enabled it to realise annual reductions of its net debt despite pressures on its working capital from the sluggish processing of change requests (i.e. additional work) by key clients.

The Group applies a strict investment policy in order to manage its cash position. This means that the permission of the Board of Management is required if large amounts of cash are invested or if cash is invested for a longer period of time. The Group has committed and uncommitted bank guarantees or bonding facilities with several banks and other financial institutions in order to continue to fulfil client requirements in respect of providing bank guarantees. The aim is to maintain at least 20% of the total facilities as freely available funds and this aim was comfortably achieved at the end of 2016.

The contractual expiry terms of financial obligations, including interest payments, are as follows as at 31 December 2016:

	31 Dec 2016	Contractual					
	Book value	cash flows	< 6 months	6-12 months	Year 2	Year 3-5	> 5 years
Loans (including current)	-	-	-	-	-	-	-
Derivatives (including current)	256	256	128	128	-	-	-
Financial lease obligations (including current)	2,669	2,843	546	546	584	1,167	-
Trade and other payables	163,603	163,603	150,296	13,307	-	-	-
	166,528	166,702	150,970	13,981	584	1,167	-

The contractual expiry terms of financial obligations, including interest payments, are as follows as at 31 December 2015:

	31 Dec 2015	Contractual					
	Book value	cash flows	< 6 months	6-12 months	Year 2	Year 3-5	> 5 years
Loans (including current)	-	-	-	-	-	-	-
Derivatives (including current)	-	-	-	-	-	-	-
Financial lease obligations (including current)	3,614	3,759	689	689	794	1,588	-
Trade and other payables	153,668	153,668	138,469	15,199	-	-	-
	157,282	157,427	139,158	15,888	794	1,588	-

Market risks

Interest risk

The Group's interest policy is designed to limit the influence of fluctuating interest rates on the Group's result and to optimise net interest expenses.

Instruments with a fixed interest rate	31 Dec 2016	31 Dec 2015	1 Jan 2015
Non-current receivables from third parties	-	-	-
Finance lease obligations	-2,669	-3,614	-4,887
Total	-2,669	-3,614	-4,887

Instruments with a variable interest rate	31 Dec 2016	31 Dec 2015	1 Jan 2015
Loans and other financing obligations	-	-	230
Cash and cash equivalents	24,082	23,804	15,561
Total	24,082	23,804	15,791

Sensitivity analysis

The fair value of the instruments with a fixed and variable interest approximates their book to value. A 1% increase or decrease in the interest rate as of the reporting date would have affected the result and the equity by the amounts shown below. It is assumed that all other variables, in particular foreign currency rates, remain constant.

31 December 2016

	Result (before tax)		Equity	
	Increase by 100 base points	Decrease by 100 base points	Increase by 100 base points	Decrease by 100 base points
Instruments with a variable interest rate				
Cash and cash equivalents	241	-241	-	-
Sensitivity of cash flows (net)	241	-241	-	-

31 December 2015

	Result (before tax)		Equity	
	Increase by 100 base points	Decrease by 100 base points	Increase by 100 base points	Decrease by 100 base points
Instruments with a variable interest rate				
Cash and cash equivalents	238	-238	-	-
Sensitivity of cash flows (net)	238	-238	-	-

Fair value of financial instruments

The table below shows the fair value of financial instruments.

	31 Dec 2016	31 Dec 2015	1 Jan 2015
Fair value of derivatives			
Interest swaps	-256	-	-
Receivables			
Trade and other receivables	235,514	230,382	273,770
Cash and cash equivalents	24,082	23,804	15,561
Total receivables	259,596	254,186	289,331
Financial liabilities at amortised cost			
Finance lease obligations (current and non-current)	-2,669	-3,614	-4,887
Other committed financing (current and non-current)	-	-	-230
Trade and other payables	-163,603	-153,668	-152,023
Total financial liabilities at amortised cost	-166,272	-157,282	-157,140

The book value of financial instruments that are not valued at fair value is approximate to the fair value as at the reporting date.

The fair value of financial instruments is determined as follows.

Derivatives

Interest swaps are valued based on quoted market prices or by deducting the current cash price from the discounted contractual forward price.

Financial lease obligations

The fair value is estimated at the cash value of the future cash flows, discounted against the interest for homogeneous lease agreements. The estimated fair value reflects changes in the interest rate.

Trade and other receivables/trade and other payables

For receivables and liabilities that fall due within one year, the nominal value is regarded as a reflection of the fair value. All other receivables and liabilities are discounted to determine the fair value.

Determination of fair value

The following table provides an overview of financial instruments recognised at fair value, by measurement method. The various levels are defined as follows:

Level 1: quoted market prices (unadjusted) in active markets for identical assets or liabilities.

Level 2: inputs other than quoted prices included in level 1 that are observable for the asset or liability, either directly (in the form of prices) or indirectly (i.e. derived from prices).

Level 3: inputs for the asset or liability that are not based on observable market data (unobserved inputs).

Interest rate swaps used for hedging

Non-current liabilities

Current liabilities

Total

31 December 2016			
Level 1	Level 2	Level 3	Total
-	-	-	-
-	-256	-	-256
-	-256	-	-256

Interest rate swaps used for hedging

Non-current liabilities

Current liabilities

Total

31 December 2015			
Level 1	Level 2	Level 3	Total
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-

(31) Joint operations

A part of the Group's activities is carried out in joint arrangements classified as joint operations.

The joint arrangements remain in place until the project is finished. The Group's share of the balance sheets of joint operations is indicated below:

	31 Dec 2016	31 Dec 2015	1 Jan 2015
Assets			
- Non-current assets	-	-	3
- Current assets	6,105	4,331	13,338
	<u>6,105</u>	<u>4,331</u>	<u>13,341</u>
Liabilities			
- Non-current liabilities	-	-	-
- Current liabilities	14,388	5,812	13,393
	<u>14,388</u>	<u>5,812</u>	<u>13,393</u>
Net balance	<u>-8,283</u>	<u>-1,482</u>	<u>-52</u>
	<u>2016</u>	<u>2015</u>	
Total revenues	7,773	6,517	
Total costs	-9,536	-10,553	
	<u>-1,763</u>	<u>-4,036</u>	

(32) Government grants

The subsidies received in 2016 and 2015 relate mainly to training, research and development and labour costs.

The subsidies received are offset against the costs incurred.

(33) Audit fees

The disclosures regarding auditors' fees are included in the consolidated annual financial statements of Koninklijke VolkerWessels NV (the ultimate parent company).

Company Statement of Financial Position

Amounts in thousands of euros

	Note	31 December 2016	31 December 2015	1 January 2015
Participations in group companies	1	44,249	48,212	46,111
Total non-current assets		44,249	48,212	46,111
Receivables from affiliated companies	2	73,759	77,259	87,007
Cash and cash equivalents		4	4	4
Total current assets		73,763	77,263	87,011
Total assets		118,012	125,475	133,122
Equity	3			
Issued share capital		18	18	18
Share premium reserve		72,300	72,300	72,300
Statutory reserves		170	170	170
Other reserves		4,328	3,255	763
Result for the year		20,403	24,776	33,406
		97,219	100,519	106,657
Provisions	4	20,023	22,536	26,260
Total non-current liabilities		20,023	22,536	26,260
Other liabilities		-	1	-
Income tax payable		770	857	205
Total current liabilities		770	858	205
Total equity and liabilities		118,012	123,913	133,122

Company income statement

Amounts in thousands of euros

	Note	2016	2015
Share in result of group companies after tax	1	19,203	22,816
Other income and expenses after tax		<u>1,200</u>	<u>1,960</u>
Result		<u>20,403</u>	<u>24,776</u>

Notes to the Company Statement of Financial Position and income statement

General

The company financial statements form part of the 2016 of VWS Verbindingen & Netwerken B.V. ('the Company').

Accounting principles

The principles applied by the Company for the measurement of assets and liabilities and for determining the result of her separate financial statements are in accordance with the option allowed in Article 2:362 paragraph 8 of the Dutch Civil Code. This means that the principles applied for the measurement of assets and liabilities and determination of the results (hereafter referred to as 'measurement principles') of the separate financial statements are identical to those used for the consolidated financial statements.

Participating interests over which significant influence is exercised are measured according to the equity method, which is determined on the basis of the measurement principles used in the consolidated financial statements. Please refer to notes 1 to 5 of the consolidated financial statements.

Change in accounting principles

The accounting principles for the company financial statements have been changed in 2016 as the company applies the option as allowed in Article 2 362 paragraph 8 of the Dutch Civil Code for 2016. Under this accounting option the principles applied for the measurement of assets and liabilities and determination of the results are identical to the accounting principles as applied to the consolidated financial statements. This principle has been applied retrospectively and for comparison reasons the comparable numbers of 2015 have been changed to reflect this change. Therefore, this change in accounting principles is effective as of 1 January 2015. For a further explanation of the impact on result and equity reference is made to note 3 of the consolidated financial statements.

(1) Participations in group companies

Participations in group companies developed as follows:

	2016	2015
Balance as at 1 January	25,676	19,851
Investments	-	-
Share in result	19,203	22,816
Received dividends	-18,003	-17,941
Other movements	-2,650	950
	24,226	25,676
To provision	20,023	22,536
Balance as at 31 December	44,249	48,212

VWS Verbindingen & Netwerken BV participates directly or indirectly in the share capital of the following companies as at 31 December 2016:

Entity	Statutory seat	Share in %	403
Volker Stevin Netwerken B.V.	Papendrecht	100.00	J
Visser & Smit Hanab B.V.	Papendrecht	100.00	J
Visser & Smit Hanab Installatie B.V.	Papendrecht	100.00	J
Visser & Smit Hanab Distributie B.V.	Papendrecht	100.00	J
Visser & Smit Hanab N.V.	Landegem	99.99	
Van Eijk Beheer B.V.	Papendrecht	100.00	J
Volkerinfra (Ireland) Ltd.	Dublin	100.00	
Orange Water Solutions B.V.	Papendrecht	100.00	
Aquavia NV	Landegem	100.00	
I-Flex Detachering B.V.	Rotterdam	80.00	
I-Flex Projects B.V.	Rotterdam	80.00	
VWS Pipeline Control B.V.	Slidrecht	100.00	
VSH Turkey Insaat ve Sondaj Hizmetleri Limited Sirketi	Istanbul	100.00	
VolkerWessels Telecom B.V.	Rotterdam	100.00	J
Volker Wessels Telecom Infratechniek B.V.	Amersfoort	100.00	J
Volker Wessels Telecom Netwerk Solutions B.V.	Rotterdam	100.00	J
Volker Wessels Telecom Services B.V.	Amersfoort	100.00	J
Volker Wessels Telecom Services_SI B.V.	Amersfoort	100.00	J
VolkerWessels Telecom Belgium N.V.	Boom	100.00	
Volker Wessels Telecom Aansluitingen B.V.	Papendrecht	100.00	J
TMP Business Services B.V.	Rotterdam	100.00	
IT Maintenance B.V.	Haarlem	100.00	
Connect-Z B.V.	Culemborg	50.00	
VolkerWessels Telecom Datacenters B.V.	Papendrecht	100.00	J
MapXact B.V.	Amersfoort	100.00	
Recognize BV	Amersfoort	100.00	
VolkerWessels Telecom Connect BV	Amersfoort	100.00	
B.V. Bouw CyberCenters	Amersfoort	33.33	

(2) Receivables from affiliated companies

The receivables from affiliated companies are specified as follows:

	31 Dec 2016	31 Dec 2015	1 Jan 2015
VolkerWessels Financial Services BV	73,759	77,259	87,007
Total	73,759	77,259	87,007

Interest is calculated on receivables from affiliated companies amounting to 4% (2015: 4,0%).

(3) Equity

We refer to note 22 in the consolidated financial statements.

(4) Provisions

This item comprises the provision for negative participating interests:

Negative participating interests.

	2016	2015
Balance as at 1 January	22,536	26,260
Dotation	-	-
Release	-2,513	-3,724
Balance as at 31 December	20,023	22,536
Non-current portion	20,023	22,536
Current portion	-	-
Total provisions as at 31 December	20,023	22,536

(5) Contingent liabilities

VWS Verbindingen & Netwerken BV together with most of its wholly-owned domestic subsidiaries, is included in the tax group of Koninklijke VolkerWessels NV for income tax purposes. On that basis, the company is jointly and severally liable for the income tax liability of the tax group as a whole.

The corporate income tax is calculated as if the company would be independently liable and is accrued in the current account with Koninklijke VolkerWessels NV.

In declarations filed with the Trade Registers, VWS Verbindingen & Netwerken BV has assumed joint and several liability arising from juristic acts by a number of its Dutch subsidiaries.

(6) Related party transactions

We refer to note 29 in the consolidated financial statements.

Rotterdam, 18 July 2017

Board of Management

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Other information

Independent Auditor's Report

To the shareholder of VWS Verbindingen & Netwerken B.V.

Report on the audit of the financial statements 2016 included in the annual accounts

Our opinion

We have audited the accompanying financial statements 2016 of VWS Verbindingen & Netwerken B.V., based in Rotterdam. The financial statements include the consolidated financial statements and the company financial statements.

In our opinion:

- The accompanying consolidated financial statements give a true and fair view of the financial position of VWS Verbindingen & Netwerken B.V. as at 31 December 2016, and of its result and its cash flows for 2016 in accordance with International Financial Reporting Standards as adopted by the European Union (EU-IFRS) and with Part 9 of Book 2 of the Dutch Civil Code.
- The accompanying company financial statements give a true and fair view of the financial position of VWS Verbindingen & Netwerken B.V. as at 31 December 2016, and of its result for 2016 in accordance with Part 9 of Book 2 of the Dutch Civil Code.

The consolidated financial statements comprise:

- 1 The consolidated statement of financial position as at 31 December 2016.
- 2 The following statements for 2016: the consolidated income statement, the consolidated statements of comprehensive income, changes in equity and cash flows.
- 3 The notes comprising a summary of the significant accounting policies and other explanatory information.

The company financial statements comprise:

- 1 The company statement of financial position as at 31 December 2016.
- 2 The company income statement for 2016.
- 3 The notes comprising a summary of the accounting policies and other explanatory information.

Basis for our opinion

We conducted our audit in accordance with Dutch law, including the Dutch Standards on Auditing. Our responsibilities under those standards are further described in the "Our responsibilities for the audit of the financial statements" section of our report.

We are independent of VWS Verbindingen & Netwerken B.V. in accordance with the Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO, Code of Ethics for Professional Accountants, a regulation with respect to independence) and other relevant independence regulations in the Netherlands. Furthermore we have complied with the Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA, Dutch Code of Ethics).

We believe the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion.

Report on the other information included in the annual accounts

In addition to the financial statements and our auditor's report thereon, the annual accounts contain other information that consists of:

- Directors' report.
- Other Information as required by Part 9 of Book 2 of the Dutch Civil Code.

Based on the following procedures performed, we conclude that the other information:

- Is consistent with the financial statements and does not contain material misstatements.
- Contains the information as required by Part 9 of Book 2 of the Dutch Civil Code.

We have read the other information. Based on our knowledge and understanding obtained through our audit of the financial statements or otherwise, we have considered whether the other information contains material misstatements.

By performing these procedures, we comply with the requirements of Part 9 of Book 2 of the Dutch Civil Code and the Dutch Standard 720. The scope of the procedures performed is substantially less than the scope of those performed in our audit of the financial statements.

Management is responsible for the preparation of the other information, including the Directors' report in accordance with Part 9 of Book 2 of the Dutch Civil Code, and the other information as required by Part 9 of Book 2 of the Dutch Civil Code.

Description of responsibilities regarding the financial statements

Responsibilities of management for the financial statements

Management is responsible for the preparation and fair presentation of the financial statements in accordance with EU-IFRS and Part 9 of Book 2 of the Dutch Civil Code. Furthermore, management is responsible for such internal control as management determines is necessary to enable the preparation of the financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

As part of the preparation of the financial statements, management is responsible for assessing the company's ability to continue as a concern. Based on the financial reporting frameworks mentioned, management should prepare the financial statements using the going concern basis of accounting unless management either intends to liquidate the company or to cease operations, or has no realistic alternative but to do so.

Management should disclose events and circumstances that may cast significant doubt on the company's ability to continue as a going concern in the financial statements.

Our responsibilities for the audit of the financial statements

Our objective is to plan and perform the audit assignment in a manner that allows us to obtain sufficient and appropriate audit evidence for our opinion.

Our audit has been performed with a high, but not absolute, level of assurance, which means we may not detect all material errors and fraud during our audit.

Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these financial statements. The materiality affects the nature, timing and extent of our audit procedures and the evaluation of the effect of identified misstatements on our opinion.

We have exercised professional judgement and have maintained professional skepticism throughout the audit, in accordance with Dutch Standards on Auditing, ethical requirements and independence requirements. Our audit included e.g.:

- Identifying and assessing the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error, designing and performing audit procedures responsive to those risks, and obtaining audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.
- Obtaining an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the company's internal control.
- Evaluating the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by management.
- Concluding on the appropriateness of management's use of the going concern basis of accounting, and based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the company's ability to continue as a going concern. If we conclude that a material uncertainty exists, we are required to draw attention in our auditor's report to the related disclosures in the financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of our auditor's report. However, future events or conditions may cause the company to cease to continue as a going concern.
- Evaluating the overall presentation, structure and content of the financial statements, including the disclosures.
- Evaluating whether the financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.

Amsterdam, 18 July 2017

Deloitte Accountants B.V.

Signed on the original:

Provision of the Articles of Association governing profit appropriation

Article 17 of the Articles of Association states:

17.1

The General Meeting of Shareholders is entitled to appropriate the profit which is determined by the adoption of the financial statements, or determine the way in which a deficit will be processed and to decide on distributions, including interim dividends insofar as its own equity is greater than the amount of the obligatory reserves that must be held under the law.

17.2

A decision that is intended to distribute reserves has no effect as long as the board has not granted approval. The Board of Management refuses approval only if it knows or should reasonably foresee that the Company will be unable continue paying its due debts.

17.3

If the Company after a distribution can not continue to pay its due debts, the directors who at the time of the payment knew or reasonably ought to foresee this, are jointly and severally liable for the deficit incurred by the distribution, including the legal interest from the date of the distribution. Not liable is the director who proves that it is not his fault that the Company has made the distribution and that he is not been negligent taking measures to ward off their consequences.

17.4

The person who received the distribution while he knew or should reasonably have foreseen that the Company would not be able to continue paying its due debts is obliged to compensate the deficit incurred by the distribution, each for a maximum of the amount or value of the distribution received by him, with legal interest from the date of the distribution. If the directors paid the claim of the first sentence of Article 17 3, the payment to the Directors mentioned in the preceding sentence will be made in proportion to the part that each of the directors paid. In respect of a debt under the first sentence of Article 17 3 or the first sentence of this article, the debtor is not entitled to set off.

17.5

The shares held by the Company in its own capital are not taken into the calculation of each distribution, unless these shares have a usufruct/ life rent thereof or certificates are issued.

17.6

In calculating the amount to be paid on each share, only the amount of mandatory deposits is eligible for the nominal amount of the shares. The previous sentence may be waived with the consent of all shareholders.

17.7

Any claims of shareholders to paying out dividends on shares shall expire after a 5-year period. Dividends which have not been collected within five years after they have been made available, revert to the Company.

Bijlage 9

VERMM verklaring

Visser & Smit Hanab
brengt energie

Visser & Smit Hanab
Bezoekadres
Rietgorsweg 6
3356 LJ Papendrecht
Correspondentieadres
Postbus 305
3350 AH Papendrecht
Telefoon
[Redacted]
Telefax
[Redacted]
E mail
info@vshanab.nl
Internet
www.vshanab.nl

Betreft : Verklaring Veiligheid en Risico Management Milieu
(VERMM) Aanvraag opsporingsvergunning
"Terheijden"
Kenmerk : CZA/Operator VERMM aanvraag
opsporingsvergunning "Terheijden"
Datum : 20 september 2017

Papendrecht,

Geachte ministerie van Economische Zaken, [Redacted],

Door Visser en Smit Hanab is met succes de verduurzaming van het gebied Zevenbergen II en III opgepakt. Zevenbergen II wordt op dit moment geboord en de winningsvergunning is aangevraagd. Er zijn veel meer kansen om warmte te vervangen door duurzame aardwarmte.

Daarom heeft Visser en Smit Hanab een programma aardwarmte opgezet en wil meer opsporingsvergunningen aanvragen om in Nederland een grote stap te zetten in veilige verduurzaming van de energiebehoefte middels inzet van aardwarmte. Hierbij heeft Veiligheid en Milieu ook primaire aandacht. Dit wordt onder anderen uitgedrukt in de mate van de organisatie van het operatorschap en de ervaring van het ingezette personeel.

Organisatie operatorschap:

Voor het beheersen van de Veiligheid en Risico Management & Milieu (VERMM) factoren in relatie met de opsporingsvergunning en uiteindelijke met boor-, nieuwbouw- en exploitatiefase, wil Visser en Smit Hanab dit op dezelfde manier opzetten als bij Zevenbergen is gedaan:

- HSE documentatie in relatie met arbeidsomstandigheden en mijnbouwwet (en Mbr)
- GAP analyse ten opzichte van HSE plannen/documenten van Visser en Smit Hanab.
- Presentatie organisatie voor opsporingsvergunning (voor gebied "Terheijden" op afroep

SodM)

- Presentatie organisatie voor boorfase en kortdurend testen.
- Presentatie organisatie voor Nieuwbouwfase en Productie en Onderhoudfase.
- Opzetten en continue verbeteren van de Risico Inventarisatie en Evaluatie.
- Per project werken volgens een Site Specific HSE Case.

In Zevenbergen is Visser en Smit Hanab inmiddels als operator door SodM geaccepteerd voor al deze fasen. Ten einde niet te veel papierwerk bij deze aanvraag opsporingsvergunning te voegen is op 11 september 2017 overleg geweest met [Redacted] van EZ en daar is mee besproken dat de aanvraag opsporingsvergunning vergezeld zal gaan van deze verklaring. Als EZ of SodM later meer informatie wil hebben kan dit worden ingevoegd.

Handelsregister Rotterdam
23040970

Betreft: Verklaring Veiligheid en Risico Management Milieu (VERMM)
Aanvraag opsporingsvergunning "Terheijden"
Datum: 20 september 2017
Kenmerk: CZA/Operator VERMM aanvraag opsporingsvergunning "Terheijden"

Visser en Smit Hanab wil als operator meerdere aardwarmteprojecten gaan ondersteunen om daarmee ook de 'eenling' cultuur van de aardwarmte projecten te doorbreken. Per project wordt uiteraard alle project specifieke VERMM elementen meegenomen in de uiteindelijke uitvoering en organisatie. De organisatiestappen zijn in de zelfevaluatie ook geaccepteerd door SodM. In die zelfevaluatie zal Visser en Smit Hanab continue evalueren en verbeteren.

Organisatie ervaring personeel:

Voor de inzet van een Drilling Manager cq Drilling Supervisor cq geologische kennis zal, indien noodzakelijk voor de ervaringsniveaus, gebruik gemaakt worden van externe expertise van bijvoorbeeld IF Technologie en Ross Denemarken. Met Ross is een Geothermal Joint Operation Agreement (GJOA) afgesloten. De in te zetten ervaren mensen zullen wat betreft de operator ten minste 3 wells (*geboorde put in aardwarmte of olie en gas projecten*) in de afgelopen 3 jaar moeten hebben begeleid om ingezet te worden. Ook de nodige IWCF levels zullen steeds geactualiseerd aanwezig moeten zijn.

Deze ervaringseisen gelden uiteraard ook voor toolpushers en drillers (boorders). Daarnaast zullen project de noodzakelijke specifieke trainingen worden verzorgd voor Well Control equipment en 'crew awareness' trainingen.

Deze manier van handelen is in Zevenbergen ook een zeer succesvolle methode gebleken.

Vertrouwende u voldoende te hebben geïnformeerd en beschikbaar zijnde voor nadere vragen, verblijven wij,

Hoogachtend,
Visser en Smit Hanab BV

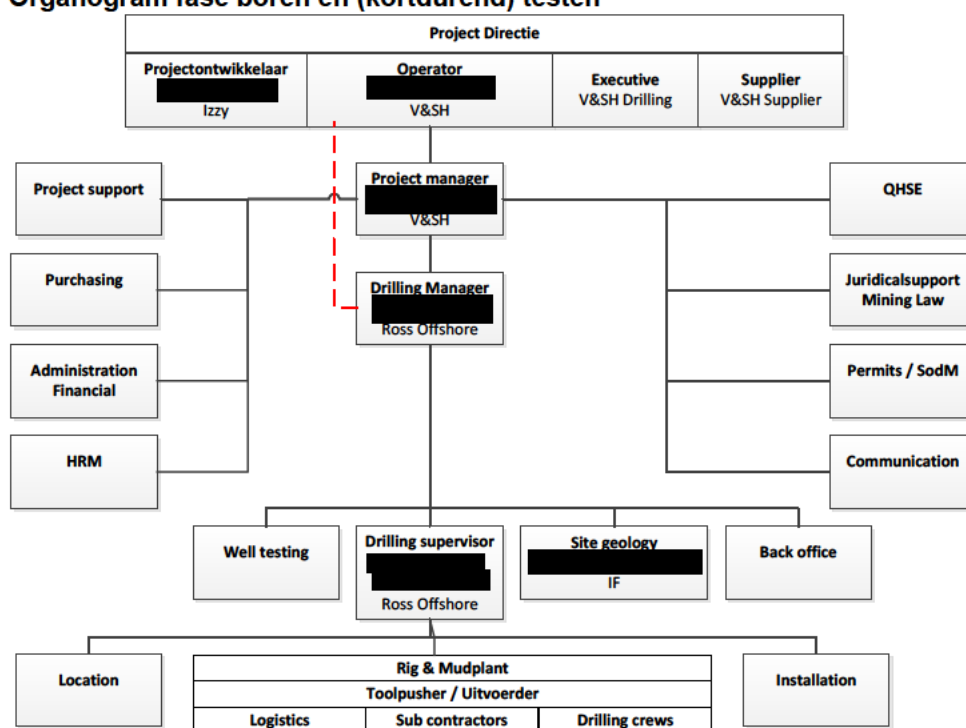
Directeur Business Development

Operator

Bijlage 10

Organigram en competentie-eisen

Organogram fase boren en (kortdurend) testen

Veiligheid en competenties

- De Drilling Manager en Drilling super visor hebben ervaring met 3 gerealiseerde wells in de laatste 3 jaar, ten tijde dat de opsporingsvergunning wordt verleend.
- Veiligheid en Risico Management Milieu (VERMM) volgens verklaring zoals gegeven in Bijlage 9.

Bijlage 11

CV's

Bijlage 12

Werkplan en voorlopige planning

Planning

De globale planning van het project is in onderstaande tabel weergegeven.

Stap	Jaar sinds verlening vergunning	0	1	2	3	4	5	≥ 6
1	Aanvraag opsporingsvergunning							
2	Warmtevragers committeren							
3	SDE+ en garantiefonds aanvraag							
4	Ontwerp, prijsvorming en voorbereiding realisatie							
5	Organisatie, communicatie en financiering tot FID							
6	Boren en realisatie installatie							
7	Winningsvergunning							
8	Exploitatie							

Jaar 0

In deze fase wordt de aanvraag voor de opsporingsvergunning opgesteld. Dit is de fase waarin het project nu verkeert en deze fase is bijna afgerond. Dit gehele document is onderdeel van deze fase. De overige fasen van het project zijn hieronder beschreven. De verwachting is dat deze onderdelen na verlening van de opsporingsvergunning in de komende vijf jaar worden uitgevoerd. In Bijlage 13 is een planning weergegeven van een geothermie project zoals die door DAGO wordt gepubliceerd. Hierin staan alle wettelijke zaken waar qua planning rekening mee zal worden gehouden. Op hoofdlijnen is de planning voor dit specifieke project als volgt:

Fase 1 voorbereiding: Jaar 1, 2 en 3

- Bij een project in de gebouwde omgeving kost het relatief veel tijd om de benodigde warmtevraag te committeren. Izzy heeft veel ervaring hiermee voor de afname van elektriciteit van lokale windparken, en raamt twee jaar nodig te hebben om voldoende commitment te krijgen qua warmteafname om tot een finale investeringsbeslissing te kunnen komen.
- Aanvragen SDE+ en garantiefonds
- Ontwerp: detail ontwerp, prijsvorming met aannemers en nadere detaillering business case.
- Voorbereiding realisatie: vaststellen locaties en regelen vergunningen.
- Afspraken maken met partners en stakeholders en dit vastleggen in vergunningen, overeenkomsten en een organisatiestructuur; communicatie met omwonenden; vastleggen financiering project met banken en mede-investeerdere tot aan een Finale Investerings Beslissing

Fase 2 realisatie: Jaar 4 en 5

- Realisatie: boorlocatie inrichten, boren, ontwikkelen en testen putten, proefdraaien, aanleggen bovengrondse installatie
- Aanvraag winningsvergunning en opstellen winningsplan.

Fase 3: Jaar 6 en verder:

- Exploitatie

Fase 1: voorbereiding

Warmtevraag

Momenteel wordt gewerkt aan de verdere groei van het Traais Energie Collectief en het warmtenet. Meer hierover is te lezen in Bijlage 1.

Geologisch onderzoek

De data/rapportages die nodig zijn voor de aanvraag van een SDE+ en garantiefonds zullen worden verzameld/opgesteld. Een belangrijk onderdeel hierin is het geologisch onderzoek.

Hierin worden onder andere de volgende aspecten behandeld:

- Het in meer detail bepalen van de reservoir eigenschappen. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van beschikbare seismische data en put data. Een seismische interpretatie studie zal worden uitgevoerd om de diepte en dikte van het reservoir op de project locatie te bepalen. Een petrofysische analyse zal worden uitgevoerd om de permeabiliteit en doorlatendheid van het reservoir te analyseren.
- Het bepalen van het p90 en p50 thermisch vermogen dat haalbaar is.
- Het bepalen van de beste ondergrondse targets voor productie en injectie, het bepalen van de bijbehorende bovengrondse boorlocatie, en het bepalen van het boortraject.

Voor alle berekeningen en gebruikte parameters wordt een onzekerheidsanalyse uitgevoerd. Daarnaast zal een uitgebreide geologische risico inventarisatie plaatsvinden. In deze risicoanalyse zal gekeken worden naar de aanwezigheid van shallow gas en de potentie van seismiciteit.

Business case

Aan de hand van deze uitgangspunten zal een definitieve business case bepaald worden, die als onderlegger kan fungeren voor besluitvorming over investeringen.

Projectorganisatie

De projectorganisatie zal gedurende deze periode geleidelijk vaste vorm krijgen. Van belang is dat de burgers van Terheijden zo veel als mogelijk participeren in het project. Dit is van belang voor lokaal draagvlak en voor het verkrijgen van voldoende afname van warmte. Meer hierover is te lezen in Bijlage 1.

Putontwerp

De putten worden zodanig ontworpen dat bij het inboren van een hydrostatisch reservoir en het onverwacht aantreffen van gas, na insluiten van de put met de noodafsluiters (BOP's), de gasinstroming veilig uitgecirkuleerd kan worden. De putbeveiliging in de verschillende stadia van de putconstructie wordt uitgevoerd in overeenstemming met de eisen in de Mijnbouwwet. Deze laatste ontwerpcriteria worden ook bij volgende putontwerpen - gebaseerd op het geologische onderzoek - in acht genomen. Het definitieve putontwerp bevat gedetailleerde informatie over o.a. de opbouw van de put en het gebruik van materialen. In principe wordt er voor mantelbuizen van koolstofstaal gekozen.

Putafwerking

In de productieput wordt een onderwaterpomp geplaatst. Het bovengronds systeem wordt zodanig geregeld, dat er voldoende overdruk is in het gehele leidingsysteem. Hiermee wordt voorkomen dat er vacuüm kan ontstaan in het leidingsysteem. Het gehele systeem zal zodanig ontworpen worden dat de corrosie risico's beheersbaar zijn. Enerzijds zal dit vastgelegd worden in materiaalkeuzes, anderzijds in maatregelen zoals inhibitor dosering, drukhandhaving en voorkomen van zuurstoftoetreding.

Vorbereiden boringen

Hierbij worden de exacte locaties van de boringen in het opsporingsgebied bepaald en worden de benodigde vergunningen geregeld. Hierbij zal er veelvuldig overleg zijn met de bewoners in de directe omgeving van de locatie alwaar de boringen zullen plaatsvinden en met de betreffende overheden (zoals waterschap, gemeente, provincie, SodM). Bij de voorbereiding wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan mogelijke risico's, zoals het mogelijke risico op het voorkomen van olie/gas en op seismiciteit.

Vergunningen

De procedures van de benodigde vergunningen worden opgestart en bewaakt. Overleg met het bevoegd gezag vindt in deze fase plaats voor het verkrijgen van de benodigde vergunningen (milieuvergunning, bouwvergunning, lozingsvergunning). Indien wijziging van het bestemmingsplan noodzakelijk is, wordt daarvoor een aanvraag ingediend bij de gemeente. Vergunningen worden zo snel mogelijk in het proces aangevraagd, mede door de soms lange looptijd. Zo volgt bijvoorbeeld uit de praktijk dat het aanvragen van een lozingsvergunning wel een jaar kan duren.

Daarnaast worden belanghebbenden en bewoners in de directe omgeving van de boorlocaties geïnformeerd. Indien nodig vindt overleg plaats met als doel de overlast van de boorwerkzaamheden op de omgeving zoveel mogelijk te beperken.

Aanbesteding

Als aan de randvoorwaarden voor realisatie voldaan is, zal een aanbesteding plaats vinden waarin wordt gezocht naar aannemers.

Meerdere booraannemers, servicemaatschappijen en leveranciers van materieel en materiaal worden uitgenodigd om een aanbieding te maken voor de te boren putten en te bouwen locatie. De aanbidding met de beste prijs/kwaliteit verhouding wordt uitgenodigd om het werk uit te voeren.

Zelfevaluatie

SodM voert circa 6 maanden voor de start van de eerste boring een verificatie uit waarin wordt getoetst of de operator de beoogde werkzaamheden op een verantwoordelijke manier uit kan voeren. Deze verificatie wordt uitgevoerd aan de hand van een zelfevaluatie van de operator zelf. Deze zelfevaluatie of self-assessment vindt plaats aan de hand van een lijst, door SodM beschikbaar gesteld.

Het definitieve putontwerp wordt begeleid door een rapport waarin alle processen staan beschreven en waarin een kostenraming wordt gemaakt. Dit document wordt overlegd aan SodM.

Tenslotte wordt bij SodM een boorprogramma ingediend, minimaal vier weken voor aanvang van een boring. Het boorprogramma zal door SodM worden getoetst op o.a. competentie van het personeel, aanpak voor calamiteitenbeheersing, richtlijnen voor puttesten en financiële dekking bij schade.

Fase 2: Realisatie

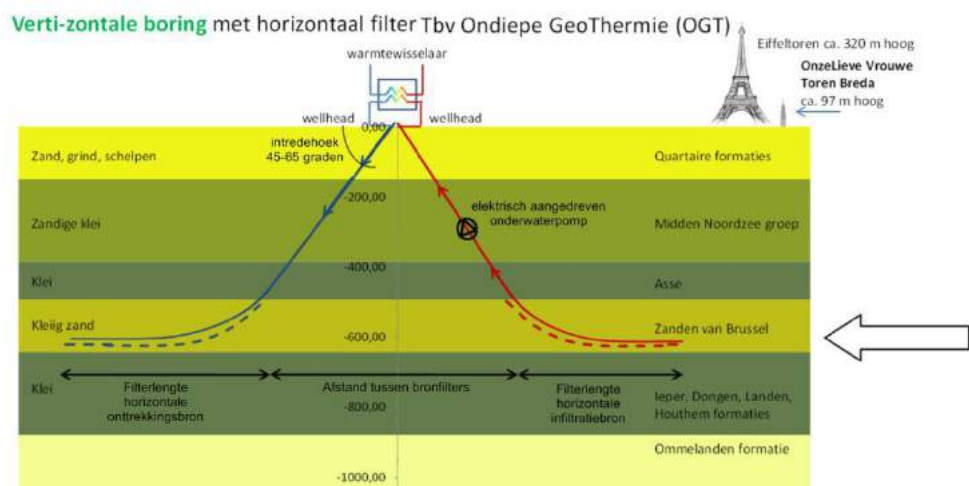
Boren bronnen

De locaties zullen gebouwd worden met in acht neming van het gestelde in de Mijnbouwwet, Mijnbouwbesluit en Mijnbouwregeling.

Verwacht wordt dat de twee boringen maximaal 60 dagen in beslag zullen nemen met inachtneming van het gestelde in de Mijnbouwwet, Mijnbouwbesluit en Mijnbouwregeling. Uitgangspunt tijdens het boren is dat de overlast voor de buurt beperkt zal zijn gedurende die periode. Aangezien Nederland een koolwaterstoffenprovincie is, houden veiligheidsvoorschriften bij de boring rekening met het aantreffen van koolwaterstoffen.

Bij het boren van putten naar het Brussels Zand zal gebruik worden “Geothermal Directional Drilling” (GDD). Hierbij wordt op de locatie de boring onder een hoek gestart. Op de geschikte geologische diepte worden vervolgens lange horizontale filters aangebracht die het mogelijk maken om het debiet en daarmee de bron capaciteit aanzienlijk te verhogen ten opzichte van verticale bronnen. De kostprijs ten opzichte van traditionele boorinstallaties uit de olie en gaswereld kan hiermee aanzienlijk verlaagd worden. Figuur 11 toont een schematische dwarsdoorsnede met een voorbeeld van het concept.

*Figuur 11
Voorbeeld van een
'aardwarmte-doublet'
met Geothermal
Directional Drilling
Wells (GDDW),
weergegeven in
'dwarsdoorsnede'.
De Onze Lieve
Vrouwe Toren Breda
en de Eiffeltoren zijn
op dezelfde verticale
schaal getekend als
de ondergrond, om
verticale schaal
duidelijk te maken.*

Na afronding van het boren van de eerste put wordt deze direct getest. De put wordt getest en de uitkomst zal uitgebreid inzicht geven in:

- de hoeveelheden water die opgepompt kunnen worden;
- de kwaliteit van het water;
- de temperatuur van het water.

Het testwater zal tijdelijk worden opgeslagen en op een milieutechnisch verantwoorde manier worden afgevoerd. De tweede put wordt na afronding van de boring volgens een zelfde procedure getest.

Bij andere geothermie projecten in Nederland is gebleken dat met het produceren van geothermisch water vaak koolwaterstoffen meekomen naar het oppervlak. In het ontwerp van het systeem zal er van uit worden gegaan dat gebruik zal worden gemaakt van een scheidingsinstallatie om de producten bovengronds te scheiden.

Indien de resultaten van de tests positief blijken te zijn (voldoende thermisch vermogen), zal een winningsvergunning aangevraagd worden met als doel het leveren van duurzame warmte aan de omgeving.

Indien de tests niet leiden tot voldoende positieve resultaten zullen de putten verlaten worden met inachtneming van het gestelde in de Mijnbouwwet, Mijnbouwbesluit besluit en Mijnbouwregeling.

Winningsvergunning en winningsplan

Op basis van de resultaten van de putten zal het reservoir model worden aangepast. Het reservoir model zal worden gebruikt voor het berekenen van de optimale methode van winning van de aanwezige warmte. Dit zal vervolgens worden omgezet in een winningsplan, dat ter onderbouwing zal dienen van de aanvraag van een winningsvergunning. Hierbij zal ook het vergunningsgebied worden aangegeven, waarbij rekening wordt gehouden met de thermische en hydraulische invloed van de winning op de vergunningsgrenzen binnen 35 jaar winning, een en ander conform hetgeen gesteld wordt door TNO in de memo AGE 14-10.050, te vinden op NLOG.nl.

Fase 3: Exploitatie

In deze fase zal het systeem warmte produceren en afgeven aan warmtevragers in de omgeving. Een monitoring en control softwareprogramma zorgt voor het meten van

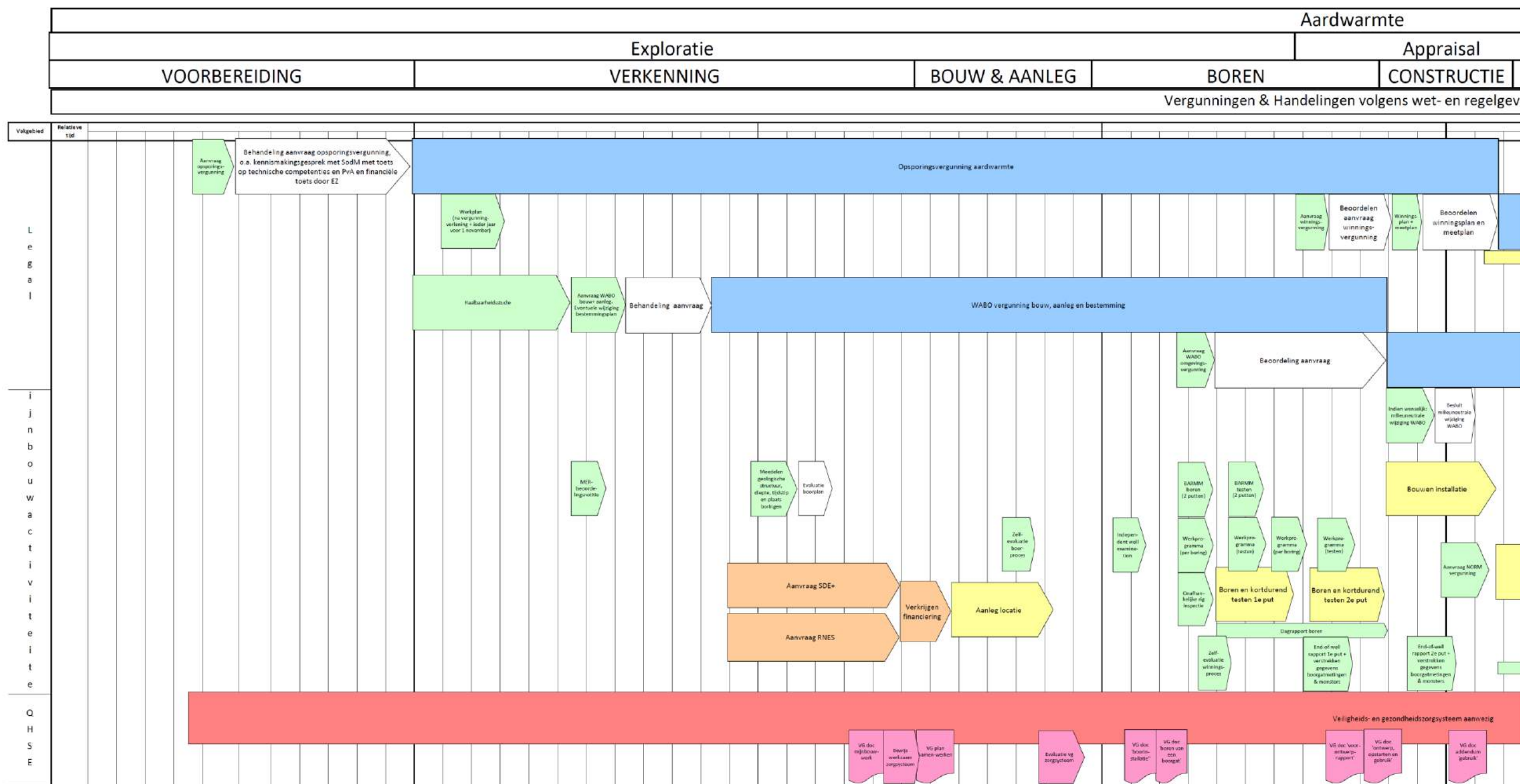
gegevens, de verwerking ervan en het sturen op reguliere processen. De Operator kan ingrijpen of gepland de installatie opstarten of afschakelen. Onderhoud en reparaties worden ingepland, of ad hoc uitgevoerd afhankelijk van de situatie.

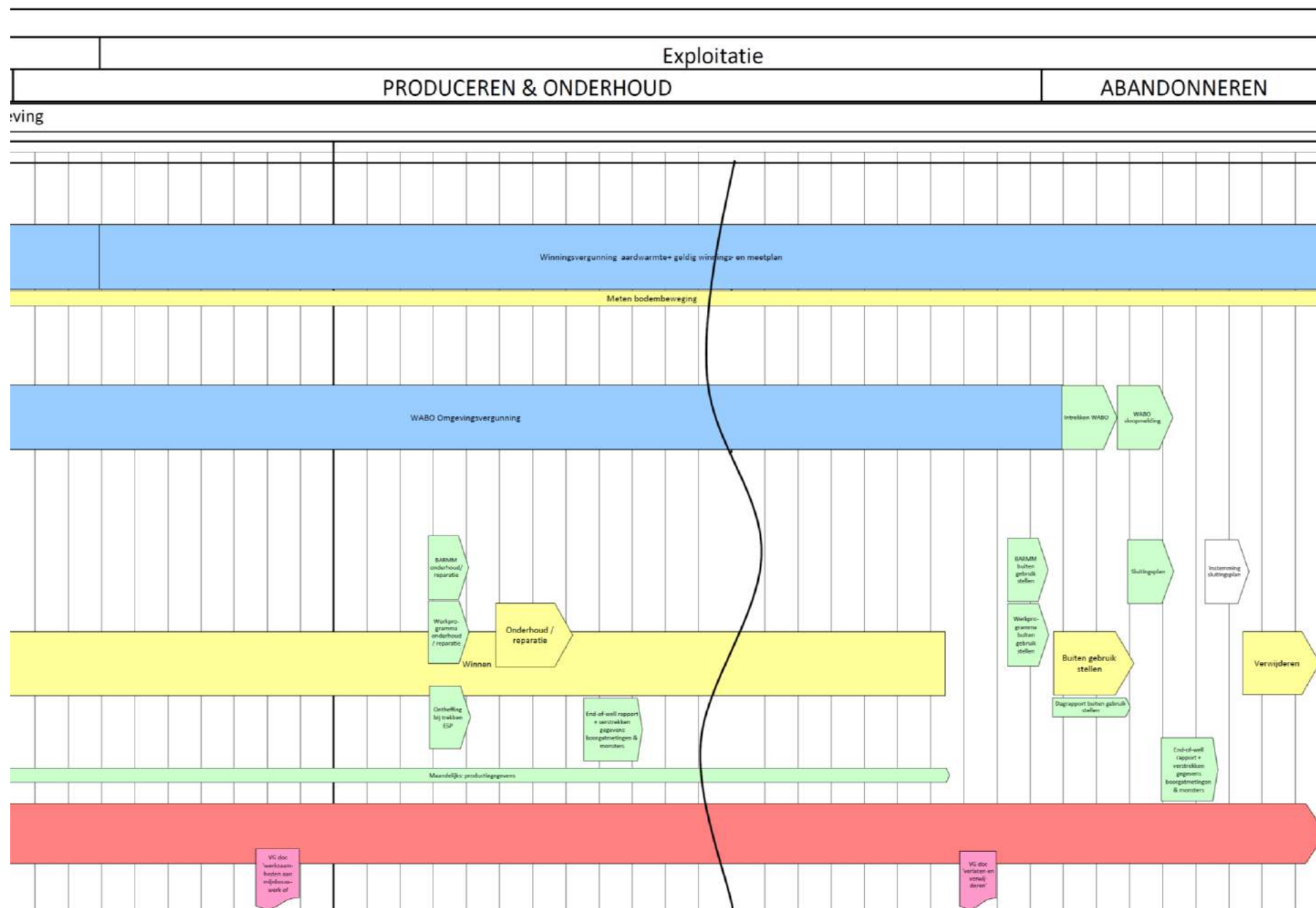
Zodra de putten getest en afgewerkt zijn door het drilling team, worden zij overgedragen aan het productie team. Dit team van experts op het gebied van productie en bovengrondse behandeling van de geproduceerde vloeistoffen draagt zorg voor de begeleiding van het productie proces en het onderhoud van de putten en de scheidingsinstallatie.

Deze medewerkers rapporteren aan de project manager. Dit team voert de dagelijkse routinematige handelingen en metingen aan de putten uit. Hiervoor zullen teamleden een korte opleiding krijgen, waarbij naast de routinematige handelingen en metingen aandacht besteed zal worden aan het herkennen van problemen waarvoor de productie manager en andere teamleden ingeschakeld moeten worden.

Bijlage 13

Planning DAGO geothermie

NR Fr kunnen in de verzoeken aanvullende voorwaarden opgenomen worden.

DISCLAIMER: ER KUNNEN GEEN RECHTEN ONTLEEND WORDEN AAN DIT OVERZICHT.

Legenda:

- ▶ verplichting voor operator (indienen bij EZ/SodM)
- ▶ aanwezigheid geldige vergunning/besluit
- ▶ activiteit door SodM/EZ
- ▶ activiteit door operator
- ▶ verplichting voor operator mbt VG zorgsysteem

BIJLAGE 3 Brief Enexis voor aanvraag BZK Drimmelen

Postbus 856 | 5201 AW | 's-Hertogenbosch

adres Magistratenlaan 116
5223 MB 'S-HERTOGENBOSCH
telefoon +31 BB 857 7777
internet www.enexis.nl

Vertrouwelijk

Gemeente Drimmelen
T.a.v. wethouder de heer P.J.W. Stoop
Postbus 19
4920 AA Made

datum 28 juni 2018
onderwerp Letter op Support: aanvraag proeftuin aardgasvrije wijken
Uitvoeringsprogramma Aardgasvrij Terheijden

contactpersoon [REDACTED]
telefoon [REDACTED]

Geachte heer Stoop,

Als regionaal netwerkbedrijf Enexis Groep zijn we samen met provincies en gemeenten nauw betrokken bij het ontwikkelen van energietransitie-plannen in ons verzorgingsgebied. Enexis Netbeheer B.V. heeft daarbij een wettelijke taak om de elektriciteits- en gasnetten op efficiënte wijze te realiseren en onderhouden, o.a. in Drimmelen en de rest van Noord Brabant. Om de energietransitie te versnellen is binnen de Enexis Groep ook Enpuls B.V en Buurkracht opgericht om naast de wettelijke taak voor gas- en elektriciteitsnetten ook andere activiteiten te ontwikkelen die de energietransitie kunnen versnellen, bijvoorbeeld op het gebied van voorlichting, flexibiliteitsoplossingen of de aanleg van warmte-infrastructuur. We streven daarbij telkens naar een duurzaam energiesysteem dat toegankelijk, betaalbaar en betrouwbaar is.

Samen met de gemeente Drimmelen en de stakeholders in de gemeente onderzoeken we hoe we voor de transitie van fossiele naar hernieuwbare bronnen tot een goede aanpak en realisatie kunnen komen op gebiedsniveau. Enexis volgt de ontwikkelingen van het Traais Energie Collectief, de lokale duurzame energie coöperatie opgericht voor en door de inwoners van Terheijden. Door de gemeente Drimmelen is samen met het Traais Energie Collectief een aanvraag ingediend bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koningsrelatie voor het aardgasloos maken van Terheijden. Als regionaal netwerkbedrijf ondersteunen wij deze aanvraag dan ook van harte en stellen ons op als partner bij de uitvoering ervan.

Met energieke groet,
Enexis Holding N.V.

[REDACTED]
Principal Stakeholder Engagement

BIJLAGE 4 Notitie Brabantse Delta voor KWO Terheijden

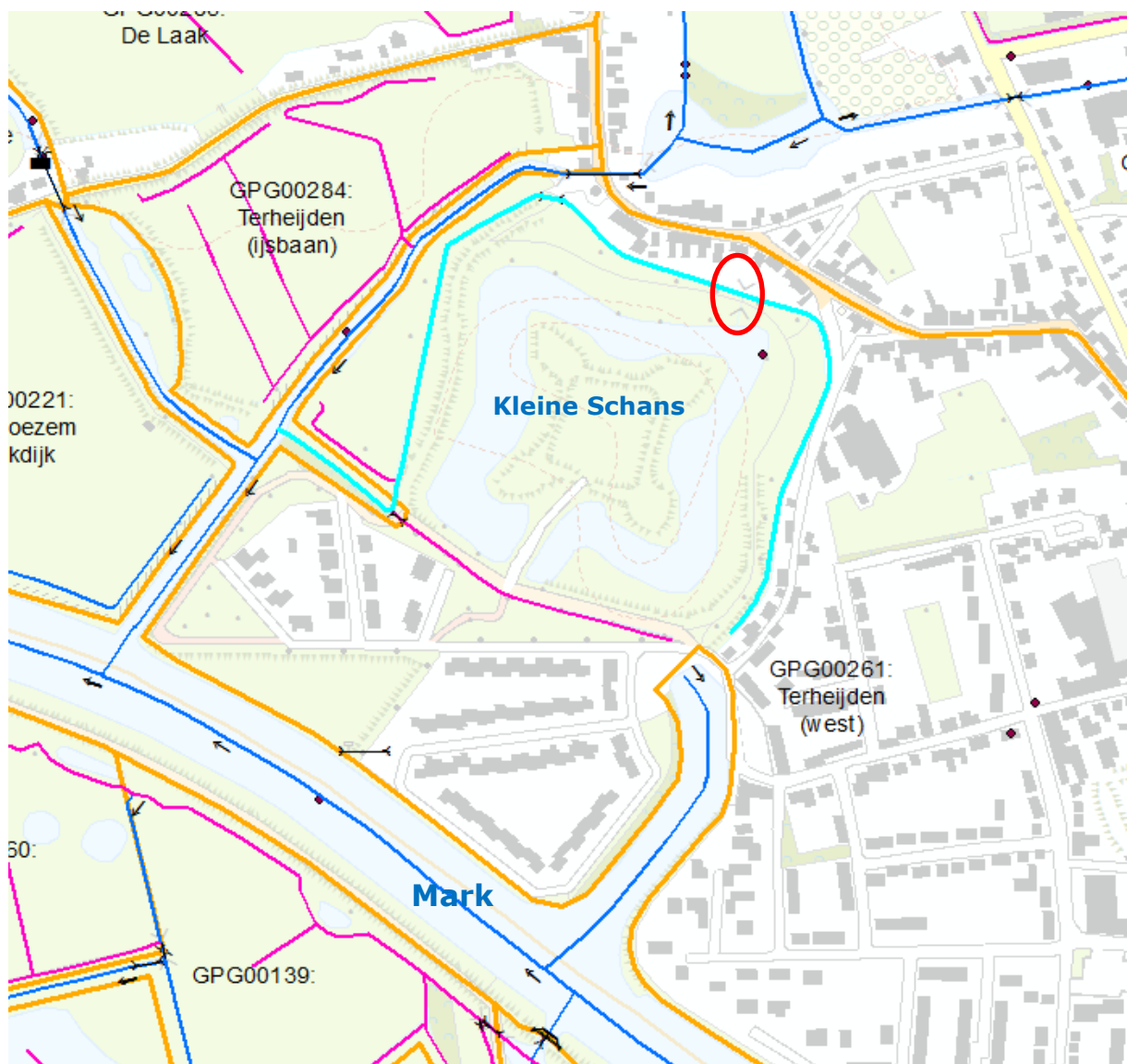
KWO Terheijden

Aan: [REDACTED]
Van: [REDACTED]
Datum: 25 mei 2018

Aanleiding

Om Terheijden van warmte uit Koude-Warmte-Opslag te voorzien moet de hoeveelheid warmte die uit de grond wordt onttrokken in balans zijn met de hoeveelheid warmte die er weer in wordt gestopt. Op dit moment sluit de balans nog niet en is er nog warmte nodig.

Plan is deze warmte aan de Mark te onttrekken, op de kop van de haven van Terheijden. Het afgekoelde water zou dan op de Kleine Schans geloosd kunnen worden, waarna het via de categorie B watergang weer terugstroomt naar de Mark.

Figuur 1: overzicht ligging Mark, Kleine Schans en afvoerroute categorie B (lichtblauw) en duiker (rood omcirkeld).

De warmte wordt gedurende de warmste 3000 uren van het jaar onttrokken. Dat zijn ca 4 maanden, non stop. Het water wordt onttrokken met een capaciteit van 200 m³/uur. Dat komt neer op 56 l/s. Het water wordt ook met dit debiet weer geloosd.

Vragen

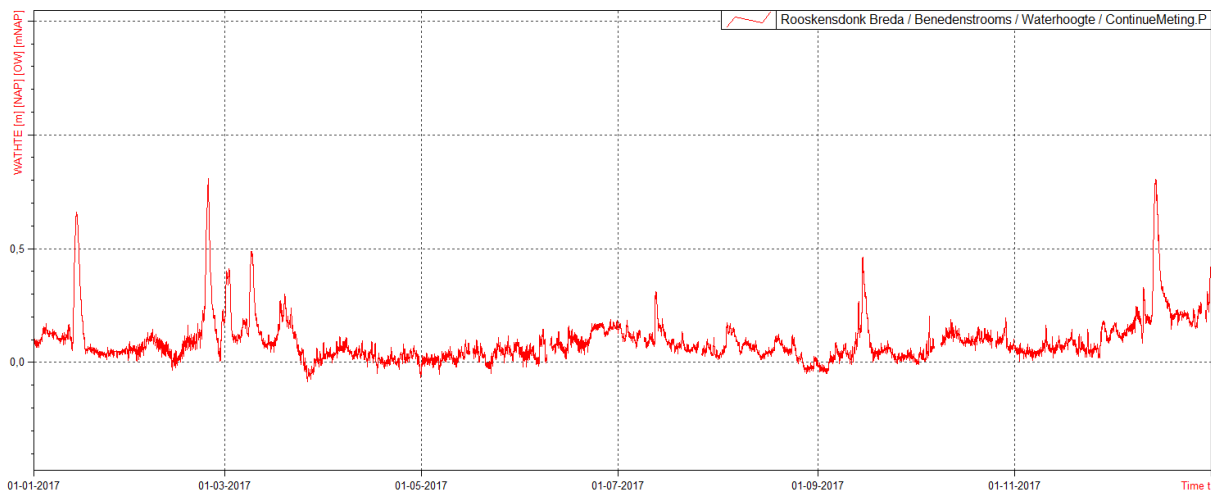
1. De vraag is hoe de Kleine Schans afwatert. Het lijkt er op dat er aan de noordoostkant van de gracht een verbinding zit met de categorie B watergang die er noordelijk langs loopt.
2. Kan langs deze weg, via de Kleine Schans op de cat B langs de noordzijde, het water dat vrijkomt, de 200 m³/uur, afwateren zonder dat dit kwantiteits-problemen geeft?
3. En is het voor de waterkwaliteit een probleem als er, afgekoeld, water wordt geloosd?

Reactie

Kleine Schans

De Kleine Schans en de omliggende categorie B watergangen staan in open verbinding met de Mark. Er geldt een peilbesluit, Terheijden West is als apart peilgebied begrensd. De peilen zijn gelijk aan de peilen van het peilbesluit Volkerak Zoommeer (RWS) en de Mark die daarop loost: winter NAP+ 0.15m en zomer NAP-0.10 m.

In de zomer ligt het peil op de Mark bij Rooskensdonk, nabij Terheijden, vaak rond NAP 0.00m (zie figuur 2)

Figuur 2: peilverloop Mark bij Rooskensdonk

In het veld wordt nog gecheckt of de verbindende duiker tussen de Kleine Schans en de categorie B watergang aan de noordkant van de Kleine Schans aanwezig is. (zou na het overleg op 14/5 gedaan worden door [REDACTED] van if: wat is hun constatering?)

Waterkwaliteit

Voor de waterkwaliteit levert het lozen van het afgekoelde Mark-water geen knelpunten op.

Afvoercapaciteit watergangen

Van categorie B watergangen zijn de afmetingen niet bekend.

Op basis van de luchtfoto is een inschatting te maken van de afmetingen van de categorie B watergangen. Inschatting is dat de bodembreedte rond de 1 meter ligt. De bodemhoogte ter plaatse van een duiker is NAP-0.40m. Voor de taluds wordt 1:1,5 m aangenomen.

Aangezien er continue, gedurende de zomermaanden, 200 m³/uur wordt geloosd, is dit de minimaal benodigde afvoercapaciteit van de categorie B watergangen. Er is gerekend met watergangen met een zomerse begroeiingsweerstand (jamma 22,5).

Bij een bodemhoogte van NAP-0.40m en een zomerpeil van rond NAP is de waterdiepte 40 cm.

Dit geeft bij een bodembreedte van 1 meter en de afvoer van de KWO een opstuwing van 16 cm/km. Dit is vrij veel, meer dan enkele cm is niet gewenst.

Bij een ruimere waterdiepte, bijvoorbeeld 50 cm, halveert de opstuwing tot 8 cm en bij een waterdiepte van 60 cm is de opstuwing nog slechts 3,5 cm.

Naast de KWO watert ook de Kleine Schans zelf en een deel van de omringende gronden af via de noordelijke watergang. Dat gaat om 2,5 ha open water en 7,5 ha grondwal: schans en aanliggende tuintjes. Dit geeft een afvoer die bij de afvoer van de KWO opgeteld moet worden. De Kleine Schans heeft tegelijkertijd ruim voldoende oppervlak om eventuele afvoerpieken als gevolg van hevige neerslag te bergen. Peilstijgingen als gevolg van hevige neerslag zullen daardoor gering zijn.

Alternatieve afvoerroute

Als alternatief voor het lozen op de Kleine Schans kan geloosd worden op de categorie B watergang langs de zuidkant van de Kleine Schans. Deze watergang is in paars aangegeven op figuur 1. Deze watergang lijkt van vergelijkbare afmetingen en de afvoerweg is de helft korter dan via de Kleine Schans en de noordelijke watergang. Bovendien watert via deze watergang een kleiner areaal af.

Advies

Het water van de KWO wordt bij voorkeur geloosd op de zuidelijke watergang langs de Kleine Schans.

Nagegaan moet worden of de watergang zuidelijk van de Kleine Schans voldoende van afmeting is.

De watergang moet de volgende minimale afmetingen hebben:

- Bodembreedte 1 meter
- Talud 1:1,5
- Bodemhoogte NAP -0.60m
- *waterdiepte* 60 cm

Wanneer duidelijkheid is over de afmetingen van de categorie B watergang langs de zuidkant van de Kleine Schans kan nader bekeken worden of deze voldoende ruim zijn om het water van de KWO af te voeren.

BIJLAGE 5 Het Traais Warmteverbond

HET TRAAIS WARMTEVERBOND

Een intentie om te komen tot het Eerste Traais Warmtebedrijf

In Terheijden kan het. Een volledig duurzame energievoorziening van eigen bodem. Met een windturbine en zonneprojecten gaan we zélf elektriciteit opwekken. En net zo belangrijk: gas gaan we vervangen door warmte uit lokale bronnen zoals warmte uit de Mark en geothermie.

Samen met een aantal belangrijke warmte-afnemers wil het Traais Energie Collectief een inspiratiebron zijn voor Terheijden. Door te laten zien dat het vervangen van gas door duurzaam opgewekte warmte echt mogelijk is. En dat het in ons eigen dorp kan.

De eerste stap zetten we vandaag. Met het Traais warmteverbond verklaren de warmte-afnemers en het Traais Energie Collectief (TEC) zich in de periode 25 januari tot 30 september 2018 in te spannen om de haalbaarheid van het Eerste Traais Warmtebedrijf te onderzoeken. Dit warmtebedrijf is een onderneming van TEC die warmte maakt, distribueert en levert.

(I) HET TRAAIS ENERGIE COLLECTIEF:

Onderzoekt en ontwikkelt de mogelijkheden van een warmtevoorziening voor Terheijden die duurzame, lokaal opgewekte warmte levert aan alle afnemers die hiervoor kiezen.

Ontwerpt samen met de afnemers een betrouwbaar systeem om afnemers langdurig van warmte te kunnen voorzien.

Ontwikkelt met behulp van de aangereikte informatie en in overleg met de afnemers een financieel aanbod dat voldoende aantrekkelijk is om de overstap van gas naar warmte te overwegen.

(II) DE WARMTE-AFNEMERS:

Werken mee aan het beschikbaar stellen van gegevens, het kenbaar maken van hun wensen en het formuleren van de voorwaarden die zij stellen aan het overstappen van gas naar warmte uit de eigen bronnen. Hieronder vallen ook de financiële voorwaarden.

Delen hun wensen over de structuur, stabiliteit en slagkracht van het Eerste Traais Warmtebedrijf.

(III) TEC EN DE WARMTE-AFNEMERS ZULLEN:

Vóór oktober 2018 concluderen of er voldoende basis is om de samenwerking voort te zetten. Partijen hebben de intentie om verdere samenwerking vorm te geven binnen het Eerste Traais Warmtebedrijf.

BIJLAGE 6_Vooronderzoek biomassa Fase 1_Terheijden

Scope:

Voor drie verschillende biomassa gewassen zijn eigenschappen in kaart gebracht ten behoeve van een analyse welk gewas of een mix van gewassen als brandstof ingezet kan worden in het Terheijden project.

De scope van de werkzaamheden is als volgt:

- Analyse van de verbrandingseigenschappen (calorische waarde, fijnstof emissie, verslakking, verzuring)
- Hoeveel hectare per brandstof nodig is
- Groeisnelheid
- Productie output
- Beste manier om te transporteren en over te slaan in de buffer

De onderzochte biomassa soorten zijn: wilg, Populier, Vingergras (*Panicum virgatum* of Switchgrass) en tarwe. Ten behoeve van volledigheid is *Miscanthus* ook meegenomen.

Verbrandingseigenschappen:

In de tabel hieronder is een overzicht van de relatieve hoeveelheid van stoffen (elementen) die in de biomassa zitten en bij verbranding vrij zullen komen.

Tabel 1 – verbrandingseigenschappen van miscanthus, wilg, switchgrass en tarwe

Biomassa	As [%]	Chloor %	Zwavel [%]	Stikstof [%]	PM [mg/MJ]	Silicium
Miscanthus	2,8	0,13	0,1	0,5	26,3	1,69
SRC ¹ wilg	1,6	<0,01	0,07	0,61	10,9	0,04
SRC Populier	2,1	0,01	0,02	0,6	30,2	0,08
Vingergras	4,5	0,19	0,19	0,77	32,7	5,85
Tarwe(Stro)	4,3	0,23	0,16	2,68	12	3,88

Van de biomassa in tabel 1 heeft wilg verreweg het laagste negatieve effect op de ketel installatie. De andere biomassa zullen hogere onderhoudskosten voor de installatie met zich meebrengen.

Wilg heeft het laagste as-gehalte en tevens de laagste fijnstof uitstoot. Vingergras, tarwe en miscanthus zullen door de hoge silicium concentratie een hoge mate van verslakking in de ketel vertonen. Deze verslakking kan tegen worden gegaan door de temperatuur in de brandkamer te reguleren. Dit heeft een negatieve impact op het vermogen van de installatie.

¹ Short Rotation Coppice: Kort cyclische biomassa op basis van snoeihout

Hectare, groeisnelheid en productie output:

In tabel 2 zijn de bulk en productie eigenschappen van de onderzochte biomassa weergegeven.

Tabel 2 – Biomassa eigenschappen

Biomassa	Energy opbrengst [GJ/ha]	Land nodig [ha] ²	Verbrandin gswaarde ³ [MJ/kg, DS]	Opbrengst [t DS/ha]	Vocht gehalte [%] ⁴	Rotatie periode [jr]	Droogtijd [jr]
Miscanthus	222-555	13,0- 32,5	18,5	12-30	11,5	1	Geen
SRC wilg	187-280	25,8-38,6	18,7	10-15	60	2 tot 5	0,5 ⁵ tot 2 ⁶
SRC populier	173 – 259	41,7-27,8	17,3	10-15	45	4 tot 5	0,5 tot 2
Vingergras	139	51,8	17,4	8	13-15	1	Geen
Tarwe	123	58,6	12,3 (stro)	7 graan/ 7 stro (14 totaal)	16 (stro)	1	Geen

Vanuit productie en energetisch perspectief is miscanthus een aantrekkelijke optie. Echter, de verbrandingseigenschappen van miscanthus zijn nadelig voor de installatie.

Beste manier om te transporteren en over te slaan in de buffer:

Er zijn drie manieren om houtige biomassastromen om te zetten in brandstoffen. Dit zijn houtsnippers, pellets en vloeibare biomassa.

Houtsnippers

Tijdens het oogsten op het land kan de biomassa het beste direct versnipperd worden en naar een opslagplaats vervoerd worden. De snippers worden gefilterd en vervolgens op natuurlijke wijze of op mechanische wijze gedroogd.

De standaard methode om houtsnippers over te slaan van een vrachtwagen in een buffer bij de verbrandingsinstallatie is door middel van kranen, uit vrachtwagen kiepen of duwen (walking floor). Kranen is middels een mechanische schep. Dit is een handmatige handeling, tijdrovend en het moet altijd direct naast de bunker plaatsvinden. Bij kiepen wordt de inhoud van de container in de

² Hoeveelheid land noodzakelijk om biomassa te produceren voor het project in Terheijden

³ Bruto stookwaarde of bovenste verbrandingswaarde

⁴ Vochtgehalte bij oogst

⁵ Ongeveer 30% vochtgehalte

⁶ Tussen 18% en 20% vochtgehalte, geldt tevens ook voor populier

vrachtwagen in een container in de grond gekiept. Vanuit deze container worden de snippers naar de ketel getransporteerd. Indien de ruimte beschikbaar is worden de snippers naar een grotere, verder afgelegen of hoger gelegen bunker getransporteerd. Vanuit deze tweede bunker worden de snippers in de ketel gevoed.

Figuur 1 – Links: houtsnippers kiepen in tweetraps buffer opbouw; Rechts: inblazen van houtsnippers in een bunker.

Met kiepen in een tweetraps buffer kunnen relatieve lange afstanden en hoogteverschillen overbrugd worden. Transport van de houtsnippers van de bunker naar de installatie gebeurt door Archimedes schroeven.

Hoewel het een nieuwe toepassing is, lijkt inblazen van houtsnippers ook mogelijk te zijn. Overslag is snel en vooral geschikt voor buffers die bovengronds zijn gemonteerd. De afstand waarover getransporteerd kan worden is onbekend.

Pellets

Er zijn kant en klare pelletiseer lijnen in de markt beschikbaar. Deze lijnen lopen uiteen van 200 [kg / uur] tot 6 [ton / h]. Pellets hebben afhankelijk van de biomassa stroom een dichtheid tussen 0,56 – 0,71 [ton / m³]. Uitgaande van een warmtevraag van 7.200 [GJ / jaar] voor de biomassa installatie en verbrandingswaarden tussen 12,3 – 18,5 [MJ / kg, DS] is een productie⁷ tussen 234 – 352 [kg DS / uur] nodig.

Een pellet lijn bestaat over het algemeen uit een versnipperaar, maalmachine (hammer mill), droger, pellet molen en pellet koeling. Het vermogen van een lijn met een output tussen 234 – 352 [kg DS / uur] zal circa 0,5 [MWe] zijn. Indien tijdens de oogst de biomassa stroom op het land versnipperd wordt is er geen additionele versnipperaar in de lijn noodzakelijk.

Bij bulk levering vindt de overslag van pellets vrijwel altijd plaats door inblazen. Afhankelijk van de kwaliteit van de pellet is de verwachting dat relatief grote afstanden (enkele tientallen meters) overbrugd kunnen worden. Hiervoor kunnen permanente buizen aangelegd worden. In de praktijk is deze configuratie nog onbekend. Er zal e.e.a. op maat gemaakt moeten worden. Pellets kunnen door stofvorming explosief zijn.

Vloeibare biomassa

Op basis van (langzame of snelle) pyrolyse kan bio olie uit hout onttrokken worden. Omzetting, van bijvoorbeeld wilg, naar bio ethanol is nog in de vroege onderzoeksfase.

Vloeibare biomassa is het eenvoudigst over te slaan. Hiervoor wordt een aanvoerbuis permanent aangelegd. Grote afstanden, over honderden meters, kunnen overbrugd worden.

⁷ Uitgaande van 8 uur productie per dag, 5 dagen per week en 80% beschikbaarheid van de machine.

Alternatieven

Algen:

Algen is een geschikt energiegewas om bio-olie te produceren. De technologie is al ruime tijd in ontwikkeling, zowel op het vlak van productie en scheidingstechnieken.

Commercieel verkrijgbare olietels zijn geschikt (indien de olie van voldoende kwaliteit is) om op bio-olie uit algen te stoken en warmte te produceren.

Bij overproductie van de bio-olie, kan deze olie makkelijk als brandstof aan derden verkocht worden voor warmte of transport doeleinden.

Voor vrijstaande huizen die verder weg zijn en meer uit elkaar staan kan met bio-olie een rendabele businesscase worden gemaakt.

Biogas:

Bio-gas is een alternatieve optie als energiedrager en kan gebruik maken van bestaand gasnetwerk. Voor vrijstaande huizen die verder weg zijn en meer uit elkaar staan kan met biogas ook een rendabele businesscase worden gemaakt.

Door biogas als energiedrager te gebruiken wordt tevens power to gas een optie. Overtollige energie uit de lokale wind en zonne-energie installaties of op het elektriciteitsnet kunnen in waterstof omgezet en gemengd worden met de biogas.

Algemene Miscanthus eigenschappen in Nederland:

- Energiedichtheid van **15.7 GJ per t**
- Opbrengst zal wisselen tussen **15-25 t per ha**
- Opslagdichtheid in balen standaard rond de **130 kg per m3**
- Verbrandingstemperatuur vertoont sintering vanaf 600°C

Algemene aannames:

Aanname: **3.000** uur gebruik van twee **300kWth** ketel:

- Warmtevraag van **7200 GJ (uitgangspunt is 90% rendement)**
- Massavraag van **458 t** miscanthus
- Landvraag van **30.5-18.3 ha**
- Jaaropslag van **3.500 m3**
- **2x** een ketel van **2.5 x 1.3 x 2.2m**
 - **2x een buffer van 60m3**
 - **Grond oppervlakte van de hout buffer 4 x 4 m**

De kosten van miscanthus wordt geschat op **€93 per ton**. De opbouw van de kosten bestaat uit de volgende componenten:

- Grond kosten
- Oogsten
- Hakselen
- Opslag
- Transport
- Overig

Filtering om kiezels, zand en andere verontreinigingen zijn niet in meegenomen. Het is noodzakelijk om vooral zand weg te filteren omdat deze anders overtollig bijdraagt bij de as-productie. De kosten om as af te voeren kunnen hierdoor significant toenemen.

Gemiddelde energie verbruik bij de productie, oogsten, transporten en vermalen van miscanthus:

- Input energie: **1251 MJ per t**
 - **5-10%** van de opgeleverde energie is nodig voor productie
- uitstoot van **112 kg CO2/t** voor productie, oogsten, transporten en vermalen.

Bovengenoemde getallen kunnen per casus afwijkend zijn en moeten als richtinggevend dienen. Vochtigheid van het materiaal kan bij oogsten al bijzonder laag zijn (**16%-28%**) wanneer op het goede moment, meestal februari, wordt geoogst. Bij pech kan oogsten nodig zijn in vochtige maanden en is drogen noodzakelijk. Dit kan door het Miscanthus in grote balen buiten onder een dekzeil te drogen gelegd worden. Dit is de goedkope oplossing, industriële methodes zijn ook beschikbaar maar prijziger.

Door het lange grondgebruik van Miscanthus kan een boer zich zorgen gaan maken over de kwaliteit van zijn grond. Naar verwachting neemt de grondkwaliteit juist toe doordat de aarde weinig wordt geploegd, veel bladeren op de grond landen van de Miscanthus en dus een hoge biomassa in de grond kan ontstaan. Dit helpt met het vasthouden van belangrijke grondstoffen. Miscanthus kan bij uitzondering wel het grondwater bereiken, en zou restauratie van grondwater daardoor kunnen tegengaan.

CAPEX:

Voor dit project wordt de biomassa ketel gedimensioneerd met capaciteit 600 kWth, bestaande uit 2 x 300 kWth ketels en 3.000 operationele draaiuren per jaar. De dimensionering van de ketel wordt geoptimaliseerd door de SDE+ vergoeding systematiek.

Er wordt gekozen voor een cascade opstelling om de leveringszekerheid te garanderen. Hierbij wordt uitgegaan dat de kans laag is dat beide systemen gelijktijdig uit zullen vallen. Tevens geeft een cascade opstelling meer regelvrijheid in de stooklijn.

Het is mogelijk om de cascade opstelling te variëren, denk aan 200 kWth en 400 kWth of een andere combinatie.

De kosten voor de installatie bestaat uit de volgende hoofdcomponenten:

- Ketel + appendages
- Hout verzamel en transport naar de ketel
- Rookgas afvoer
- Automatische centrale as-afvoer systeem
- Installatie post

Voor een cascade opstelling met twee maal 300 kWth ketels is de investeringsprijs 282 kEUR. Naast bovengenoemde kosten dient rekening te worden gehouden met meetkosten. Voor SDE+ dient een meter aangeschaft te worden, reken op 5 kEUR extra voor een warmtemeter.

Indien de installatie in een container van 40 ft wordt geplaatst dient rekening gehouden te worden met een opslag tussen 35 en 45 kEUR. Bij in pandige installaties moeten de bouwkosten afgewogen worden met de kosten voor een container oplossing.

O&M kosten:

Onderhoud van het systeem is ongeveer ~ 5% van de aanschafprijs. Maar houd rekening met een minimum van 12 kEUR. De onderhoudscontracten leggen vaak beperkingen, deze worden vaak gekoppeld aan de operationele draaiuren.

Daarnaast moet de as op een verantwoorde wijze verwerk worden. Dit kan eventueel extern uitbestede worden als er geen mankracht is om de as containers te legen en af te voeren.

Milieu eisen:

Emissiecomponent	PYREG500 - Gemeten waarde [mg/m3]	Grenswaarden [mg/m3] Vaste biomassa <5 [MWth] BEMS
Organische verbindingen	3,8	
NOX (in de vorm van NO2)	140 – 150	200
CO	20,3	
Dioxine / Furaan	0,000000013	
Benzo(a)pyreen	<0,00004	
Fijnstof	10 – 15	20

De emissiegrenswaarden hierboven zijn afkomstig uit het besluit emissie-eisen stookinstallaties (BMES- 2010) voor installaties kleiner dan 5 [MWth] voor de verbranding van vaste biomassa.

Deze installatie is niet vergunningsplichtig, het behoeft slechts gemeld te worden.

End of pipe fijnstof filtering:

Fijnstof is een zorg bij de verbranding van Miscanthus. Er zijn meerdere ketels beschikbaar waarvan de directe uitstoot voldoet aan de Nederlandse normen. Echter is een lagere uitstoot van fijnstof altijd beter, daarom zijn additionele fijnstoffilters het overwegen waard. Er zijn meerdere actieve fijnstoffilters (cycloon, elektrostatisch, doeken filters, etc..) beschikbaar die ons specifieke vermogen aankunnen. Deze filters kunnen een groot percentage van het fijnstof nog uit de uitlaat van de ketel filteren. Afhankelijk van het merk en type filter en het type ketel dat gebruikt gaat worden ligt deze filtering tussen de 75% en 90%. Dit is een relatieve filtering: Hoe schoner de oorspronkelijke uitstoot van de ketel hoe schoner de uiteindelijke uitstoot nog steeds zal zijn.

Van elektrostatische filters kan een richting van de prijs gegeven worden en deze ligt tussen 50 en 60 kEUR. In een later stadium kan hier preciezer op worden ingegaan.

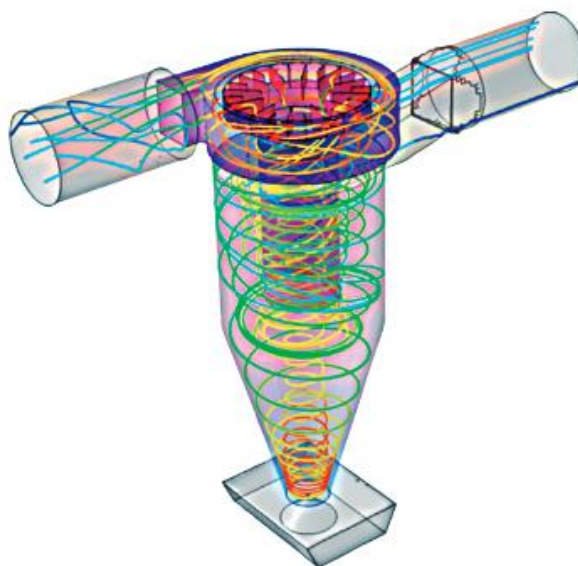
Voor de inspiratie, afbeelding hieronder.

ZYKLONENTSTAUBER

Im HERZ ZyloVent erfährt das Abgas bei der Zuführung einen Drall. Dadurch wirken auf die mitgeführten Partikel Fliehkräfte, welche eine Abscheidung bewirken.

Die Eckdaten des HERZ ZyloVent:

- Kompakte Bauweise
- Auf HERZ Biomasseanlagen abgestimmt
- Für BioFire 500 Einfachzyklon und 600-1.500 kW Doppelzyklon
- Geringe Investitionskosten
- Geringe Betriebskosten
- Geringer Druckverlust
- Min. Partikelgröße 5-50µm
- Integration in zentrales Asche-austragungssystem möglich

1 OVERZICHT INDICATIEVE PRIJZEN VERKREGEN UIT MARKTCONSULTATIE

Hieronder is een overzicht van indicatieve prijzen voor opwekking uit biomassa en filter technologieën om de fijnstof emissies van de ketels te verlagen.

type installatie	leverancier	producent	type	Aantal Ketels / filters	Ketel opstelling	installatie type	minimale vermogen [KWth]	indicatieve prijs [EUR]
Opwekking	Heatplus*	Herz	Firematic 300	2	cascade	buiten opstelling in container	600	282000
Opwekking	Estufa**	Hargasner	ECO-HK 330	2	cascade	buitenopstelling in prefab beton constructie	600	230000
Filter***	Estufa	Hargasner	Onbekend	2	parallel	achter de pijp	600	53800
Filter***	Schoonenwarm	OekoRona	Oekorona 300	2	parallel	achter de pijp	600	51000
Filter***	Heatplus	Herz	Rona 300	2	parallel	achter de pijp	600	50000

*De prijzen van Heatplus is samengesteld op basis van recent ontvangen offertes, die eerder door Heatplus zijn verstrekt en in ons bezit zijn.

**De prijzen van Estufa zijn indicatieve prijzen en door Estufa zelf verstrekt. Door Estufa zijn budgetprijzen afgegeven. In de prijs van Estufa zijn geen kosten opgenomen voor de waterzijdige aansluiting op het hydrolish netwerk van het warmtenet. Estufa geeft aan dat dit ook niet bij de scope van hun werkzaamheden hoort. Het advies van Estufa is om met ze in gesprek te treden, zodat ze precieze prijzen kunnen afgeven.

***De prijzen voor de filters zijn alleen hardware prijzen.

2 AANDACHTSPUNTEN BIJ HET GEBRUIKEN VAN DE PRIJZEN

De hoogte van de schoorsteen en de prijs ervan zijn beiden afhankelijk van de lokale omstandigheden. Denk daarbij aan hoogte van gebouwen eromheen, ramen, wind richtingen, etc..

Het advies is dan ook om een expertmening op te vragen naar de uitstoot van de installatie en welke mitigerende maatregelen (hoogte schoorsteen, hoger debiet door de schoorsteen, plaatsing filters, timing opstart en afschakelen icm weersverwachting, thermische buffergrootte, etc..) het beste genomen kunnen worden.